

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา

สารนิพนธ์

ของ

นางพรพรรณ แย้มเหมือน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

340.48016

พ 2472

8.3

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

นางพรพรรณ แย้มเหมือน

97 13.6. 3745

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2546

h 156932

พรพรรณ เข้มเหมือน. (2546). *บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์.

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งวิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์นั้น ได้จัดเรียงลำดับตามปีพุทธศักราช 2535 – 2545 และจัดแยกตามประเภทของบรรณนิทัศน์ คือ บรรณนิทัศน์หนังสือ จำนวน 34 เล่ม บรรณนิทัศน์บทความ จำนวน 28 เรื่อง และบรรณนิทัศน์งานวิจัย จำนวน 38 เรื่อง ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษาครั้งนี้ ได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามขอบเขตเนื้อหา 4 ด้าน คือ ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และแนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

ANNOTATION ON CLASSROOM RESEARCH IN PRIMARY SCHOOLS

AN ABSTRACT

BY

MRS.PORNPHAN YAMMUEN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

March 2003

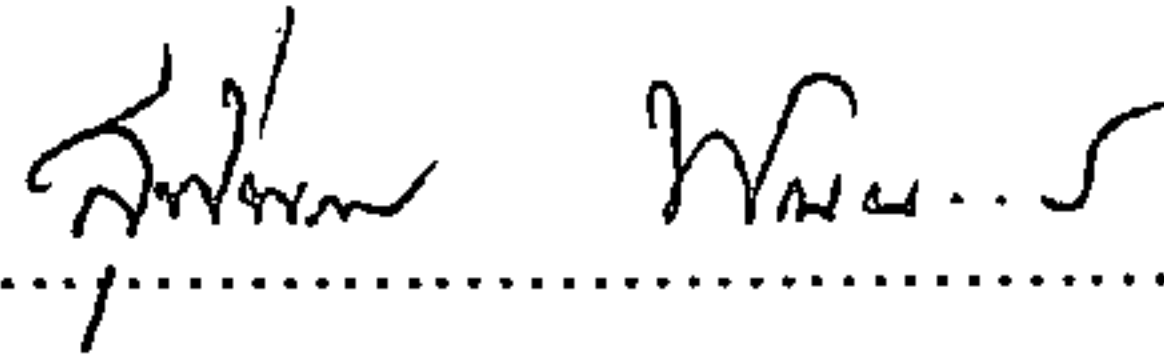
Pornphan Yammuen. (2003). *Annotation on Classroom Research in Primary Schools*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration).
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor : Lect. Supepun Phatanapanit.

The purpose of this study was to investigate the documents from text books, articles and research related to classroom research in primary schools in order to make its annotation. This education was arranged according to the availability of information from 1992 to 2002 (2535 – 2545 B.E). The printed materials consisted of 34 text books, 28 articles, and 38 researches.

The results of this study revealed that the scopes of Classroom Research in Primary Schools can be divided into four aspects which were the classroom action researches the format of the researches, the action research processes and the ways to support the action researches.

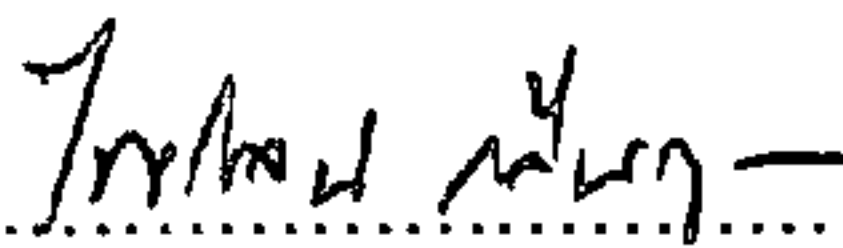
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

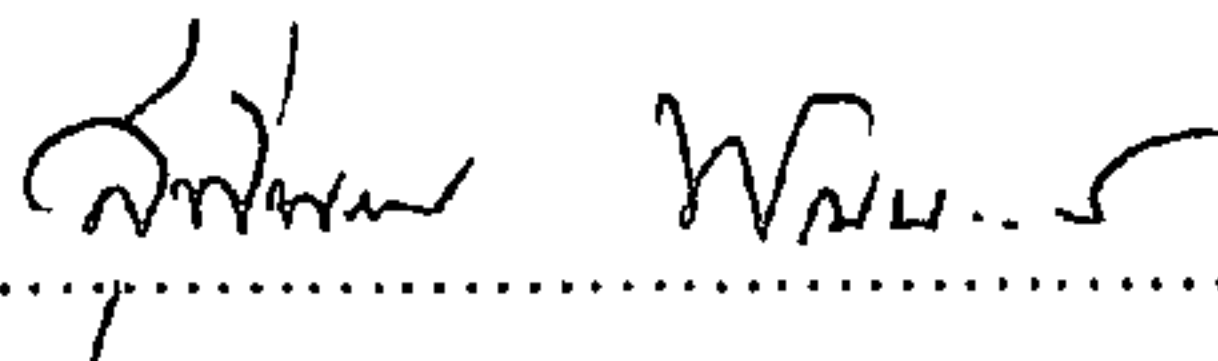
(อาจารย์สุทิพรรณ พัฒนพานิชย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

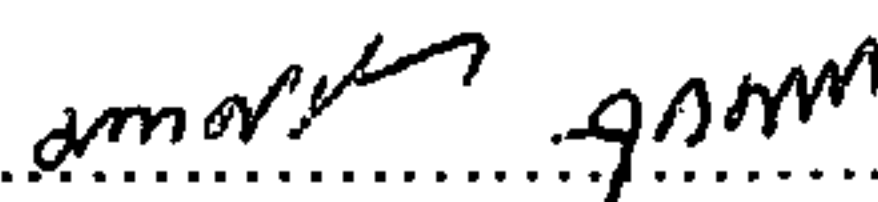
(อาจารย์สุทิพรรณ พัฒนพานิชย์)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

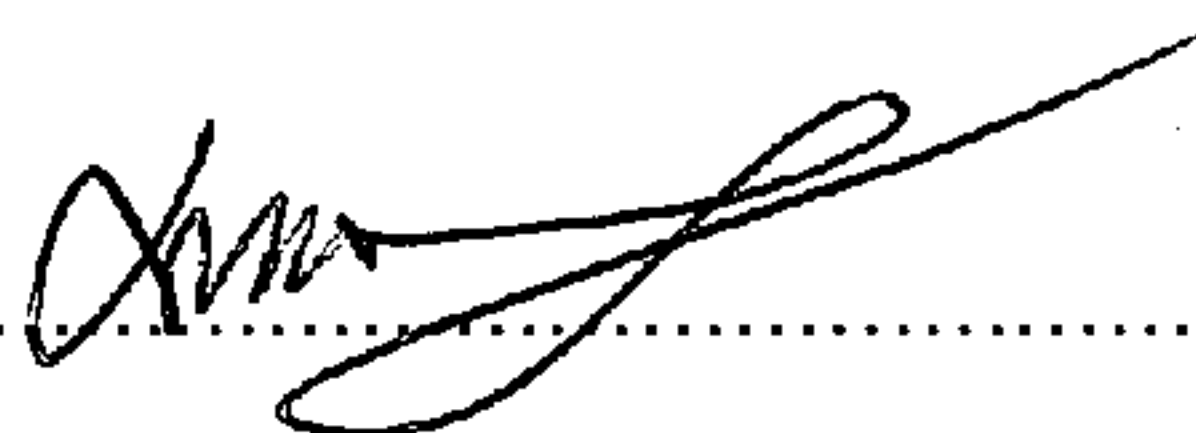
กรรมการ

(อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่... ๖ ...เดือน... มิถุนายน ... พ.ศ. ๒๕๒๖

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ เมตตา และการเอาใจใส่จากอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ ซึ่งท่านได้ให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษาและแนะนำแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีทุกขั้นตอน ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ ประธานคณะกรรมการสอบผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ และอาจารย์ ดร.มารศรี สุธานีธิ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาแนะนำในการแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการบริหารการศึกษาที่ได้ให้ความรู้แนะนำและอบรมสั่งสอนผู้ศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้เขียนตำรา บทความ และงานวิจัยทุกท่านที่เป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ทำให้การดำเนินการค้นคว้าสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ปิยมิตรทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือผู้ศึกษา

ขอขอบคุณ คุณวิรัช เข้มเหมือน และเด็กชายกัณฑ์พงศ์ เข้มเหมือน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่บิดามารดา และคณาจารย์ทุกท่าน

พรพรรณ เข้มเหมือน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษา.....	4
ขอบเขตเอกสารที่ศึกษา.....	4
แหล่งที่ศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 หลักการ แนวคิด.....	8
หลักการ แนวคิด การวิจัยในชั้นเรียน.....	8
ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน.....	10
ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน.....	11
ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน.....	13
รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน.....	15
กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน.....	18
แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
งานวิจัยในประเทศ.....	28
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	29
บรรณนิทัศน์.....	32
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	34
วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์.....	34
การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์.....	35
การจัดทำครรชนิบรรณนิทัศน์.....	39
การจัดทำบรรณานุกรม.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3(ต่อ) วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	
วิธีการใช้บรรณทัศน์.....	43
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	44
4 บรรณทัศน์หนังสือ.....	47
5 บรรณทัศน์บทความ.....	76
6 บรรณทัศน์งานวิจัย.....	95
บรรณานุกรม.....	131
บรรณานุกรม.....	136
บรรณานุกรม.....	142
บรรณานุกรม.....	143
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	156

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน.....	19
2 วงจรการวิจัยในชั้นเรียน.....	22
3 วงจรการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.....	22
4 ลักษณะของการวิจัยของครู.....	48
5 วงจรกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน.....	58
6 ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน.....	63
7 วิธีชีวิตของการปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู.....	67

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องและมั่นคงตามศักยภาพแต่ละคน ทั้งในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลและสมาชิกของสังคม (อำรุง จันทวานิช. 2539 : 3-6) โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) จะเห็นได้ว่าเป็นจุดของความเจริญก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้สังคมเกิดปัญหาความสมดุลของการพัฒนาคนที่ถูกวิธีจะต้องพัฒนาให้สามารถเลือกใช้หรือสร้างเทคโนโลยีที่เหมาะสมควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนมีคุณภาพจะต้องอาศัยพื้นฐานการศึกษาค้นคว้า วิจัย ทดลองเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ หรือแนวทางแก้ปัญหาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตลอดจนนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (สุดาพร ลัทธนิยนาวิน. 2539 : 1 – 11)

การวิจัยเป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างมีระบบ โดยการประยุกต์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนการสอนครุมีบทบาทในการกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยวิธีการหลากหลายผสมผสานกัน บทบาทหนึ่งของครูที่จะส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพคือการเป็น “นักวิจัย” การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยปฏิบัติการซึ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งพัฒนาตนเองให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีรูปแบบการอำนวยความสะดวกการเรียนการสอนหรือจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นครู “มืออาชีพ”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) ได้ระบุไว้ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และมาตรา 30 “ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (ราชกฤษฎีกาฉบับกฤษฎีกา วันที่ 19 สิงหาคม 2542) ทำให้สถานศึกษาและผู้สอนในสถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพของผู้สอนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

เครื่องมือที่จะช่วยจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองแนวคิดข้างต้น คือ การวิจัย (Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ การวิจัยเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การค้นพบคำตอบของประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในทุกระบบยังต้องมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาอย่างแท้จริง แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) มุ่งเน้นพัฒนาคนให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สามารถแก้ปัญหาด้วยตัวเองอย่างมีเหตุผล นักเรียนต้องสามารถคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ ครูผู้สอนต้องใช้สื่อและนวัตกรรมการสอน ผู้บริหารต้องสามารถแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมได้ (สุพล วังสินธุ์. 2538 : 12 – 15)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ได้กำหนดนโยบายการวิจัยฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2542 – 2544) ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย การสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยโดยเร่งรัดให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนโยบายการบริหารและการจัดการด้านการวิจัย โดยเร่งรัดให้หน่วยงานทุกระดับจัดหาและสนับสนุนด้านงบประมาณ จัดระบบสารสนเทศ นิเทศติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2550 ซึ่งได้ระบุว่าในการประเมินความก้าวหน้าของครูให้มุ่งเน้นที่การวัดประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่กันไป

การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) คือ การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ การสอนทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ และอุปกรณ์ประกอบการสอนตลอดจนการวัดและประเมินผลโดยการศึกษาวิจัยนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบให้กับคำถามที่ครูสนใจด้วยวิธีการเชิงประจักษ์ ครูทุกคนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานสอน หรือเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยวิธีการง่าย ๆ โดยครูสามารถทำวิจัยไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงานการสอนประจำวันสำหรับเรื่องที่จะศึกษานั้น ส่วนมากจะเป็นปัญหาที่ครูพบจากการปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหา

นั้น ๆ หรืออาจมาจากความคิดริเริ่มของครูในการที่จะพัฒนาปรับปรุงวิธีสอน หรือสื่อการสอนที่จะใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (อัจฉรา สระวาตี. 2540 : 15 – 17)

จากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แนวคิดและข้อเสนอแนะของนักการศึกษาจะเห็นได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความสามารถให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร

แม้ว่าการวิจัยทางการศึกษาจะเป็นนโยบายของรัฐบาลและนักการศึกษาให้การสนับสนุน แต่จากการรายงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ โดย รัตนา แสงบัวเพื่อน (2545 : 25 – 30) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครึ่งใช้การวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยและครูผู้สอนทุกสังกัดก็ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในอันดับท้ายของประเด็นที่ศึกษา คือ 7 ใน 9 สังกัด ดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนที่เหลือ 2 สังกัด ดำเนินการอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสิปปนนท์ เกตุทัต (2538 : 21 – 27) ได้ทำการวิจัย พบว่า การดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ปฏิบัติได้น้อยมาก

✓ สำหรับสภาพปัญหาการนำผลการวิจัยมาใช้ประสบกับการไม่เข้าใจปัญหาที่แท้จริง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของงานปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ วีรนุช บิณฑวนิช (รัตนา แสงบัวเพื่อน. 2545 : 30 ; อ้างอิงจาก วีรนุช บิณฑวนิช. 2543) ที่พบว่าครूर้อยละ 50 ยังไม่ค่อยเข้าใจการวิจัยในชั้นเรียน และครूर้อยละ 65 ไม่ได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาความรู้ความสามารถจากผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ครู ขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

✓ ผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบให้กับคำถามที่ครูสนใจด้วยวิธีการเชิงประจักษ์ ครูทุกคนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานสอน หรือเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยวิธีการง่าย ๆ โดยครูสามารถทำวิจัยไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงานการสอนประจำวัน สำหรับเรื่องที่จะศึกษาวิจัยนั้น ส่วนมากจะเป็นปัญหาที่ครูพบจากการปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียน โดยมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหานั้น ๆ หรือเพื่อพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บริโภคนงานวิจัยไปเป็นผู้ทำการวิจัยด้วยตนเอง และเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น และประ โยชน์ต่อผู้

บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีข้อมูลที่ใช้ปรับปรุงพัฒนางาน
 บริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตลอดจนผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริม
 จนบรรลุศักยภาพสูงสุด เนื่องจากครูสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง
 ของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
 2542 ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียน มีนักการศึกษา นักวิชาการ ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ได้แสดง
 ความคิดเห็นไว้ใน หนังสือ วารสาร งานวิจัย เป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการรวบรวมความรู้ต่าง ๆ
 เหล่านั้นไว้ในเล่มเดียวกัน ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้จัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้น
 เรียนไว้ในรูปเล่มเดียวกัน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องในการ
 จัดการศึกษา ตลอดจนผู้สนใจ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับ
 ประถมศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา จะเป็นฐานข้อมูล
 สำหรับครูในระดับประถมศึกษาและในระดับอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและเป็น
 แนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษา

ขอบเขตของการศึกษามุ่งศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา

1.1 ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

1.2 รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

1.3 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

1.4 แนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

2. ขอบเขตเอกสารที่ศึกษา

เอกสารที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้จากหนังสือ บทความ และงานวิจัยที่
 เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย ความหมาย แนวคิด หลักการ ลักษณะ รูปแบบ
 และกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้
 เอกสารที่จัดพิมพ์ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2535 – 2545 ประกอบด้วย

- 2.1 หนังสือ จำนวน 34 เล่ม
- 2.2 บทความ จำนวน 28 เรื่อง
- 2.3 งานวิจัย จำนวน 38 เรื่อง
3. แหล่งที่ศึกษาค้นคว้า
  - 3.1 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
  - 3.2 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
  - 3.3 หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 3.4 หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก
  - 3.5 ห้องสมุดกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กทม.
  - 3.6 ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร
  - 3.7 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปากเกร็ด นนทบุรี
  - 3.8 ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ
  - 3.9 หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
  - 3.10 ห้องสมุด “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก
  - 3.11 ห้องสมุดประชาชนจังหวัดนครนายก
  - 3.11 หอสมุดแห่งชาติ
  - 3.12 แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิจัย หมายถึง การสืบหาความรู้ของศาสตร์แขนงใดแขนงหนึ่งอย่างระมัดระวัง อดทน และเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง
2. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบและเป็นการคิดค้นพัฒนาที่เน้นการแก้ปัญหาในสภาพการณ์หรือบริบทของชั้นเรียน
3. ลักษณะการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่บุคคลทำวิจัยหรือรวมกลุ่มกันทำวิจัยเพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับในที่นี้จะแบ่งลักษณะของผู้ทำวิจัยเป็น 3 ลักษณะ คือ
  - 3.1 การวิจัยปฏิบัติการ โดยครู (ผู้วิจัย) ทำเพียงคนเดียวเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนเฉพาะในชั้นเรียนของตนเองเท่านั้น
  - 3.2 การรวมกลุ่มทำวิจัยร่วมกับเพื่อนครูบางคนเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนใดชั้นเรียนหนึ่ง หรือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกันในหลาย ๆ ห้องเรียน
  - 3.3 การทำวิจัยปฏิบัติการแบบโครงการใหญ่ทั้งโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยศึกษาปัญหาที่เป็นองค์กรวมของโรงเรียน โดยครูในโรงเรียนมาทำวิจัยร่วม แบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

4. รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน หรือรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง ระเบียบวิธีการวิจัยซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบการทำวิจัยที่เป็นทางการ (Formal Research /Academic Research) เป็นงานวิจัยที่ยึดแบบแผนการวิจัยเคร่งครัด มีการออกแบบการวิจัยที่รัดกุม เป็นงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับงานวิจัยของนักวิจัยมืออาชีพ นักวิชาการหรือวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา รายงานการวิจัยมักจัดทำและเสนอผลจำแนกเป็น 5 บท หรือรูปแบบการทำวิจัยที่ไม่เป็นทางการ (Informal /Casual Research) เป็นงานวิจัยที่มีเป้าหมาย เพื่อมุ่งหาวิธีการพัฒนาผู้เรียน ไม่ยึดแบบแผนการวิจัยเคร่งครัด สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว หรือมีการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่เป็นทางการ การนำเสนอผลการวิจัยใช้แบบง่าย ๆ ให้เข้าใจ สารที่ปรากฏจะเป็นอย่างสั้น ๆ ให้สามารถเข้าใจได้ รายงานการวิจัยอาจมีเพียง 1 – 2 หน้า และไม่เน้นการใช้ศัพท์ทางการวิจัย

5. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน หรือกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการวิจัยที่ทำให้เกิดการคิดค้นและพัฒนาหรือแก้ปัญหาหรือศึกษาสภาพการณ์เฉพาะเรื่องของครูผู้วิจัยกระทำขึ้นในชั้นเรียน กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เริ่มต้นที่ผู้วิจัยกำหนดปัญหาวิจัย ตามด้วยการวางแผนวิจัย การปฏิบัติตามแผน การคิดทบทวนและประเมินผล ซึ่งนำสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป

6. การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการวิจัยในโรงเรียน ซึ่งมี 5 ด้าน ได้แก่

6.1 การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน ประกอบด้วย การส่งเสริมให้มียุทธศาสตร์แผนปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียน สนับสนุนด้านเงินทุน การจัดหาอุปกรณ์ ประกอบการวิจัยในโรงเรียน เช่น ตำรา เอกสารและแหล่งศึกษาค้นคว้า

6.2 การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ด้วยการชมเชย รับฟังความคิดเห็นและยอมรับความสามารถของผู้ทำการวิจัยในโรงเรียน

6.3 การให้ความสำคัญกับการวิจัยในโรงเรียน โดยการกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญกับการวิจัย เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ สนับสนุนครูให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม จัดอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการวิจัยแก่ ครู ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ และปฏิบัติงานด้วยกระบวนการทางการวิจัยอยู่เสมอ

6.4 การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ด้วยการเอาใจใส่การปฏิบัติงานวิจัยของครูอย่างเต็มที่ แนะนำให้คำปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดจากการทำวิจัยของครู และหาทางช่วยเหลือครูที่ยังไม่เคยทำการวิจัยให้มีโอกาสทำการวิจัย

6.5 การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ด้วยการส่งเสริมให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงานวิจัย การให้ความดีความชอบเพื่อนำไปปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น

7. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นก่อนประถมศึกษา หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 หรือชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 3 (โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ)

8. บรรณนิทัศน์ หรือ บรรณนิทัศน์สังเขป (Annotation) หมายถึง การบอกกล่าว ให้ทราบโดยย่อถึงสาระหรือเนื้อเรื่องของเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือวัสดุแต่ละชิ้น เป็นเครื่องช่วย การตัดสินใจเลือกเอกสาร หรือถ้าเอกสารได้รับการคัดเลือกเข้าในห้องสมุดแล้วก็เป็นเครื่องมือแจ้ง แก่สมาชิกให้ทราบคุณค่าสาระของเอกสาร ๆ นั้น

บทที่ 2

หลักการ แนวคิด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีหลักการ และแนวคิดในการวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับดังนี้

1. หลักการ แนวคิด การวิจัยในชั้นเรียน
2. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
3. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
4. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
5. รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน
6. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
7. แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. บรรณานิตยสาร

1. หลักการ แนวคิด การวิจัยในชั้นเรียน

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

วิรัช วรรณรัตน์ (2537 : 44 – 48) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การวิจัยในโรงเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนทั้งด้านบริหาร ด้านการเรียน การสอน ด้านธุรการ ด้านการจัดการงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ และด้านบริการวิชาการ เพื่อประโยชน์ต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ขณะเดียวกัน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อการพัฒนา ปรับปรุง คุณภาพ การเรียนการสอน ทั้งในส่วนหลักสูตร วิธีการสอน การจัดกิจกรรม สื่อแบบฝึกหัด รวมทั้ง การวัดผลและประเมินผลเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนและคุณภาพการเรียน

ชัยพจน์ รักราม (2539 : 23 – 27) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะเริ่มขึ้นหลังจากที่ครูได้สรุปว่าปัญหาคืออะไร เกิดที่ไหน และมีแนวทางจะแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร กล่าวคือ ครูคิดวิธีแก้ปัญหาคือ ทดลองใช้จนได้ผลแล้วพัฒนาเป็นนวัตกรรมสามารถนำไปเผยแพร่ต่อได้ การวิจัยจึงเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะค้นหาความรู้และข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ในการบอกสถานภาพ อธิบายลักษณะ สรุปผล เปรียบเทียบ และคาดคะเนปัจจัยและผลผลิตที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษา

บัญชา อิงสกุล (2540 : 24 – 31) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การนำเอาการทำวิจัยนำหน้าการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องมองเห็น โครงสร้างหลักสูตรในรูปของระบบ คือ มองให้เห็นความสัมพันธ์ของภารกิจองค์ประกอบต่าง ๆ ในโครงสร้างระบบหลักสูตรทั้งใน ด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตให้ชัดเจน เพราะมีปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงสร้าง อาจเกิด ปัญหาที่ระดับปัจจัย หรือระดับกระบวนการ หรือระบบการผลิต การวิจัยจะเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาคำตอบว่า ได้เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไรบ้างในโครงสร้างระบบหลักสูตรนั้น ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต่อไป

ประวิตร เอรารวรรณ (2542 : 1 – 2) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า งานครูเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสติปัญญา ความสามารถที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ครูจึงต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้าน มีการเตรียมการและการวางแผนที่ดีในการสอน และดำเนินการอย่างเป็นระบบวงจร นอกจากนี้ครูยังต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้พฤติกรรมการสอนสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน กล่าวคือ งานครูมิได้จำกัดอยู่เพียงงานสอน (Teaching) ในห้องเรียนเท่านั้น แต่จะรวมไปถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กทุกสถานที่และทุกโอกาส ครูต้องจัดการเรียนการสอนจากครูเป็นศูนย์กลาง ไปเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องพัฒนาตนเองไปสู่การทำงานอย่างเป็นระบบ เข้าถึงเด็กและรู้ทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนอย่าง “ครูมืออาชีพ” นั้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะนำครูไปสู่เป้าหมายได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และได้รับการพัฒนาอย่างดีที่สุด

จากแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) สรุปได้ว่าภารกิจสำคัญยิ่งที่ครูจะต้องรับผิดชอบในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนตลอดเวลาโดยไม่จำกัดสถานที่และโอกาส ตามนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นครูจะต้องพัฒนารูปแบบและเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่อย่างต่อเนื่อง และหลากหลาย ให้สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย ครูจึงมีความจำเป็นจะต้องมีทักษะการคิดที่เป็นระบบครบวงจรสำหรับการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ด้วยการนำเอากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ ก็จะช่วยให้ครูได้เข้าใจปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างลึกซึ้งตรงสภาพที่เป็นจริงจนสามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

2. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

“การวิจัย” นับเป็นเครื่องมือของการแสวงหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และเป็นการแสวงหาความรู้ที่มีวิธีการที่เป็นระบบ แล้วนำไปสู่การแก้ปัญหา โดยจะค้นหาว่าอะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล ของปัญหาที่จะศึกษาค้นคว้านั้น ๆ และยังเน้นที่การพัฒนาแนวสรุปอ้างอิงหลักการหรือทฤษฎีเพื่อการปฏิบัติอันจะพึงเกิดในอนาคต ค้นพบความรู้ใหม่ที่เพิ่มพูนขึ้นจากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว หรือเพื่อพัฒนาความรู้ที่ได้ค้นพบมาก่อนแล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งจะ ต้องอาศัยข้อมูล ประสบการณ์ หลักฐานที่พิสูจน์ทดสอบได้ และต้องเป็นข้อมูลที่ต้องการ บรรยายได้

สำหรับการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) เป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครู โดยมีครูเป็นนักวิจัย ทั้งผลิตงานวิจัยและบริโคงงานวิจัย หรือ ครูเป็นผู้ นำการวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ด้วยลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าว จึงมีนักการศึกษา ได้ให้ทัศนะที่เกี่ยวกับความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนอย่างหลากหลาย ดังนี้

อุทุมพร จามรمان (2537 : 6 – 11) กล่าวว่า การวิจัยของครูที่เรียกว่า Action Research คือ การวิจัยที่ทำโดยครู ของครู เพื่อครูและสำหรับครูเป็นการวิจัยที่ครูผู้ซึ่งต้องตั้ง ปัญหาในการเรียนการสอนออกมา และครูผู้ซึ่งต้องแสวงหาข้อมูลเพื่อมาแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วย กระบวนการที่เชื่อถือได้ ผลการวิจัย คือ คำตอบที่ตัวครูเองจะเป็นผู้นำไปใช้แก้ปัญหของตน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2538 : 6 – 7) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่จะหาความจริงเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของ นักเรียนในบริบทของชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้วิจัยและใช้ผลงานวิจัย

ทศนา เขมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์ (2540 : 38) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่จะหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนา การเรียนการสอน หรือการแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของ นักเรียนในบริบทของชั้นเรียน รวมถึงการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ เช่น อุปกรณ์ สื่อการสอน เพื่อ ใช้ในการสอนโดยอาศัยระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์

เทียมจันทร์ พาณิชย์ผลินไชย (2540 : 57 – 61) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็น กระบวนการแสวงหาความรู้ ความจริงที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนจึงมีลักษณะการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยครูเป็นผู้ดำเนินการวิจัยนั้น แล้วนำผลการวิจัยดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

อัจฉรา สระวาสี (2540 : 15 – 17) และประวิต เอราวรณ (2542 : 2 – 3) ได้ให้ ความหมายสอดคล้องกันว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีวิธีการวิจัยที่กล่าวไว้ว่า เป็นการวิจัยปฏิบัติการ หรืออาจเรียกว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยการวิจัยปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานมุ่งศึกษาทำความเข้าใจในงานหรือกิจกรรมในหน้าที่เพื่อค้นหาวิธีการ

แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางาน หรือกิจกรรมนั้น ส่วนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าของครูซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหา (Problem Solving) การจัดกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมนักเรียน และคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) เพื่อพัฒนา นวัตกรรมการเรียนการสอน

พร้อมพรรณ อุคมสิน (2542 : 12 - 17) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยแบบหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยที่ทำโดยครู ผู้ซึ่งแสวงหาความรู้หรือข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ชัยพนธ์ รักษาม (2544 : 21 - 25) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ทั้งใน ส่วนหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรม สื่อ แบบฝึก รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลเพื่อ ประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนและคุณภาพการเรียน

จากความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูในชั้นเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการดำเนินงาน ที่มีแผนชัดเจน กระทำการอย่างรวดเร็วสามารถนำผลมาใช้ได้ทันที ในระหว่างการทำวิจัยจะมีการ สะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งผลที่ได้จะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมี จุดเน้นที่เป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากที่สุด การทำวิจัยในชั้นเรียนจะมีการทำอย่างต่อเนื่องจนกว่า จะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

3. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

ได้มีนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้หลายท่าน ดังนี้

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2538 : 18) ได้กล่าวว่า มีความจำเป็นต้องทำการวิจัย เพราะ การวิจัยสามารถช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาได้ การวิจัยสามารถสร้างทฤษฎีได้และการทำวิจัย สามารถพิสูจน์ทฤษฎีที่สร้างขึ้นได้

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2539 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยว่า ผลที่ได้รับจาก การวิจัยทางการศึกษา สามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ได้ ศึกษาค้นพบใหม่ ๆ เป็นความตื่นเต้นและเป็นความสุขอย่างหนึ่งของนักวิจัย เทคนิควิธีสอน แปลก ๆ ใหม่ ๆ หรือการพัฒนาหลักสูตรสามารถนำมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และ ผลการวิจัยเป็นสิ่งที่นำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม (2540 : 28 - 30) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยใน ชั้นเรียนว่าจะเป็นการช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอด แนวน และสามารถใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน กำกับและ พัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดี ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้

ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งเป็นที่คาดหวังว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาน้อย 3 ประการ คือ

1. นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. วงวิชาการศึกษามีข้อความรู้ และ / หรือ นวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดมากขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
3. วิถีชีวิตของครู หรือวัฒนธรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher) มากยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ (2542 : 3) ได้ให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเกิดจากแนวคิดพื้นฐาน คือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติโดยมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย
2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู
3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ
4. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543 : 2) ได้กล่าวว่า การวิจัยเป็นบทบาทเสริมของครูในฐานะเป็นนักวิจัยปฏิบัติการ

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 5) ได้กล่าวว่าความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และเป็นระบบ
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้งานของครูมีลักษณะเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวก้าวไปข้างหน้าไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัยนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ทันที่
3. เป็นเครื่องมือสำคัญที่จรรโลงวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียน จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูได้อย่างเป็นรูปธรรม นั่นก็คือการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการและเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ทั้งตัวครูและผู้เรียน

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การวิจัยมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะการวิจัยเป็นบทบาทเสริมของครูในฐานะนักวิจัยปฏิบัติการในระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยเป็นคำตอบหรือแนวทางในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านกระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิตคือผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

4. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

เมื่อพิจารณาลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนตามความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น จะเห็นว่าเป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2537 : 6 - 11) กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนว่าการวิจัยในชั้นเรียนของครูจะมุ่งที่ห้องเรียนและโรงเรียน โดยครูเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ การวิจัยของครูนอกจากมุ่งปรับปรุงการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ให้กับนักเรียนแล้วยังต้องการให้เกิด “การปฏิบัติ” (Action) ที่เกี่ยวกับโรงเรียนและห้องเรียนซึ่งผลของการปฏิบัติดังกล่าวอาจขยายกว้างไปยังห้องเรียนอื่น โรงเรียนอื่น ได้อีกด้วย

ชัยพจน์ รักราม (2539 : 23 - 27) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนควรมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งคือ

1. เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. ทำการวิจัยเพื่อนำผลวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอน
3. ทำการวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอน คือ สอนไปวิจัยไปแล้วนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาในห้องเรียน ทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์กับผู้อื่น

อัจฉรา สระวาสี (2540 : 15 - 17) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากได้มีการนำหลักและวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR : Participatory Action Research) มาใช้โดยเรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Classroom Research) กล่าวคือ การที่ครูซึ่งเดิมเป็นผู้ที่มีบทบาทในการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว ได้ดึงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน หรือผู้ปกครองและตัวของนักเรียนเข้ามาร่วมในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การสำรวจสภาพปัญหาและการกำหนดปัญหา การวางแผนดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย ผลการศึกษาที่ได้ก็จะมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม ชัดเจนและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เลวิน (Kemmis.n.d. ; citing Lewin. 1946 แปลโดย ส. วาสนา ประมวลพฤษ์. 2539) ที่กล่าวว่าในการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้นจำเป็นต้องประกอบด้วยบุคคลที่ทำงานร่วมกัน โดยจะรวมถึงครูและนักเรียนปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน

หรือประกอบด้วยผู้บริหารและคณะครู และ ผู้ปกครองร่วมกันทำกิจกรรม ซึ่งการนำกลุ่มบุคคลดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้น มีความจำเป็น ดังนี้

1. ทำให้เกิดความเข้มแข็งตั้งแต่เริ่มต้นว่า กระบวนการวิจัยปฏิบัติการจะดำเนินงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของแต่ละคนกับวัฒนธรรมของกลุ่มเป็นการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

2. ช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาวิธีการ
3. ช่วยให้เกิดการค้นหาคำรู้โดยความร่วมมือระหว่างกันในโครงการ
4. ช่วยให้เกิดความกระฉ่งในผลที่ตามมาและการขยายขอบข่ายของงาน
5. ช่วยให้เกิดปัญหาและการให้นิยามต่างๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น
6. ช่วยให้เกิดขวัญในการปฏิบัติงานและร่วมใจสนับสนุนงาน
7. ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในการที่จะสร้างสรรค์งาน

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2544 : 34 - 36) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน โดยมากควรเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอาจจะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเต็มรูปหรือเฉพาะส่วนก็ตาม นักวิจัยทางการศึกษา เห็นสอดคล้องกันว่า วิธีวิจัยในชั้นเรียนเน้นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงและมีลักษณะพิจารณาตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหา หรือข้อขัดข้องในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้นๆ ด้วยวิธีการวิจัย ปัญหาวิจัยจึงเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่นหรือจากหลักการทฤษฎีโดยตรง
2. ขอบเขตของการวิจัย โดยขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียนจะแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้
  - 2.1. ปัญหาการวิจัย (Research Problem)
  - 2.2. ประชากร มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสภาวะการเรียนหนึ่งๆ (Classroom Context) การศึกษาอาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะราย ห้องหนึ่งหรือหลายห้องเรียน
  - 2.3. การนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้นๆ โดยตรง
3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูคนเดียว หรือโดยคณะครুর่วมกันวิจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับขอบเขตการวิจัย
4. การวิจัยจะดำเนินการไปพร้อมๆ กับการเรียนการสอนปกติ
5. กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และการปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน
6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 6 - 7) ได้เสนอว่า การวิจัยในชั้นเรียน ควรเน้นงานวิจัยที่มีลักษณะ ดังนี้

1. ควรเป็นงานวิจัยขนาดเล็ก (Small Scale) มุ่งที่การแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ไม่ใช้เวลาในการดำเนินงานนานเกินไป จนทำให้งานสอนได้รับผลกระทบ

2. ในแต่ละภาคเรียนหรือภาคการศึกษา ครูสามารถทำการศึกษาในประเด็นวิจัยหรือหัวข้อได้หลายประเด็น และสามารถดำเนินการได้พร้อมกันในขณะเดียวกันหากปัญหาเกิดขึ้นในขณะนั้นมีหลายปัญหาที่ต้องการแก้ไข

3. การวิจัยของครูเน้นการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific method) มาแสวงหาคำตอบ เพื่อให้ข้อค้นพบที่ได้มีความหนักแน่นเชื่อถือ และนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้จริง

4. การทำวิจัยของครูต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยที่เกิดมาจากสภาพปัญหาที่เป็นจริงในขณะนั้น และครูไม่สามารถใช้วิธีการเดิมๆ แก้ปัญหาได้ จำเป็นต้องค้นหาวิธีการใหม่

5. กระบวนการวิจัยของครูต้องเป็นไปอย่างง่ายๆ สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในห้องเรียนมาใช้ในการค้นหาคำตอบ

6. การวิจัยของครูไม่ใช่การมุ่งสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อตนเอง แต่เป็นงานที่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน คือ ครูทั้งโรงเรียนมาร่วมมือกับพัฒนาผู้เรียน

จากลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. เป็นการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
3. การวิจัยดำเนินไปพร้อม ๆ กับการจัดการเรียนการสอน คือสอนพร้อมกับทำการวิจัย

ไปด้วย แล้วนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหาและทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

5. รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้หลากหลายดังนี้

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543 : 66 – 67) ได้แบ่งรูปแบบการวิจัยตามกลุ่มแนวคิดต่าง ๆ ไว้ 3 แนวทางคือ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย
  - 1.1 การสำรวจในชั้นเรียน (Class Survey)
  - 1.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน (Behavior and Interaction Analysis)
  - 1.3 การศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Co Relation Analysis)

- 1.4 การทดลองเฉพาะรายการและเฉพาะรายกลุ่ม (Experiment)
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย
  - 2.1 การศึกษาผู้เรียนเฉพาะกรณี (Case Study)
  - 2.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
  - 2.3 การวิเคราะห์พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน (Behavior and Interaction Analysis)
  - 2.4 การศึกษานิเวศวิทยาในชั้นเรียน (Classroom Ethnographic Study)
3. การวิจัยเชิงผสม (เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณผสมผสานกัน รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย
  - 3.1 การวิเคราะห์/วิพากษ์หลักสูตร (Curriculum Analysis / Critique)
  - 3.2 การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ (Critical Action Research)

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 17 – 20) ได้นำเสนอรูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการของนักวิชาการดังนี้

1. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Formal and Informal Research)
  - 1.1 การวิจัยแบบเป็นทางการ (Formal Research) เป็นงานวิจัยที่มีแบบแผนการวิจัยเคร่งครัด มีลักษณะการดำเนินงานและการนำเสนอเหมือนงานวิจัยเชิงวิชาการ (Academic Research) ของนักวิจัยมืออาชีพ นักวิชาการหรือนักศึกษา
  - 1.2 การวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นตอบคำถามการวิจัยมากกว่าการยึดรูปแบบการวิจัยแบบเป็นทางการ ซึ่งมีลักษณะการรายงานผลเพียง 1–2 หน้า
2. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ เคมมิส และ ซูเบอร์ – สเคอร์ริต (Kemmis and Zuber – Skerritt)
  - 2.1 การวิจัยปฏิบัติการเชิงเทคนิค (Technical Action Research) การวิจัยตามรูปแบบนี้มีเป้าหมายของการวิจัยเพื่อปรับปรุงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานโดยอาศัยบุคคลภายนอก (Outsiders) มาช่วยในการทำวิจัยในหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติ (ครู) จะอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับของนักวิจัยภายนอก บุคคลภายนอกจะมีบทบาทของผู้วิจัยหลัก
  - 2.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติจริง (Practical Action Research) เป็นการวิจัยที่มี นักวิจัยภายนอกแสดงบทบาทของที่ปรึกษาด้านกระบวนการทำงาน (Process Consultancy Role) เป็นการมุ่งสร้างความเข้าใจและมุ่งพัฒนาวิชาชีพให้กับผู้ปฏิบัติ ครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติในโรงเรียนมีโอกาที่จะเรียนรู้กระบวนการวิจัยและมีส่วนในการเสนอความคิดในประเด็นปัญหาวิจัยที่มาจาก การปฏิบัติจริง และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้

2.3 การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ / อิสระ (Critical / Emancipatory Action Research) เป็นการวิจัยที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายนอกและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน เป้าหมายของการวิจัยนอกจากจะเพิ่มเติมจากแบบที่ 1 และที่ 2 แล้วยังต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการทำงานที่เป็นอยู่ในองค์กรให้ดีขึ้นกว่าเดิม

3. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ คาลฮูน (Calhoun)

1.3 การวิจัยของครูแบบทำคนเดียว (Individual Teacher Research) เป็นการวิจัยที่เน้นการเปลี่ยนแปลงในห้องเรียนใดห้องเรียนหนึ่ง โดยครูกำหนดปัญหาในห้องเรียนที่ต้องการแก้ไข และหาแนวทางแก้ไข

1.4 การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ (Collaborative Action Research) เป็นการวิจัยที่ทำเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยมีจำนวน 1 – 2 คนขึ้นไป ประกอบด้วย ครู ผู้บริหารและนักวิชาการหรือบุคลากรอื่น ๆ มีจุดหมายเน้นที่ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นในห้องเรียนใดห้องเรียนหนึ่ง กระบวนการทำวิจัยจะเหมือนกับการทำวิจัยของครูที่ทำคนเดียว

1.5 การวิจัยปฏิบัติการแบบทำทั้งโรงเรียน (Schoolwide Action Research) เป็นการวิจัยที่คณะทำงานเป็นผู้ปฏิบัติในโรงเรียน มีการทำงานโดยเลือกปัญหาวิจัยที่สนใจร่วมกัน มีการรวบรวมข้อมูล การจัดระบบและการแปลความหมาย กระบวนการวิจัยเป็นแบบวงจรต่อเนื่อง จุดมุ่งหมายเน้นที่การปรับปรุงโรงเรียน

4. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการจากการสังเคราะห์ของนงลักษณ์ วิรัชชัย

4.1 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นการวิจัยที่ทำโดยครูเพื่อแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการปฏิบัติงานหรือการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

4.2 การวิจัยปฏิบัติการแบบรวมพลัง (Collaborative Action Research) เป็นงานวิจัยที่ดำเนินการ โดยครูหลายคนร่วมกันทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนหลาย ๆ ชั้น

4.3 การวิจัยปฏิบัติการระดับโรงเรียน (Schoolwide Action Research) เป็นการวิจัยที่ดำเนินการ โดยผู้บริหาร โรงเรียนและหรือบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4.4 การวิจัยปฏิบัติการอิงชุมชน (Community-based Action Research) เป็นการวิจัยที่อาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยอาศัยพลังของชุมชนที่จะระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งมาพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 8 – 10) ได้นำเสนอรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การวิจัยโดยครูเพียงคนเดียว (Individual Teacher Action Research) การทำวิจัยปฏิบัติการลักษณะนี้ เป็นการวิจัยที่จัดทำขึ้นเมื่อครูพบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูต้องการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยด้วยตัวของครูเอง เป้าหมายการทำวิจัยก็เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเองไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนหรือสื่อการเรียนรู้ รูปแบบการวิจัยสามารถศึกษาจากนักเรียนเพียงคนเดียว (Case Study) หรือศึกษาวิจัยทั้งห้องเรียน

2. การวิจัยในชั้นเรียนแบบร่วมมือ (Collaborative Action Research) การวิจัยในชั้นเรียนในลักษณะนี้ เป็นการวิจัยที่จัดทำขึ้นเมื่อครู 2 คน พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จากนั้นจึงวางแผนการทำวิจัยร่วมกัน ซึ่งครูที่ทำการวิจัยอาจอยู่ในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนก็ได้ แต่ต้องมีปัญหาที่มุ่งแก้ไขเหมือนกัน

3. การวิจัยในระดับโรงเรียน (Statewide Action Research) การวิจัยในระดับโรงเรียนเป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหัวหน้าทีม โดยคณะวิจัยประกอบด้วยคณะครู บุคลากรอื่นในโรงเรียน รวมทั้งชุมชนและคณะที่ปรึกษาจากภายนอก โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ การปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน การพัฒนานักเรียนและการเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป การเลือกรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนจะขึ้นอยู่กับปัญหาของผู้เรียนที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนา และจุดมุ่งหมายเฉพาะที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ได้มีนักการศึกษาได้เสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

ชัยพจน์ รัทงาม (2538 : 28 - 47) เสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนตามแนวคิดของกระบวนการเชิงระบบ (System Approach) ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นการสำรวจปัญหาหรือความต้องการ ทำให้ทราบว่าปัญหาคืออะไร มีขอบเขตเพียงใด อะไรจะตามมา อะไรคือสาเหตุ ในแต่ละสาเหตุมีแนวทางแก้ไขอย่างไร จะเลือกแก้ปัญหาใดก่อนและโดยวิธีใด โดยปกติถ้าเป็นการวิจัยในชั้นเรียนมักจะนึกถึงนักเรียน ครู วิธีการสอน นั่นคือ คิดถึงตัวป้อน (Input) และกระบวนการ (Process)

ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผน หลังจากผ่านขั้นที่ 1 ไปแล้วก็ต้องกำหนดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ครูกำลังจะทำการวิจัย ต้องบริหารเวลา บุคลากรที่เกี่ยวข้องหรืออาจต้องไปอ่านหนังสือ เอกสารรายงานต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้ เช่น กำหนดวิธีการสอนหรือนวัตกรรม ซึ่งอาจจะเป็นบทเรียนโปรแกรม

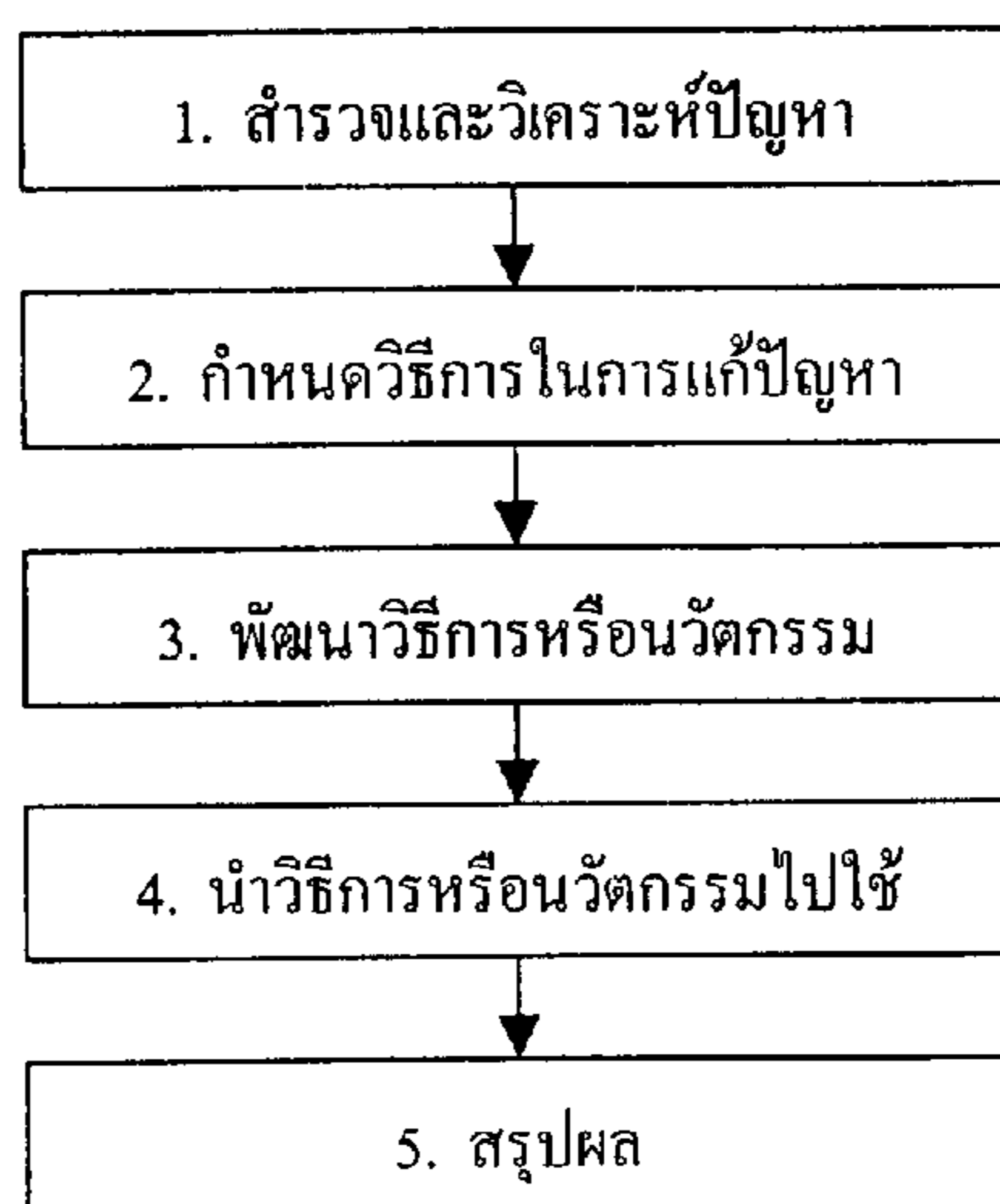
(Program Instruction) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI – Computer Assisted Instruction) เตรียมการวางแผนออกแบบนวัตกรรม การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นั่นคือเป็นขั้นตอนการออกแบบการวิจัย

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผน คือ เข้าใจสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน เพราะเพียงแต่รู้ปัญหาในขั้นที่ 1 แล้วหยุดตรงนั้น ไม่มีอะไรคืบหน้าก็จะเป็นเพียงวิจัยสำรวจ หรือวิจัยบรรยาย (Descriptive) ถ้ารู้ปัญหาแล้ววางแผนอย่างดีในขั้นที่ 2 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีกิจกรรมที่มองเห็นทางสำเร็จ แต่ไม่ได้ดำเนินการต่อกันก็จะเป็นแค่เค้าโครงการวิจัย (Proposal) ดังนั้นในขั้นนี้จึงเป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่เตรียมไว้ในขั้นที่ 2 ซึ่งขั้นตอนนี้จะทำให้ครูทราบ่วิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมา ใช้ได้หรือไม่ เพียงใดและจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ขั้นที่ 4 ติดตาม ปรับปรุง ทดลอง หลังจากลงมือปฏิบัติแล้วควรมีการติดตามเพื่อพิจารณาว่ามีปัญหา อุปสรรคอย่างไร จะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ซึ่งในขั้นตอนนี้มีการใช้สถิติง่ายๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นผลการพัฒนา

ขั้นที่ 5 สรุป เขียนรายงาน เมื่อดำเนินการวิจัยเสร็จแล้วทำเป็นการสรุปผลงานที่ทำมาเขียนรายงานการวิจัย

กรมวิชาการ (2542 : 7 – 13) ได้นำเสนอกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งมีกระบวนการดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

ที่มา : กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์การศาสนา.

จากขั้นตอนนี้จะได้ผลการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนหรือการแก้ปัญหา

ประวัติ เอราวรณ (2542 : 5 – 7) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ คือ เริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติตามแผนแล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อการเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์ว่าปัญหาเหล่านั้นมีสาเหตุมาจากอะไร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในส่วนใดบ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อม

2. การวางแผน (Planing) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์กำหนดวิธีการวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ (Action) ในการค้นหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมและการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา

3. ลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) หลังจากทำการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือแก้ปัญหาใหม่ต่อไป

รัตนา ศรีเหรียญ (2544 : 84 - 97) ได้นำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา (Focusing Your Inquiry) เป็นขั้นตอนแรกของการวิจัยที่ครูทำความเข้าใจ และศึกษาสภาพของปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยสภาพปัญหาต้องมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน

2. การกำหนดปัญหาวิจัย (Formulating a Question) เป็นการกำหนดหัวข้อของเรื่องที่ต้องการทำวิจัย ซึ่งปัญหาวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 อย่าง คือ

2.1 ต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนและนักเรียนซึ่งอาจเป็นปัญหาที่ครูต้องการแก้ไข ต้องการปรับปรุง หรือประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 มีความสัมพันธ์กับปัญหาที่ต้องการศึกษา

2.3 เป็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้ เนื่องจากปัญหาวิจัยในชั้นเรียนเป็นปัญหาที่ใช้ข้อมูลซึ่งรวบรวมได้จากห้องเรียน ต้องเป็นปัญหาที่ไม่กว้างเกินไป

3. ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Review of Literature and Resources Related to Your Question) การทำวิจัยในชั้นเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยผลงานการศึกษาค้นคว้าของบุคคลอื่นเป็นแนวทาง

4. การรวบรวมข้อมูล (Collecting Relevant Data) เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูตอบคำถามการวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้อง ข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน แบบทดสอบ แบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล (Analyzing and Interpreting the Data) เป็นขั้นตอนที่ครูทำการประมวลผลข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วนำเสนอในรูปของแผนภูมิ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของข้อมูลดิบ

6. การเขียนรายงานการวิจัย (Reporting Results) ซึ่งจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

6.1 ส่วนหัว (Heading) เป็นส่วนที่ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ สารบัญตาราง (ถ้ามี) บัญชีภาพประกอบ (ถ้ามี)

6.2 ส่วนตัวรายงาน (Reporting) จะประกอบด้วย

6.2.1.1 การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา

6.2.1.2 การกำหนดปัญหาวิจัย

6.2.1.3 ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.2.1.4 การรวบรวมข้อมูล

6.2.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

6.3 ส่วนท้าย (Tailing) เป็นส่วนที่ประกอบด้วย บรรณานุกรม และภาคผนวก

บัญชา แสนทวี (2545 : 7 – 8) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนว่า เมื่อนำแบบจำลองกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิสและเบคเทกการ์ด มาใช้เป็นต้นแบบของการวิจัยในชั้นเรียน สามารถแบ่งกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 4 ขั้นตอนสำคัญ ๆ ดังนี้

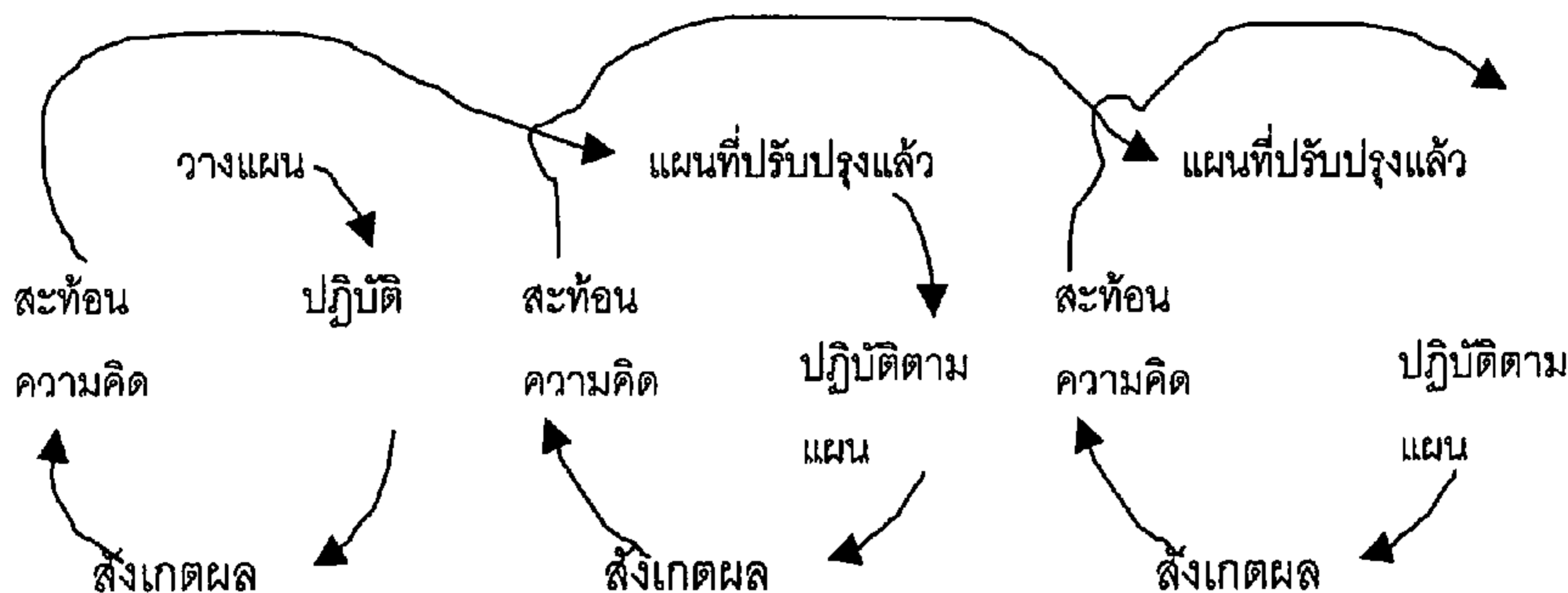
1. วางแผน (Plan) เป็นการกำหนดการทำงานที่ใช้ผลของการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข ป้องกันหรือพัฒนา มาจัดทำเป็นแผนการปฏิบัติงาน

2. ปฏิบัติตามแผน (Act) หลังจากที่ครูจัดทำแผนการวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูนำแผนที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติ

3. สังเกตผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน (Observe) ขั้นตอนนี้ครูจะทำการสังเกตผลการปฏิบัติงานของตน พร้อมทั้งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการใช้นวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลที่ได้จากการใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหานั้น ๆ

4. สะท้อนความคิด (Reflect) ในขั้นตอนนี้ ครูจะนำผลที่ได้จากการใช้นวัตกรรมมาแปลผล อภิปรายผล โดยให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ผลสรุปที่ได้จากขั้นตอนนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของครู

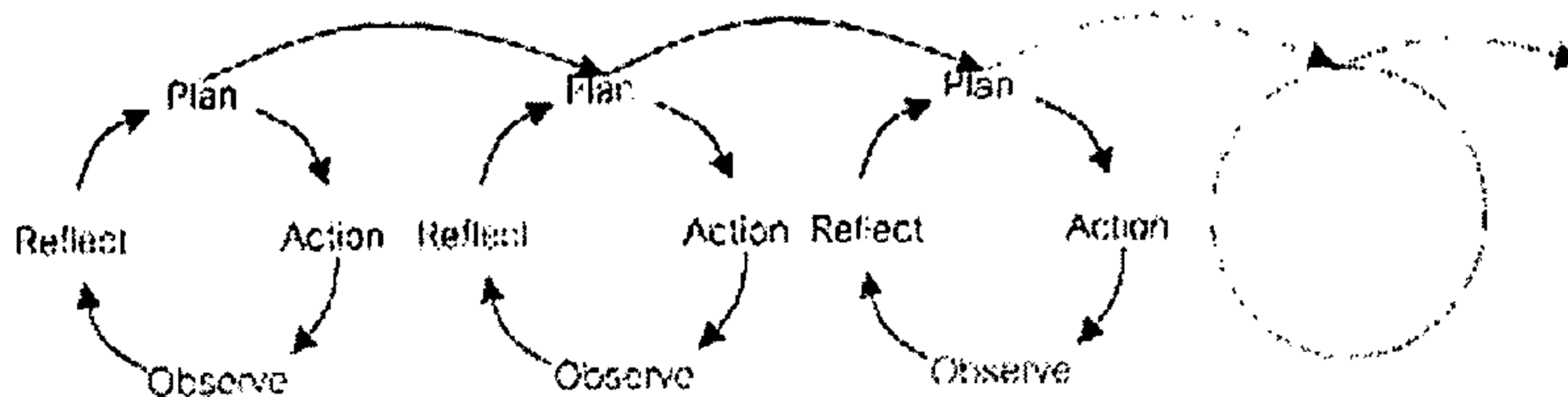
กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 4 ขั้นตอนนี้เขียนเป็นวงจรการวิจัยในชั้นเรียนได้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 วงจรการวิจัยในชั้นเรียน

ที่มา : บัญชา แสนทวี. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

สรุปกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน จะมีกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัยแบบขดลวดตามแนวคิดดั้งเดิมที่เสนอโดย เคมมิส (Kemmis. 1988) (สุวิมล ว่องวานิช. 2543 : 13 – 14 ; อ้างอิงจาก Kemmis. 1988) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนหลังจากที่วิเคราะห์ และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข (Plan) การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Act) การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (Observe) และการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานให้ผู้ที่มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป (Reflect) ซึ่งเรียกวงจรนี้ว่า วงจร PAOR ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 วงจรการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช. (2544). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

7. แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

บัญชา อึ้งสกุล (2539 : 61 - 73) กล่าวว่าผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนในโรงเรียนให้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมในการวิจัยในชั้นเรียน 5 ประการ

1. ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย
2. การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน
3. การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในโรงเรียน
4. มีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน
5. ส่งเสริมในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กำหนดนโยบายการวิจัย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2542 – 2544) สรุปประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุน การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนดังนี้

1. นโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย ระบุว่า

ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย เพื่อพัฒนา นโยบายและดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารและการจัดการ การนิเทศการศึกษา การวัด และ ประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ โดยมี เป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนและระดับการศึกษา

มาตรการ

1. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราช ดำริเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน
2. ให้มีการวิจัยรูปแบบการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เข้าสู่กระบวนการ เรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน
3. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ที่จะเป็นพื้นฐานใน การประกอบอาชีพ
4. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัด กระบวนการเรียนรู้
5. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ได้เต็มตามศักยภาพครบทุกด้าน

6. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ

7. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา

8. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียน

9. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตย

10. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสำนึกความเป็นไทย

11. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

12. ให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. นโยบายการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ระบุว่า

เร่งรัดให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยขึ้นในหน่วยงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 มีการสร้างบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรทางการวิจัย

มาตรการ

1. ให้มีการสร้างบรรยากาศทางการวิจัย เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการการนำเสนอผลงานวิจัย การสัมมนาวิชาการ การจัดมุมวิจัยในหน่วยงาน หรือ แพล่ง วิชาการ เป็นต้น

2. ให้มีการให้ความรู้ทางด้านการวิจัยแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและสนับสนุนให้ทำการวิจัย รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้สามารถทำวิจัยได้อย่างหลากหลาย

3. ให้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในรูปแบบของการประชุมสัมมนาทางการวิจัย

4. ให้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการวิจัย แจกจ่ายให้บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

3. นโยบายการบริหารและการจัดการด้านการวิจัย ระบุว่า

เร่งรัดให้หน่วยงานทุกระดับ จัดหาและสนับสนุนให้งบประมาณ จัดระบบสารสนเทศติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมาย

1. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับ ให้การอุดหนุนทุนการวิจัย เพื่อพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่การวิจัย การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างทั่วถึง

2. มีการประสานงานกับบุคคล ชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อความร่วมมือ การระดมสรรพกำลังให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3. มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารสนเทศเพื่อการวิจัย ทั้งภายในและภายนอก หน่วยงานให้มีความสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

4. มีการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการทำงานวิจัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

มาตรการ

1. ให้หน่วยงานทุกระดับ มีการจัดหางบประมาณสนับสนุน ให้ทุนอุดหนุน การวิจัยการพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่งานวิจัยอย่างทั่วถึง

2. ให้มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่างๆ เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3. ให้มีการจัดระบบและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย ที่เป็น ปัจจุบันและทันสมัย

4. ให้มีการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัยในทุกระดับ เพื่อให้มีผลงานวิจัยที่เป็น ประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ให้มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย

6. ให้มีการยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่บุคลากรและหน่วยงานที่ผลิตผลงาน การวิจัยที่ดีมีคุณภาพ

มนัส ไชยศักดิ์ (2544 : 53– 57) กล่าวว่าผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการ ส่งเสริม สนับสนุนครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียน จึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการ ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. จัดเตรียมการ ควรมีการประชุมชี้แจงครูในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ความรู้ พร้อมเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์

2. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูทราบถึงวิธีการทำวิจัยเห็นคุณค่าและความ สำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. สร้างครูผู้นำทางการวิจัย

4. ทำวิจัยร่วม ทุกสัปดาห์หรือทุกสองสัปดาห์จัดให้ครูผู้นำทางการวิจัยประชุมปฏิบัติ การทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน

5. ขยายผล การขยายผลนั้นผู้บริหาร โรงเรียนควรจัดให้ครูผู้ซึ่งทำวิจัยในชั้นเรียนไปแล้ว หรือครูผู้นำในการวิจัยเป็นแกนนำในการให้ครูในหมวดวิชาต่าง ๆ ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูในโรงเรียนทำการวิจัยในชั้นเรียนได้เพิ่มมากขึ้น

สุวิมล ว่องวานิช (2545 : 78 – 80) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ว่าเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานวิจัยของครูอย่างกว้างขวาง ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือตามบทบาทหน้าที่ของตน ดังนี้

หน่วยงานต้นสังกัด / คณะกรรมการการศึกษาเขตพื้นที่

1. กำหนดนโยบายเป้าหมายการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
2. ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิจัยแก่ครู ในรูปของเอกสาร คู่มือ การฝึกอบรม
3. ให้การสนับสนุนส่งเสริม การเป็นสื่อกลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนแก่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ
4. จัดทำฐานข้อมูลวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นหลักฐานในการวางแผนการพัฒนาครู
5. ติดตามความก้าวหน้าในการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ใต้สังกัด
6. สังเคราะห์ผลการวิจัยในระดับภาพรวมของเขตพื้นที่หรือระดับประเทศ

ผู้บริหารสถานศึกษา

1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
2. สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในด้านอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก
3. วางระบบกระตุ้นกำกับติดตามให้ความช่วยเหลือการทำวิจัยในชั้นเรียน
4. ส่งเสริมบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มครูอาจารย์ในโรงเรียน บริหารให้ครูมีเวลาประชุมเพื่อถกอภิปรายเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละคน
5. สังเคราะห์ผลการวิจัยของรายงานวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน
6. จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกโรงเรียน
7. ยกย่องให้กำลังใจ สิ่งตอบแทนเป็นแรงเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
8. วางระบบฐานข้อมูลงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์

1. ให้การนิเทศความรู้และการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู
2. จัดทำเอกสารที่นำเสนอตัวอย่างแนวคิด วิธีการด้านการพัฒนาการแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน ปัญหาของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ที่การมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา หากกลุ่มศึกษานิเทศก์ซึ่งมีประสบการณ์และมีความชำนาญเกี่ยวกับการสอนได้นำเสนอตัวอย่างการสอนใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ จะช่วยกระตุ้นความคิดของครูให้ติดต่อ

ครูในโรงเรียน

1. มีความมุ่งมั่นที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของวงการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. ให้ความสำคัญกับการประชุมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำวิจัยกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ
4. สนใจหมั่นฝึกฝนทักษะการทำวิจัย เข้าร่วมประชุมวิชาการ ร่วมกิจกรรมเผยแพร่การวิจัย
5. เป็นสมาชิกที่ดีในการทำงานกลุ่ม สำหรับการทำวิจัยแบบร่วมมือ

พ่อแม่ผู้ปกครอง

1. ให้ความร่วมมือกับครูโรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในฐานะผู้ให้ข้อมูลหรือผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน
2. สนใจติดตามข่าวสารข้อมูลข่าวสาร ผลการพัฒนาผู้เรียน แล้วนำมาประยุกต์ใช้
3. มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการชี้แนะแนวทางการพัฒนาผู้เรียน
4. ให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนตามกำลังความสามารถและตามศักยภาพอย่างเหมาะสม

นักเรียน

1. ให้ความร่วมมือในการวิจัยของครู ในฐานะเป็นกลุ่มเป้าหมายของการทำวิจัย หรือในฐานะผู้ให้ข้อมูล ผู้มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยของครู
2. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้ถูกวิจัย
3. ให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับผลการวิจัยที่เกิดขึ้นด้วยใจเป็นธรรม ข้อมูลที่ได้อาจนำไปใช้ในการปรับวิธีการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า แนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้นนั้น มุ่งสนับสนุนและส่งเสริมครูผู้ทำวิจัยในปัจจุบันต่างๆ ซึ่งโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะดำเนินการจัดให้มีขึ้น ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้ทำวิจัย และเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย เพื่อให้ได้ผลงานการวิจัยที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ได้มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

กิตติพร ปัญญาภิญโญผล (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียน : กรณีศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อหารูปแบบของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สำหรับครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โดยศึกษากับครูประถมศึกษา จำนวน 6 คน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาค้นคว้าได้รูปแบบในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน ขั้นครูดำเนินการสอนควบคู่กับกระบวนการวิจัย ขั้นสรุปบททวนและประเมินวงจร เพื่อปรับแผนและจากการดำเนินการตามรูปแบบดังกล่าว ทำให้นักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์เป็นที่น่าพอใจ

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เส้นทางพัฒนาครุภัณฑ์ : การวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาเส้นทางในการพัฒนาครุภัณฑ์ จากวิธีการวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษา ด้วยวิธีการศึกษาครอบคลุม การศึกษาอัตชีวประวัติ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เส้นทางพัฒนาครูสู่การเป็นครุภัณฑ์ของกรณีศึกษาเริ่มจาก คุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิตและการทำงานอย่างบูรณาการในหน้าที่ ครูที่รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพของเด็กส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นครุภัณฑ์ที่ใช้รูปแบบของการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ศึกษาเป็นรายกรณี การวิจัยพัฒนา ส่วนปัญหาของการวิจัย มาจากปัญหาของนักเรียน โดยครูมองเห็นโอกาสของการเรียนรู้ คือ มโนทัศน์เริ่มต้นที่สำคัญการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งมีขอบข่ายจากการสังเกตนักเรียนแต่ละคน ในวงกว้างไปสู่แนวคิดของการช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันและในอนาคต ด้วยวิธีสอนอย่างหลากหลายและในลักษณะบูรณาการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก ประโยชน์จากการวิจัย คือ การพัฒนานักเรียน พัฒนาตนเองให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนให้ถูกต้องและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้นและผลกระทบสู่การพัฒนาเพื่อนครู

ประภัสสร วงษ์ดี (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการและการใช้ผลผลิตการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุภัณฑ์ในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการวิจัยของครุภัณฑ์ เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนและขาดความพร้อมของนักเรียน ครุภัณฑ์จะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานสอน

และเป็นเรื่องที่ตนเองถนัดโดยหัวข้อที่ศึกษามักเป็นเรื่องการพัฒนาวิธีการสอน และสื่อการสอน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยครูสร้างขึ้นเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย

2. ครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อการพัฒนานักเรียน และการพัฒนาการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู

คณิงนิจ พاجرทิศ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลการเรียนรู้การวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาเพื่อต้องการทราบระดับการรับรู้ และความสามารถในการนำไปใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนการวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากร พบว่า บุคลากรโรงเรียนเอกชนมีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับดีขึ้นไป และจากการนิเทศติดตามผลงานการวิจัยในชั้นเรียน โดยการสังเกต สัมภาษณ์ และประเมินผลงาน โดยคิดค่าเฉลี่ยพบว่า บุคลากรโรงเรียนเอกชนได้จัดทำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้ บุคลากรโรงเรียนเอกชนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

วีรพล ฉลาดเข้ม (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัย พบว่า มีครูประถมศึกษาในจังหวัดดังกล่าวเพียงร้อยละ 15.21 ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน มีความรู้และทักษะในการวิจัยอยู่ในระดับ “น้อย” แต่มีความเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะของนักวิจัยอยู่ในระดับ “ดี” ปัญหาการทำวิจัยอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณ ไม่มีการสนับสนุนการวิจัย และไม่มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการทำวิจัย และมีความต้องการในระดับ “มาก” เกี่ยวกับงบประมาณสนับสนุนการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการวิจัยและแหล่งศึกษาค้นคว้างานวิจัย

8.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไรน์เนอร์ (Reiner. 1998) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมในการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล โครงการวิจัยในชั้นเรียน จุดประสงค์เพื่อดำเนินการให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้สื่อต่าง ๆ ในรูปแบบของการเล่น เช่น การเรียนรู้ การเล่นคำศัพท์ ภาษา วรรณคดี และการสัมผัส เขาได้เริ่มสิ่งเหล่านี้ด้วยกิจกรรม 4 อย่าง ซึ่งนำไปสู่ชื่อกิจกรรม ผลของความสามารถในการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นและด้วยความกระตือรือร้น แสดงให้เห็นว่าเด็กรับรู้โปรแกรมการสอน การอ่านมากขึ้น และผลการปฏิบัติได้ออกมาในทางบวก

ทรอบิทซ์ (Traubitz. 1998) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาคเรียนสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน การสอนวิชาภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นใหม่ด้วยเทคโนโลยี จากการศึกษาครูได้อธิบายถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีในการสอนในชั้นเรียนด้วยความช่วยเหลือของนักเรียน ครูสามารถสร้างสรรค์ขั้นตอนการสอนที่ให้ประโยชน์มากที่สุดในการใช้เทคโนโลยีในการสอนภาษาอังกฤษ

รอส, โรลไฮเซอร์, โฮกาโบม – เกรย์และแอน (Ross, Rolheiser, Hogaboam – Gray and Anne. 1999) ได้ทำการวิจัย เรื่องผลกระทบของการทำวิจัยในชั้นเรียนต่อความรู้ของครูผู้วิจัย ชาวแคนาดา 5 คน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ 5 คน ในเมืองออนตาริโอ ประเทศแคนาดา ได้มีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัยในการศึกษาการปฏิบัติการประเมินผลนักเรียน ครู 13 คน ได้รับเลือกเพื่อความชำนาญในการใช้การเรียนรู้โดยร่วมมือกัน (ขั้นตอนที่ 1) ข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่ 1 ของการวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูผู้วิจัยอยู่ในสถานะที่เข้ากันในเชิงบวกไม่ได้ ความไม่พอใจในวิธีประเมินผลการรับรู้ขั้นตอนอื่น ๆ ที่น่าสนใจและความมั่นใจในเรื่องของความสามารถเปลี่ยนการปฏิบัติของพวกเขา ในขั้นตอนที่ 2 ครูผู้ทำวิจัยได้ปฏิบัติการสอบถามสิ่งที่พวกเขาได้พัฒนาและแสดงขั้นตอนในการสอนเด็กถึงวิธีการประเมินตนเอง แหล่งข้อมูลได้รวมถึงการสำรวจทัศนคติของนักเรียนต่อการประเมินผล การสัมภาษณ์ที่เจาะนักเรียนบางกลุ่ม การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลกับครูผู้วิจัย การสังเกตอย่างตั้งใจของกลุ่ม การรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ป้ายนิเทศที่สร้างสรรค์โดยครูผู้วิจัย ครูผู้วิจัยจะมีผลงานในขั้นตอนที่ 1 ที่แตกต่างกัน พร้อมกันนี้ครูทุกคนได้พิศเฉยต่อผลที่ปรากฏออกมาบางอย่างและปรับตัวเองอย่างสุภาพกับบุคคลอื่น การปฏิบัติใหม่สำหรับครูตัวอย่างโดยปราศจากการปรับวิธีการที่เฉพาะวิธีการทั้ง 2 ขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียนมีส่วนช่วยในการให้ความรู้เกี่ยวกับการสอน (การสร้างโครงสร้างของงานสำหรับการประเมินตนเองในการสอน) และความรู้ในการปฏิบัติส่วนบุคคลของครูผู้วิจัย (วิธีสร้างโครงสร้างงานในชั้นเรียนของตนเอง) และช่วยให้การคาดหวังของครูเกี่ยวกับความสามารถที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น ประโยชน์เหล่านี้ อาจจะไม่เกิดขึ้นกับโครงการวิจัยในชั้นเรียนถ้าปราศจากการมีส่วนร่วมของครู กับความเชื่อ ในเรื่องของความมีประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ยถึงระดับสูง ความประณีตในการออกแบบ และการวิเคราะห์โครงการ หรือการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทางด้านทักษะของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

ทาบานิค, ซิเนอร์ และเคนเนธ (Tabachnick, Zeichner and Kennet. 1999) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดและการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงความคิดรวบยอดของวิชาวิทยาศาสตร์ จากการศึกษาพบว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนวิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดรวบยอดในการสอนวิทยาศาสตร์ วิธีการนี้ตั้งสมมติฐานว่าผู้ที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ สามารถนำมาซึ่งความสำคัญของสิ่งที่ได้จากการสังเกต และทบทวนการสอนด้วยตนเองในรูปแบบของการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนดูเหมือนจะช่วยครูที่มีอุดมการณ์จริง ๆ

ในการปรับปรุงความเข้าใจในเรื่องความคิดของนักเรียน แต่ไม่สามารถดึงการสอนที่เปลี่ยนแปลงความคิดรวบยอดเข้ามาหากันได้มากขึ้น

เมททีทอล และ โควน (Mettetal and Cowen. 2000) โดยพวกเขาได้เข้าร่วมโครงการ STAR (Supporting Teacher as Researcher) การสนับสนุนครูให้เป็นผู้วิจัยของโรงเรียนในชุมชนเอลค์ฮาร์ต ในรัฐอินเดียน่า ซึ่งครูได้ทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ในหัวข้อที่สำคัญต่อพวกเขา พบว่าพวกเขาได้รับข้อมูลที่มีค่าเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอน และมีความรู้สึกมั่นคงในวิชาชีพ

โรงเรียน เอลค์ฮาร์ต เป็นโรงเรียนรัฐบาลในรัฐอินเดียน่า มีครู 765 คน และมีนักเรียนกว่า 1,200 คน โรงเรียนตั้งอยู่ในเมืองซึ่งมีความหลากหลายในเรื่องพื้นฐานการสอน มีนักเรียนกลุ่มน้อยที่สะท้อนให้เห็นถึงความเห็นส่วนใหญ่ของทั้งหมด ชุมชนได้ตั้งข้อสังเกตทางการฝึกฝนบริการในระดับสูง อย่างไรก็ตามการเน้นที่จะทำการวิจัยนี้เป็นเรื่องใหม่ที่ต่อเนื่องเมื่อ 3 ปีที่แล้ว มีครู 5 คน ที่โรงเรียนเอลค์ฮาร์ต เป็นส่วนหนึ่งของครูผู้เข้าร่วมโครงการครูผู้ทำวิจัย โดยร่วมมือกับวิทยาลัยไอโฮไอ ประสบการณ์นี้ประสบความสำเร็จมาก จนกระทั่งผู้บริหารในโรงเรียนเอลค์ฮาร์ต ต้องการที่จะขยายโอกาสให้กับครูอื่น ๆ เงินทุนของรัฐได้นำมาดำเนินการเริ่มต้นขยายงานทางการวิจัยในปีต่อมา มีครู 67 คน ได้ทำโครงการเสร็จ 22 โครงการกลุ่ม ทุนที่จัดขึ้นใหม่สำหรับปีที่สอง ด้วยวิธีการที่คล้ายกันและในปีนั้น ครูจำนวน 62 คน ได้ทำโครงการเสร็จถึง 82 โครงการ ช่วงปีที่สามมีครูจำนวน 50 คน ทำโครงการเสร็จ 17 โครงการ

จากประสบการณ์เกี่ยวกับโครงการ STAR ทำให้เชื่อว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือที่มีพลังอำนาจในการปฏิรูปโรงเรียนและการพัฒนาวิชาชีพ สนับสนุนเน้นนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สนับสนุนการปฏิบัติที่สะท้อนกลับมา การยอมรับเนื้อหาชั้นเรียนเป็นรายบุคคลและความต้องการของครูแต่ละคนในการเรียนรู้ และการส่งเสริมจากกลุ่มและความรู้สึกเกี่ยวกับอาชีพ

การวางแผนเพื่อสนับสนุนครูเป็นผู้วิจัย จะมีครู 2 – 4 คน จำนวนหลายกลุ่มที่ทำโครงการวิจัยในชั้นเรียน ตามความสนใจที่เหมือนกัน โครงการจำนวนมากจะมองไปที่ความมีประสิทธิภาพของวิธีการสอนโดยเฉพาะ เช่น ให้นักเรียนเขียนบันทึกหรือใช้อินเตอร์เน็ต ในเรื่องของการประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน แผนงานข้อเสนอต้องทำให้เสร็จแต่เน้นทุกโรงเรียน ต้องทำบทคัดย่อและรายงาน อย่างน้อยก็เน้นถึงรายงานการเรียน เช่น การนำเสนอต่อครู หรือผู้ปกครอง หรือที่ประชุมใหญ่ เกี่ยวกับการวิจัย แม้ว่าครูที่เผชิญกับเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก แต่พวกเขาก็เต็มใจที่จะพยายามทำวิจัยในชั้นเรียนให้ได้ ซึ่งพบว่า การเข้าร่วมเป็นสิ่งที่ประโยชน์มากมาย เมื่อครูได้รับการสนับสนุนอย่างท่วมท้น และเป็นสิ่งที่ดีที่สุดกับการเริ่มต้นการวิจัยในชั้นเรียนที่จะขยายกว้างออกไปในท้องถิ่น ตลอดจนการดำเนินการ (STAR) ได้รวบรวม

ข้อมูลจากครู ตลอดจนการสำรวจและสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้เสนอแนะว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีแรงผลักดันอย่างมากต่อการพัฒนาวิชาชีพและปฏิรูปโรงเรียน คือ

1. ผลที่เป็นบวกจากการเรียนรู้ของนักเรียน
2. การเรียนรู้ที่กระตือรือร้น ครูเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อเขาสามารถถ่ายทอดความรู้ได้
3. การฝึกปฏิบัติที่สะท้อนกลับ การวิจัยในชั้นเรียนจะบังคับให้ครูได้เห็นว่าการเกิดอะไรขึ้นในชั้นเรียนของตน
4. ทางเลือกของเนื้อหา การวิจัยในชั้นเรียนได้ช่วยเหลือให้ครูเล็งเห็นวิชาการกับขั้นตอนการสอน เนื้อหาในชั้นเรียน ทางเลือกในการสอน ยังช่วยให้ครูมั่นใจและได้รับการจูงใจในการทำวิจัยด้วย
5. กลุ่มสัมพันธ์ การวิจัยในชั้นเรียน ให้โอกาสครูทำงานและเรียนรู้ด้วยกัน
6. ความเป็นวิชาชีพ ครูได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความรู้สึกของตัวเองต่อวิชาชีพบ่อยครั้ง การวิจัยในชั้นเรียนสร้างความมั่นใจให้ครูในการเรียนการสอนพบว่า งานอะไรดีที่สุดในชั้นเรียนของพวกเขา ทำให้ครูตัดสินใจจากการทราบผลของการสอน และทำให้ครูเป็น “ผู้เชี่ยวชาญประจำท้องถิ่น” ในหัวข้อที่ครูสนใจ

สรุปผลการวิจัยที่กล่าวแล้วข้างต้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการดำเนินงานในสนามจริง ทำโดยมีขั้นตอน มีระบบของวงจรบันไดเวียน ครูทำวิจัยในชั้นเรียนที่ตนสอนและมีผู้วิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาติดตามการปฏิบัติงานวิจัยของครู ทั้งครูและที่ปรึกษาได้เรียนรู้ผลจากการปฏิบัติของการวิจัยในชั้นเรียน

9. บรรณนิทัศน์ (Annotation)

ความหมายของบรรณนิทัศน์หรือบรรณนิทัศน์สังเขป (Annotation) คือ การบอกกล่าวให้ทราบโดยย่อถึงสาระหรือเนื้อหาของเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือวัสดุแต่ละชิ้น เป็นเครื่องช่วยการตัดสินใจเลือกเอกสาร หรือถ้าเอกสารได้รับได้รับการคัดเลือกเข้ามาในห้องสมุดแล้วเป็นเครื่องมือแจ้งแก่สมาชิกให้ทราบคุณค่าสาระของเอกสารนั้น ๆ

(ธาดาศักดิ์ วชิรปริชาพงษ์. 2527 : 96 – 97)

ประเภทของบรรณนิทัศน์

บรรณนิทัศน์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บรรณนิทัศน์สำหรับผู้อ่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านและเป็นการช่วยแนะนำให้ผู้ใช้อ่านหนังสือในเวลาที่รวดเร็ว จึงนิยมเขียนกันสั้น ๆ พอรู้จุดประสงค์ของหนังสือนั้น ๆ เพื่อเป็นการแนะนำผู้อ่านให้ไปหาความรู้ในหนังสือนั้น ๆ อย่างละเอียด

2. บรรณนิทัศน์สำหรับบรรณารักษ์ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจในการเลือกซื้อหรือจัดหาทรัพยากรเข้าห้องสมุด

ลักษณะที่ดีของบรรณนิทัศน์

บรรณนิทัศน์ที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ใช้ถ้อยคำสั้น ๆ รัดกุม ได้ความตรงตามจุดมุ่งหมาย ไม่พูดซ้ำซาก
2. ข้อความถูกต้องตามเนื้อหาสาระของหนังสือ
3. สำนวนภาษาสละสลวยน่าอ่าน
4. มีศิลปะในการเขียนที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจในหนังสือนั้นได้ดีพอสมควร
5. เป็นข้อความที่เขียนโดยปราศจากอคติ
6. ความยาวพอเหมาะสมที่จะให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ตามวัตถุประสงค์

สำหรับบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2535 – 2545 โดยได้นำเสนอ บรรณนิทัศน์หนังสือ จำนวน 34 เล่ม บรรณนิทัศน์บทความ จำนวน 28 เล่ม และบรรณนิทัศน์งานวิจัย จำนวน 38 เรื่อง ซึ่งจากรวบรวม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษาที่กล่าวมา ทำให้ได้ทราบและชี้ให้เห็นประโยชน์ คุณค่าและความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนต่อการพัฒนาการเรียนการสอน รูปแบบ กระบวนการและขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน สภาพปัญหา ความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะเป็แนวทางให้ผู้สนใจเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและนำวิธีการดังกล่าวไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในการจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ได้ดำเนินการดังนี้ คือ

1. วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์
2. การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์
3. การจัดทำบรรณนิทัศน์
4. การจัดทำบรรณานุกรม
5. วิธีการใช้บรรณนิทัศน์
6. ผลการศึกษาค้นคว้า

วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์

1. ศึกษารวบรวมค้นคว้าจากหนังสือจำนวน 34 เล่ม บทความจำนวน 28 เรื่อง และงานวิจัยจำนวน 38 เรื่อง ที่กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2535 – 2545
2. จัดหมวดหมู่เอกสารตามที่ได้มา โดยจัดกลุ่มดังนี้
  - 2.1 บรรณนิทัศน์หนังสือ
  - 2.2 บรรณนิทัศน์บทความ
  - 2.3 บรรณนิทัศน์งานวิจัย
3. อ่านและสรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่องโดยย่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและคุณค่าของเอกสาร โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตการศึกษา ดังนี้
  - 3.1 หลักการ แนวคิดของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.2 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.3 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.4 ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.5 รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.6 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.7 แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

4. พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา สำนวนภาษา และจัดระบบในการนำเสนอเนื้อหาสาระ
5. จัดทำบรรณานุกรม ตามหลักเกณฑ์วิธีการเขียนบรรณานุกรม
6. จัดทำครรชนิโดยนำเสนอใน 3 รูปแบบเพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าโดยแบ่งออกเป็น 3 เรื่อง คือ
  - 6.1 ครรชนิผู้แต่ง
  - 6.2 ครรชนิชื่อเรื่อง
  - 6.3 ครรชนิทัวเรื่อง

การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์

จัดทำบรรณนิทัศน์เรียงตามปีพุทธศักราช ตั้งแต่ 2535 – 2545 และแยกตามประเภทบรรณนิทัศน์ตามเอกสารที่ศึกษา

1. บรรณนิทัศน์หนังสือ อยู่ในบทที่ 4
2. บรรณนิทัศน์บทความ อยู่ในบทที่ 5
3. บรรณนิทัศน์งานวิจัย อยู่ในบทที่ 6

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์หนังสือ

01 อุทุมพร จามรمان. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียน.

↓   ↓   ↓   ↓   ↓   ↓
 1   2   5   3   6   4

หนังสือเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียน ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย ความแตกต่างระหว่างการวิจัยในชั้นเรียนกับการวิจัยทางการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้ทำวิจัยซึ่งประกอบด้วย บทบาทของครู ศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร พร้อมทั้งเสนอสภาพปัญหา เพื่อทำวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียน ประกอบด้วย ปัญหาของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนพร้อมทั้งนำเสนอการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู การทำวิจัยในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และการวิจัยโรงเรียนของศึกษานิเทศก์ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ครู ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ทำวิจัยเพื่อแก่นักเรียนบางคน ครูบางคน หรือปัญหาบางเรื่องในโรงเรียนก่อนแล้วจึงนำผลงานทั้งหลายเหล่านั้นไปทำเพื่อประโยชน์ของตนในภายหลัง

1. ลำดับที่บรรณนิทัศน์	5. เมืองที่พิมพ์
2. ชื่อผู้เขียน	6. สำนักพิมพ์
3. ปีที่พิมพ์	7. สรุปรเนื้อหา
4. ชื่อหนังสือ	

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์บทความ

02 ยุทธนา ปฐมวรชาติ. (2544, ตุลาคม). "การวิจัยในชั้นเรียน : แนวคิดการปฏิบัติสู่
 ↓ ↓ การพัฒนาผู้เรียนที่แท้จริง," ↓ วารสารวิชาการ. 4 (10) ↓ : 59-68.
 1 2 3 5 6 4 7

บทความเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน แนวคิดการปฏิบัติสู่การพัฒนาผู้เรียนที่แท้จริง ผู้เขียน
 ได้นำเสนอความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าหมายถึง ร่องรอยของการพัฒนาผู้เรียนอย่างมี
 ระบบ หรือเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในการจัดการ
 เรียนรู้ของครูที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนซึ่งอาจเป็นรายบุคคล กลุ่ม หรือทั้งชั้น
 เรียน อย่างมีขั้นตอน ดังนี้คือ การวางแผน การพัฒนาสื่อ การวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย
 และการนำเสนอผลการศึกษา ในรูปเอกสารการวิจัยหรือรายงานการพัฒนาผู้เรียน

1. ลำดับที่บรรณนิทัศน์	5. ชื่อวารสาร
2. ชื่อผู้เขียนบทความ	6. ปีที่ (ฉบับที่)
3. ปีที่พิมพ์ เดือน	7. หน้าอ้างอิง
4. ชื่อบทความ	8. สรุปเนื้อหา

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์งานวิจัย

01 จันจิรา อินตะเสาร์. (2542). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

1 2 3 5 4 8 6 7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา และทักษะการคิดคำนวณดีขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนเหมาะสมมากขึ้น และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์

↓ 9

1. ลำดับที่บรรณนิทัศน์	6. สาขาหรือวิชาเอก
2. ชื่อผู้เขียนบทความ	7. เมืองที่พิมพ์
3. ปีที่พิมพ์	8. ระบุว่าเป็นฉบับอัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร
4. ชื่อเรื่อง	9. สรุปลงเนื้อหา
5. อักษรย่อทางปริญญา	

การจัดทำบรรณนิทรรศน์

การจัดทำบรรณนิทรรศน์ หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ผู้ศึกษาได้จัดทำบรรณนิทรรศน์ช่วยสืบค้นแก่ผู้ที่สนใจ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ บรรณนิทรรศน์ผู้แต่ง บรรณนิทรรศน์ชื่อเรื่อง และบรรณนิทรรศน์หัวข้อ ดังนี้

1. บรรณนิทรรศน์ผู้แต่ง

การจัดทำบรรณนิทรรศน์ผู้แต่ง เป็นการรวบรวมชื่อผู้แต่งของหนังสือ บทความ และงานวิจัย มาเรียบเรียงโดยมีขั้นตอน ดังนี้ คือ

1.1 เรียบเรียงชื่อผู้แต่งตามลำดับอักษรตามพจนานุกรม โดยแยกตามประเภทหนังสือ บทความ และงานวิจัย

1.2 ใส่หมายเลขกำกับตามที่ชื่อผู้แต่งนั้นปรากฏ

ตัวอย่างบรรณนิทรรศน์ชื่อผู้แต่งหนังสือ

กรมวิชาการ	06, 11
กองวิจัยทางการศึกษา	30
ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์	12
ชัยพจน์ รักราม	13

ตัวอย่างบรรณนิทรรศน์ชื่อผู้แต่งบทความ

ขจิต ฝอยทอง	44
คงศักดิ์ ชาติทอง	38
จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส	39
ชัยพจน์ รักราม	42, 48

ตัวอย่างครรชนีชื่อผู้เขียนงานวิจัย

กาญจนา สุวรรณนุรักษ์	79
กิตติพร ปัญญาภิบาล	68
คณินิจ พاجرทิศ	93
ชาตรี มณีโกศล	67

2. ครรชนีชื่อเรื่อง

การจัดทำครรชนีชื่อเรื่อง เป็นการรวบรวมชื่อเรื่อง หนังสือ บทความ และงานวิจัย มาเรียบเรียงโดยมีขั้นตอน ดังนี้คือ

2.1 เรียบเรียงชื่อเรื่องแต่ละประเภทตามลำดับแต่ละประเภทตามตัวอักษรตาม พจนานุกรม โดยแยกตามประเภท หนังสือ บทความ และงานวิจัย

2.2 ใส่หมายเลขกำกับตามชื่อเรื่องนั้นปรากฏอยู่ โดยแยกตามประเภท หนังสือ บทความ และงานวิจัย

ตัวอย่างครรชนีชื่อเรื่องหนังสือ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย	06
การวิจัยของครู	01
การวิจัยในชั้นเรียน	04, 05, 08, 15, 19
การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	01

ตัวอย่างครรชนีชื่อเรื่องบทความ

กรมวิชาการ แนะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย	43
กว่าจะรู้ว่าวิจัยก็ทำวิจัยเสร็จเสียแล้ว	48
การวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียน	61
การปฏิรูปการเรียนรู้ : การวิจัยในชั้นเรียน	47

ตัวอย่างพรรณนิต่อเรื่องงานวิจัย

กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน	79
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีวิธีการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่างกัน	75
การศึกษาสมรรถภาพของครูนักวิจัย	72

3. พรรณนิต่อเรื่อง

พรรณนิต่อเรื่องมีข้อแตกต่างจากพรรณนิต่อผู้แต่งและพรรณนิต่อเรื่อง โดยผู้ศึกษาต้องอ่านบทความหรือเนื้อหาจากเอกสารแต่ละประเภท ให้เข้าใจโดยละเอียดแล้วสรุปเอกสารนั้นว่ากล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ แล้วสรุปเป็นพรรณนิต่อตามขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า โดยมีวิธีการดังนี้คือ

- 3.1 อ่านสรุปเนื้อหาของหนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน
- 3.2 กำหนดพรรณนิต่อให้ครอบคลุมกับเนื้อเรื่อง โดยใช้หนังสือหลักการให้พรรณนิต่อของ ผวา พันธุเมฆา (2543) เป็นแนวทางในการให้พรรณนิต่อ
- 3.3 เรียบเรียงพรรณนิต่อตามลำดับตัวอักษรตามพจนานุกรม
- 3.4 ใส่หมายเลขลำดับกำกับ

ตัวอย่างพรรณนิต่อเรื่องหนังสือ

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	03,04,06,08
แนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน	02,07,16,18
รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน	05,09,17,25
ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน	01,10,13,19

ตัวอย่างกรณีข้อหว่าเรื่องบทความ

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	43,50,57,59
แนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน	38,39,49,48
รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน	06,37,41,42
ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน	35,40,44,45

ตัวอย่างกรณีข้อหว่าเรื่องงานวิจัย

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	73,93,96
แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน	63,65,78
รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน	68,71,74
ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน	64,66,67

การจัดทำบรรณานุกรม

เขียนบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์คู่มือการเรียบเรียงปฏิญญานิพนธ์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

1. บรรณานุกรมหนังสือ วิธีการเขียนคือ ชื่อ – สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างบรรณานุกรมหนังสือ

อุทุมพร จามรมาน. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ฟีนี.

2. บรรณานุกรมบทความ วิธีการเขียนคือ ชื่อ – สกุลผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือน). “ชื่อเรื่อง”, ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่) : หน้าที่ย่าง.

ตัวอย่างบรรณานุกรมบทความ

บุษณา ปฐมวรชาติ. (2544, ตุลาคม). “การวิจัยในชั้นเรียนแนวคิดการปฏิบัติสู่การพัฒนาผู้เรียนที่แท้จริง,” วารสารวิชาการ. 4(10) : 59 – 68.

3. บรรณานุกรมปริญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์วิธีการเขียน คือ ชื่อ – สกุลผู้จัดทำ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. หลังชื่อเรื่องให้เติมคำว่า ปริญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ และอักษรย่อของปริญญานิพนธ์หรือสารนิพนธ์. (สาขาวิชาเอก). สถานที่พิมพ์ : บัณฑิตวิทยาลัย ชื่อมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ตัวอย่างบรรณานุกรมปริญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์

จันทร์จา อินตะเสาร์. (2542). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

วิธีการใช้บรรณนิทัศน์

จากบรรณนิทัศน์ทั้ง 3 ชนิด คือ บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง และบรรณนิทัศน์หัวเรื่อง ซึ่งทั้งหมดได้จัดเรียงตามลำดับตัวอักษร เช่น

1. หากผู้ศึกษาต้องการค้นหาชื่อผู้แต่งเรื่องใด ก็สามารถเปิดดูได้จากบรรณนิทัศน์ผู้แต่ง ซึ่งจะมีเลขลำดับที่ท้ายชื่อผู้แต่งกำกับไว้
2. หากผู้ศึกษาต้องการค้นหาชื่อเรื่องใด ก็สามารถเปิดดูได้จากบรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง ซึ่งจะมีเลขลำดับที่ท้ายชื่อเรื่องกำกับไว้
3. หากผู้ศึกษาต้องการค้นหาหัวเรื่องใด ก็สามารถเปิดดูได้จากบรรณนิทัศน์หัวเรื่อง ซึ่งจะมีเลขลำดับที่ท้ายหัวเรื่องกำกับไว้

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เกี่ยวกับการจัดทำบรรณนิทัศน์เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา ผลที่ได้คือฐานข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2535 – 2545 โดยจำแนกประเภทบรรณนิทัศน์หนังสือ จำนวน 34 เล่ม บรรณนิทัศน์บทความ จำนวน 28 เรื่อง และบรรณนิทัศน์งานวิจัย จำนวน 38 เรื่อง ซึ่งศึกษาตามขอบเขตเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

1. หลักการแนวคิดการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน ได้ยึดแนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นหลักในการดำเนินงาน มีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ

1.1 การวางแผน

1.2 การปฏิบัติ

1.3 การประเมินผลการปฏิบัติ

จุดเด่นของการวิจัยปฏิบัติการ ได้แก่ วงจรของการวิจัยที่ต่อเนื่องกันเปรียบเสมือนเกลียว (Spiral) ซึ่งผลของการประเมินการปฏิบัติงานอาจนำไปสู่การวางแผนและการปฏิบัติงานใหม่จนกว่าจะบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างแท้จริง

2. ความหมายการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้อธิบายไว้ว่าสามารถใช้ได้หลายคำ ดังนี้ คือ

2.1 การวิจัยของครู (Teacher Research) ต้องการเน้นว่าผู้ทำวิจัย คือ ครู ซึ่งไม่บอกว่าการวิจัยที่ไหนแต่ชี้เป็นนัย ๆ ว่าทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2 การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นการเขียนกว้าง ๆ ในบางครั้ง ถ้าผู้เขียนต้องระบุให้เจาะจงลงไปว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการ

2.3 การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) เป็นการเน้นสถานที่ที่ทำการวิจัยว่าเกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2.4 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research – CAR) ซึ่งระบุชัดเจนว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการและทำในชั้นเรียน

2.5 การแสวงหาความรู้โดยตัวครูเองเป็นผู้สะท้อนผล (Self-Reflection Enquiry) ซึ่งการสะท้อนผลเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูในชั้นเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจน กระทำอย่างรวดเร็วสามารถนำผลมาใช้ได้ทันที ในระหว่างการทำวิจัยจะมีการสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งผลที่

ได้จะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่เป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากที่สุด การทำวิจัยในชั้นเรียนจะมีการทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

3. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะการวิจัยเป็นการสืบหาความรู้ของศาสตร์แขนงใดแขนงหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี ผลของการวิจัยจะเป็นคำตอบหรือแนวทางในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านกระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิตคือผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

4. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยเป้าหมายสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนของครูเพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียน ไม่ได้วิจัยเพื่อมุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่แต่อย่างใด ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่จำเป็นต้องยึดรูปแบบที่เคร่งครัดเหมือนกับการวิจัยเชิงวิชาการ ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนควรมีลักษณะดังนี้

4.1 เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

4.2 เป็นการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4.3 การวิจัยดำเนินไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน คือ สอนพร้อมกับทำการวิจัยไปด้วย แล้วนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหา และทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

5. รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน

รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนหรือรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยทั่วไปซึ่งอาจจะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

5.1 รูปแบบการวิจัยที่เป็นทางการ (Formal Research Academic Research) เป็นงานวิจัยที่ยึดแบบแผนการวิจัยเคร่งครัด มีการออกแบบการวิจัยที่รัดกุม เป็นงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับงานวิจัยของนักวิจัยมืออาชีพ นักวิชาการหรือวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาฯ รายงานการวิจัยมักจัดทำและเสนอผลจำแนกออกเป็น 5 บท

5.2 รูปแบบการวิจัยที่ไม่เป็นทางการ (Informal / Casual Research) เป็นงานวิจัยที่มีเป้าหมาย เพื่อมุ่งหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนไม่ยึดแบบแผนการวิจัย สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว หรือมีการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่เป็นทางการ การนำเสนอผลการวิจัยใช้วิธีแบบง่าย ๆ ให้เข้าใจ สาระ

ที่ปรากฏจะเป็นอย่างสั้น ๆ ให้สามารถเข้าใจได้ รายงานการวิจัยอาจมีเพียง 1-2 หน้า และไม่เน้นการใช้ศัพท์ทางการวิจัย

6. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน จะมีการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัยแบบขดลวด ตามแนวคิดดั้งเดิมที่เสนอโดย เคมมิส (Kemmis. 1988) ประกอบด้วย

- 6.1 การวางแผนหลังจากที่วิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข (Plan)
- 6.2 การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Action)
- 6.3 การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (Observe)
- 6.4 การสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป (Reflect)

7. แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนจะประสบความสำเร็จด้วยดี จะต้องอาศัยองค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- 7.1 ปัจจัยด้านความรู้และทักษะการวิจัย ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการด้านการวิจัย อบรม และส่งเสริมการวิจัยเป็นกลุ่ม ตลอดจนจัดให้คำปรึกษานิเทศก์ติดตามผลการดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- 7.2 ปัจจัยด้านงบประมาณให้เพียงพอหรือเหมาะสม
- 7.3 ปัจจัยด้านเวลา
- 7.4 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ แหล่งค้นคว้าและเรื่องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ
- 7.5 ปัจจัยด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย คือ ได้รับความร่วมมือสนับสนุน และการช่วยเหลือในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร เพื่อนครู ผู้ปกครอง นักเรียน
- 7.6 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการกระตุ้นให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยและผู้บริหารจะต้องสร้างให้มีขึ้นภายในโรงเรียน

บทที่ 4

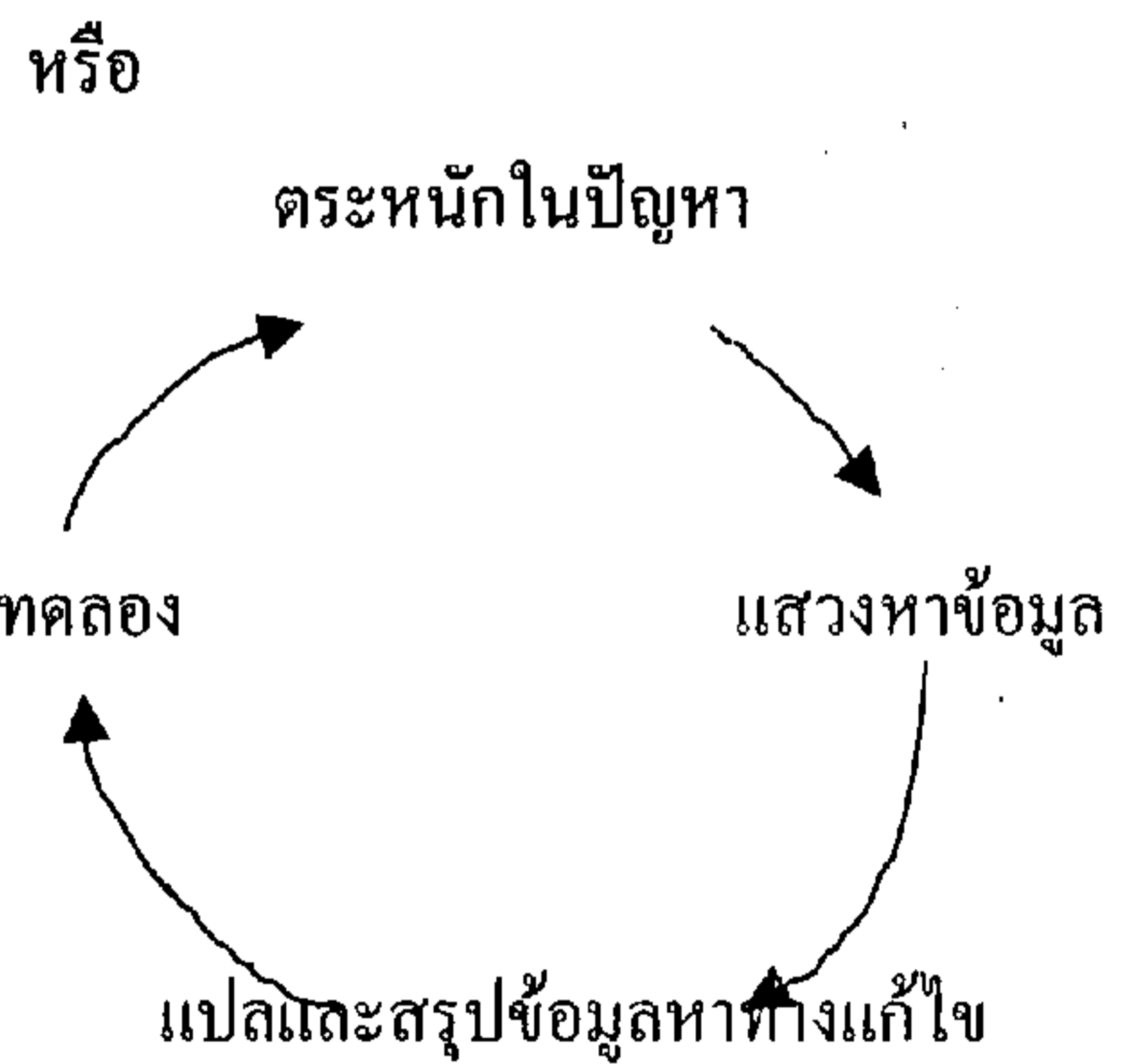
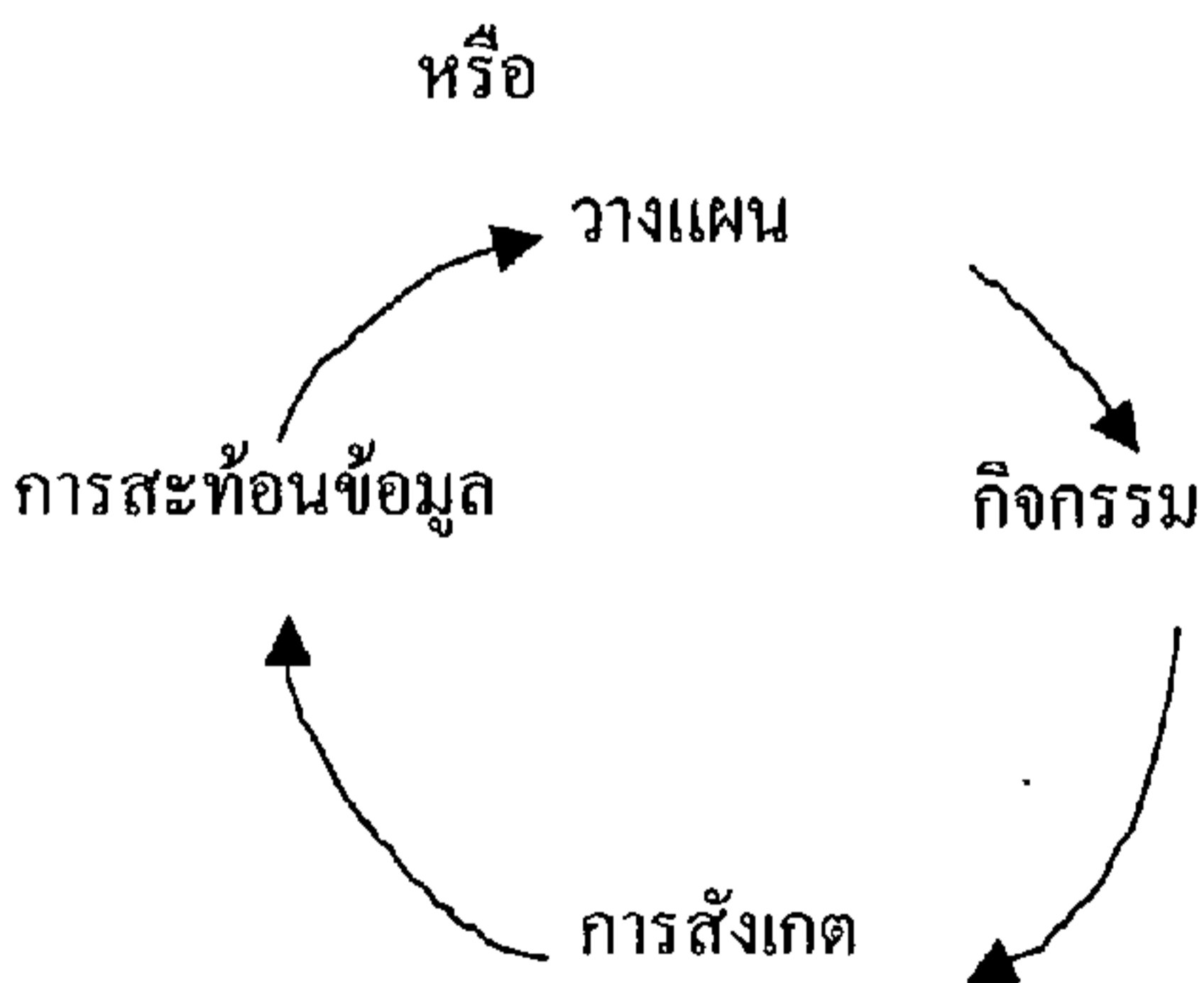
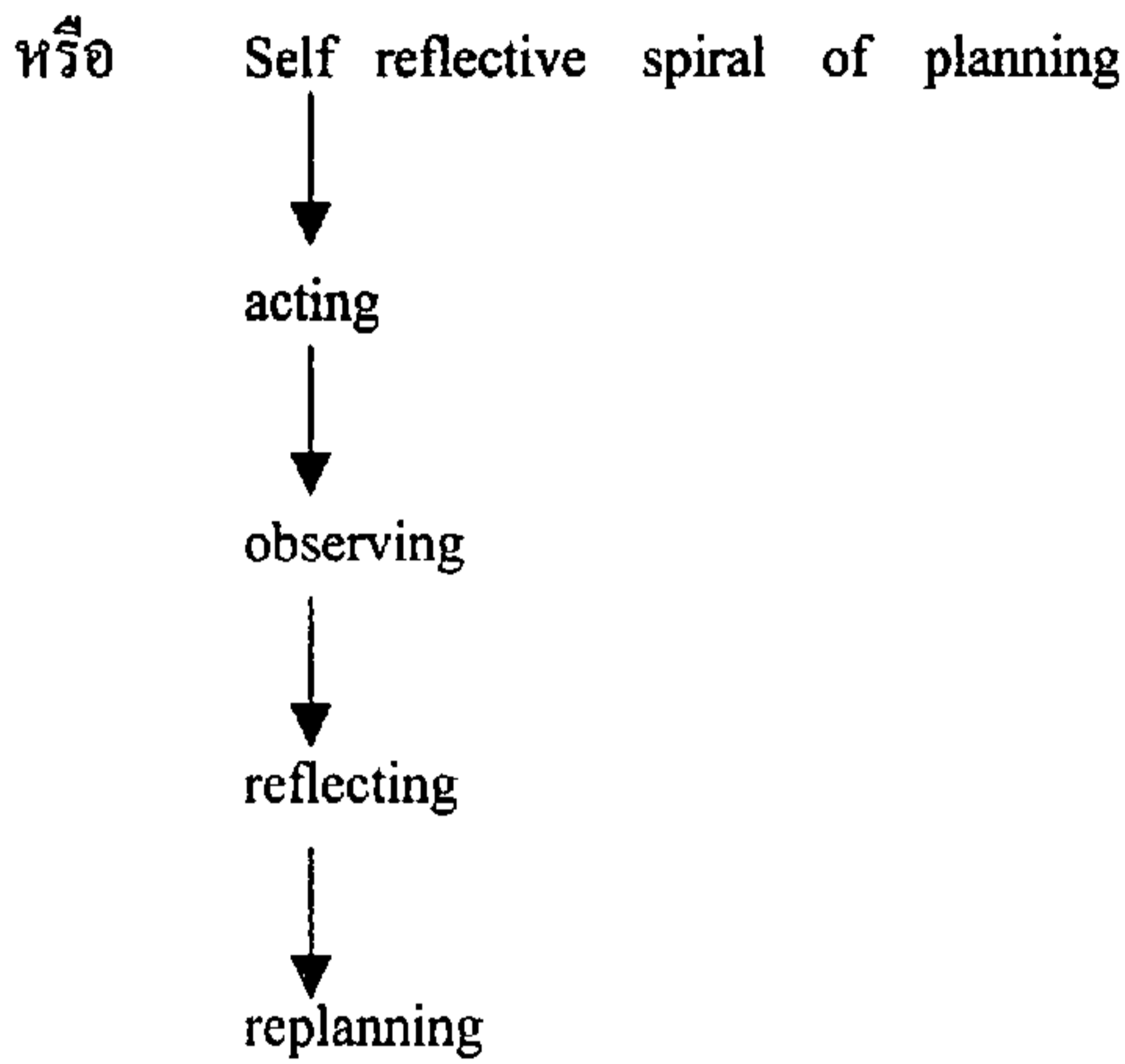
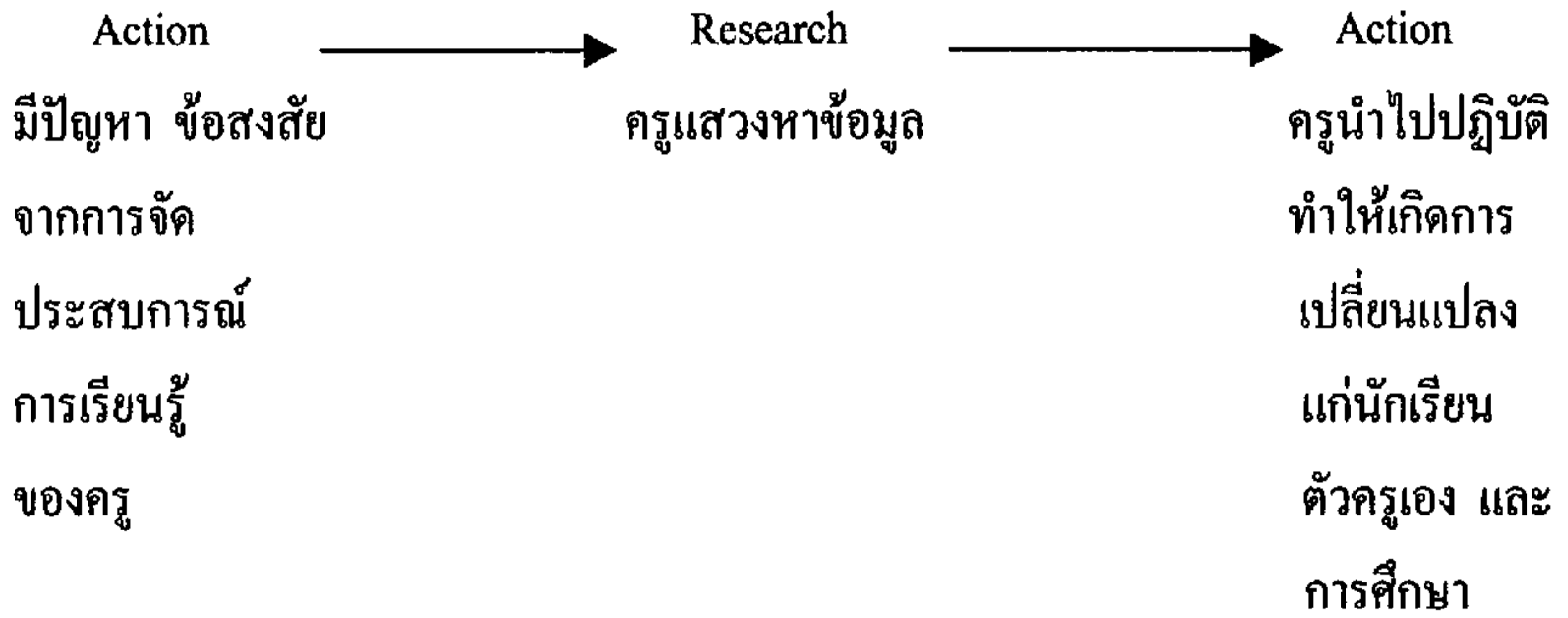
บรรณนิทัศน์จากหนังสือ

บรรณนิทัศน์หนังสือเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 34 เล่ม เรียงตามลำดับตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2535 - 2545

1. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2537	ลำดับที่ 01
2. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2538	ลำดับที่ 02
3. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2539	ลำดับที่ --
4. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2540	ลำดับที่ 03 - 05
5. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2541	ลำดับที่ --
6. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2542	ลำดับที่ 06 - 07
7. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2543	ลำดับที่ 08 - 12
8. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2544	ลำดับที่ 13 - 31
9. บรรณนิทัศน์หนังสือ	ปีพุทธศักราช	2545	ลำดับที่ 32 - 34

01 อุทุมพร จามรมาน. (2537). *การวิจัยของครู (Action Research)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเรื่อง การวิจัยของครู (Action Research) ได้นำเสนอความหมายของการวิจัยที่เรียกว่า Action Research คือ การวิจัยที่ทำโดยครู ของครู เพื่อครูและสำหรับครู เป็นการวิจัยที่ครูผู้ซึ่งต้องตั้งปัญหาในการเรียนการสอนออกมา และครูผู้ซึ่งต้องแสวงหาข้อมูลเพื่อมาแก้ปัญหา ด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ ผลวิจัยคือคำตอบที่ครูจะนำไปใช้แก้ปัญหาของตน และได้กล่าวถึง ลักษณะของการวิจัยของครู (Action Research) ซึ่งอาจมีชื่ออย่างอื่น เช่น (Classroom Research หรือ Self-Reflective Enquiry) ซึ่งให้คำจำกัดความว่าเป็นการแสวงหาคำตอบโดยครูในสภาพการณ์ทางการศึกษา ซึ่งเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ลักษณะของการวิจัยของครู (Classroom Research)

ที่มา : อุทุมพร จามรมาน. (2537). การวิจัยของครู. (Action Research). กรุงเทพฯ : ฟีนนี่.

02 ลัดดา ภูเกียรติ. (2538). *เส้นทางสู่งานวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

หนังสือเรื่อง *เส้นทางสู่งานวิจัยในชั้นเรียน* ได้จัดพิมพ์ขึ้นเนื่องในวาระโอกาสฉลองครบรอบ 36 ปี แห่งการสถาปนาโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัยในโรงเรียนซึ่งทำหน้าที่ดูแล ส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการทางด้านการวิจัย แก่คณาจารย์ของโรงเรียน จึงรวบรวมประสบการณ์ในการทำงานวิจัยของอาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ ให้ผู้สนใจได้นำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน หนังสือเรื่องนี้จึงแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 หลักการ แนวคิด และรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ในการทำงานวิจัยของอาจารย์

ส่วนที่ 3 ตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

03 ทิศนา แคมมณี. (2540). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. ในทิศนา แคมมณี, สร้อยสน สกลรักษ์. (บรรณาธิการ). *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเรื่องแบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา ได้นำเสนอข้อเขียนการวิจัยทางการศึกษาว่าครอบคลุมการวิจัยประเภทต่าง ๆ คือ 1) การวิจัยจำแนกตามจุดมุ่งหมายและประโยชน์ทางการวิจัยประกอบด้วย การวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัยบริสุทธิ์ (Basic Research / Pure Research / Fundamental / Research) หมายถึงการวิจัยเพื่อขยายพื้นฐานความรู้ทางวิชาการให้กว้างขวางออกไป การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) การวิจัยที่มุ่งหวังผลไปใช้เพื่อปรับปรุงสภาพของสังคม การวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Research / Operations Research) การวิจัยที่มุ่งนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหา การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มุ่งนำเอาความรู้จากการวิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อการวิจัยชั้นเรียน (Classroom Research or Classroom Action Research) หมายถึง การวิจัยที่ทำในบริบทของชั้นเรียนและมุ่งนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตน เป็นการนำกระบวนการวิจัย ไปใช้ในการพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศและมีความอิสระทางวิชาการ การวิจัยนโยบาย (Policy Research) มุ่งศึกษาหาข้อความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย การวิจัยสถาบัน (Institutional Research / Operational Research / Administrative Research) มุ่งศึกษาปัญหาโดยตรงกับแต่ละสถาบัน 2) การวิจัยจำแนกตามลักษณะข้อมูลประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณลักษณะหรือเชิงคุณ

ภาพ (Qualitative Research) การศึกษาทางมนุษยวิทยา (Anthropological Studies) การศึกษาทางชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Study) การศึกษาทางชาติพันธุ์วรรณาระดับแคบ (Microethnography Study) การศึกษาปรากฏการณ์ (Phenomenological Study) 3) การวิจัยจำแนกตามลักษณะการจัดกระทำต่อข้อมูล ประกอบด้วย การวิจัยเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Research) การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) 4) การวิจัยจำแนกตามเงื่อนไขเวลา ประกอบด้วย การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) การศึกษาพัฒนาการ (Development Studies)

04 พันธุ์ทิพย์ รามสูต. (2540). *การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลิฟฟิ่ง จำกัด.

หนังสือเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ได้นำเสนอ ความหมายว่าเป็นกลวิธีที่สนับสนุนความพยายามของบุคคลและกลุ่มบุคคล และขบวนการเคลื่อนไหวที่ทำทนายไม่เสมอภาคในสังคม ลักษณะของกระบวนการวิจัยตั้งอยู่บนฐานของปรัชญาและคุณค่าที่เน้นคนอยู่ที่ศูนย์กลาง (People Centered) กระบวนการของการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 กระบวนการที่สัมพันธ์กันและกัน คือ การค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาร่วมกัน โดยการร่วมมือของกลุ่มที่เกี่ยวข้องตลอดกระบวนการ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์ร่วมกัน ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัยและพัฒนาความเข้าใจปัญหาและปัจจัยที่เป็นสาเหตุเกี่ยวข้องทั้งในแง่สังคม วัฒนธรรมร่วมกัน และการปฏิบัติการร่วมกัน ระหว่างผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัยมุ่งที่การแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว และให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ว่า เป็นวิธีการค้นหาคำตอบที่เสนอในวิชาจิตวิทยาสังคม โดย Kurt Lewin กระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วย การร่วมมือประสานงานระหว่างนักวิจัยกับนักปฏิบัติการแก้ไขปัญหาลักษณะของการลงมือปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติและการพัฒนาทฤษฎี

05 สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม. (2540). *แนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน*. ใน
 ทิศนา แขมมณี, สร้อยสน สกลรักษ์. (บรรณาธิการ). *แบบแผนและเครื่องมือ
 การวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเรื่องแบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา ได้นำเสนอแนวคิดและ
 รูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนว่าหมายถึง
 กระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการ
 จัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน และให้ความ
 สำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน
 สอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาน้อย 3 ประการคือ นักเรียนมี
 การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วงการศึกษาจะมีข้อความรู้และหรือนวัตกรรม
 ทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครู วิถีชีวิตของครู จะ
 พัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher) สำหรับรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน
 เป็นการวิจัยที่มีลักษณะเฉพาะที่เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน ซึ่งรูปแบบจะ
 เป็นโปรแกรมการวิจัย (Research Program) แบบการวิจัยและการพัฒนา (Research and
 Development) ซึ่งมีขั้นตอนใหญ่ ๆ 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่
 ต้องการหรือกำหนดสถานะที่เรียกว่าพัฒนาแล้วให้ชัดเจน 2) การประเมินสถานะเริ่มต้นเพื่อดู
 สภาพหรือสถานะในปัจจุบันว่ามีลักษณะอย่างไร 3) การวางกระบวนการและการดำเนินการพัฒนา
 และปรับปรุงแก้ไข โดยมีขั้นตอนย่อย คือ การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ การประเมินทางเลือกต่าง
 ๆ การดำเนินการพัฒนาตามแผนของทางเลือกที่เลือกไว้ การติดตามกำกับและดำเนินงานเพื่อให้รู้
 ว่า การพัฒนากำลังเป็นไปในทิศทางและลักษณะที่ต้องการใช่หรือไม่ การดำเนินการพัฒนาตาม
 แผนฉบับที่ปรับปรุง และติดตามกำกับและประเมินการทำงานตามแผนฉบับปรับปรุง และ 4)
 การประเมินผลรวมสรุปว่า ได้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนามากน้อยเพียงใด

06 ประวิต เอราวรรณ์. (2542). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า
วิชาการ.

หนังสือเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนได้นำเสนอการวิจัยในชั้นเรียนกับการพัฒนางานของครู และได้ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนว่า เป็นการศึกษาค้นคว้าของครูซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (Problem Solving) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมนักเรียนและคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) เพื่อพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน และได้กล่าวถึง กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ว่ามีขั้นตอนดังนี้คือ 1) การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) 2) การวางแผน (Planning) 3) การลงมือปฏิบัติ (Action) 4) การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection) ซึ่งหลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือแก้ปัญหาใหม่ต่อไป

07 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์. (2542). *การวิจัยในชั้นเรียน (ฉบับครูช่วยกันเขียน)*. นครนายก : ม.ป.พ.

หนังสือเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน (ฉบับครูช่วยกันเขียน) ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการอบรมการวิจัยในชั้นเรียน ของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อมุ่งหวังให้ข้าราชการครูได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยการใช้นวัตกรรมของครู โดยอาศัยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนสู่ยุคปฏิรูปการศึกษาและเป็นครูมืออาชีพ โดยนำเสนอด้วยการใช้ภาษาง่ายต่อการเข้าใจ ไม่ใช่ภาษาเชิงวิชาการมากนัก และเพื่อเป็นเวทีให้กับครูได้ใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการสู่สาธารณชน

08 กรมวิชาการ. (2543). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย* เป็นเอกสารงานวิจัยทางการศึกษาระดับที่ 250/2543 กองวิจัยทางการศึกษา เนื้อหาได้นำเสนอการจัดการเรียนรู้ตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 คือ การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพโดยครูจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นการทำงานเชิงระบบที่ท้าทายให้ครูแสดงความสามารถในการกระตุ้นนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากความอยากรู้ และหากวิถีในการหาคำตอบแล้วสรุปอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ เป็นการสร้างกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในสมอง โดยใช้วิธีสังเกตจดบันทึกและวิเคราะห์จนได้ข้อมูลที่ยืนยันได้ว่าเป็นปัญหาหรือความต้องการที่แท้จริงเพื่อนำมาดำเนินการพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัย และการให้ความสำคัญกับสภาพการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น ตั้งแต่เริ่มวางแผน ออกแบบ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ จะทำให้ครูเกิดการคิดค้นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เรียกว่าเป็น *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย* ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยประกอบด้วย การวางแผนจัดการเรียนรู้ คือ การวิเคราะห์ผู้เรียน / ออกแบบแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผล / ปรับปรุงแก้ไข วิเคราะห์สรุปผล จัดทำรายงานผลการเรียนรู้ และได้นำเสนอกรณีตัวอย่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย และการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้และกรณีตัวอย่างการรายงานผลการเรียนรู้

09 นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน : การวิจัยปฏิบัติงานของครู*. จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ.

หนังสือเรื่อง *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน : การวิจัยปฏิบัติงานของครู* ได้จัดพิมพ์ขึ้นเนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ โดยได้กล่าวถึงการสังเคราะห์รูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นการวิจัยของครูที่ต้องการแก้ปัญหาและพัฒนางานในชั้นเรียนของตน
2. การวิจัยปฏิบัติการแบบรวมพลัง (Collaborative Action Research) เป็นการวิจัยของครูร่วมกันหลายคนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานในสายชั้น หรือกลุ่มวิชา

3. การวิจัยปฏิบัติการระดับโรงเรียน (Schoolwide Action Research) เป็นการวิจัยของผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน อาจารย์รวมหน่วยงานนอกโรงเรียนด้วย เพื่อพัฒนาโรงเรียนและสภาพแวดล้อม

4. การวิจัยปฏิบัติการอิงชุมชน (Community Based Action Research) เป็นการวิจัยที่อาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งมาพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

10 ผ่องพรรณ ตรีชมงคลกุล. (2543). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หนังสือเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ได้นำเสนอลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนว่า เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งสื่อความหมายของกิจกรรมว่าประกอบด้วย การวิจัย (การค้นคว้าหาคำตอบอย่างมีระบบแบบแผน เชื่อถือได้) และการปฏิบัติ (การนำแผนไปทดลองปฏิบัติในสถานการณ์จริงเพื่อยืนยันผล) การวิจัยในชั้นเรียนจึงต่างจากการวิจัยทางการศึกษาทั่วไป ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหา หรือข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการวิจัยปัญหาวิจัยจึงเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่น หรือจากหลักการทฤษฎีโดยตรง

2. ขอบเขตของการวิจัย จะแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปัญหาวิจัย (Research Problem) เรื่องที่วิจัยอาจจะเป็นประเด็นที่เล็ก แต่สำหรับครูแล้วจะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง

2.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสถานะการเรียนหนึ่ง ๆ (Classroom Context) ในการศึกษาอาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่งหรือหลายห้องเรียน ที่ครูผู้ทำการวิจัยนั้นมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนการสอน

2.3 การนำผลวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้น ๆ โดยตรง ไม่มุ่งเพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง กล่าวคือ ไม่มุ่งข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป

3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูคนเดียว หรือ โดยคณะครูร่วมกัน อีกทั้งอาจมีนักศึกษาระดับปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ ร่วมในการวิจัยด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัย

4. การวิจัยจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนตามปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่รู้สึกว่าอยู่ภายใต้สภาวะการวิจัย ผลการวิจัยจึงอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ธรรมชาติของห้องเรียนที่เป็นปกติวิสัย

5. กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และการปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพินิจพิเคราะห์ทบทวนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองปฏิบัติ

6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เช่น อาจเป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประยุกต์ ซึ่งดำเนินการได้อย่างกลมกลืนกับการสอนของครู และใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อนมากนักในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อสรุปอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความเที่ยงตรง เมื่อเปรียบเทียบการวิจัยทั่วไป ที่อิงทฤษฎีและหลักการที่เข้มงวด แต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรง เท่าที่ครูผู้ทำวิจัยนั้นต้องการ

11 วรรณวิไล พันธุ์สีดา. (2543). 12 *ก้าวปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนขั้นพื้นฐานสำหรับครูยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ.

หนังสือเรื่อง 12 *ก้าวปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนขั้นพื้นฐาน สำหรับครูยุคใหม่* จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูที่มุ่งมั่นจะเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในฐานะนักวิจัยมือใหม่ สาระสำคัญจึงเป็นกิจกรรมฝึกปฏิบัติพร้อมบัตรการเรียนรู้ และตัวอย่างประกอบที่มุ่งให้ผู้อ่าน ศึกษา และทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ และทักษะ จนสามารถใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้ ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วยความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ว่าหมายถึง กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ และได้นำเสนอแนวปฏิบัติการ 12 *ก้าวปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน* ประกอบด้วย การระบุปัญหา ศึกษาอาการ ผสานวิธี มีกระบวนการพัฒนา สรรหานวัตกรรม จัดทำโครงสร้าง วางแผนการใช้ ใส่ใจประมวลผล ค้นหาความสำเร็จ เบ็ดเสร็จเขียนเค้าโครง โยงสรุปรายงาน สานต่อการพัฒนา และในภาคผนวกได้นำเสนอตัวอย่างโครงการวิจัย

- 12 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543) *การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้นำเสนอ แนวคิดและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนางานของครูผู้สอน โดยใช้วิธีการที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและจุดที่จะ พัฒนาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนการแสวงหาและพัฒนาวัตกรรมการเรียน การสอนสำหรับนักเรียน และการใช้วัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ซึ่งแนวทางการดำเนินการดังกล่าวมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เต็มตามศักยภาพของตน และอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติ

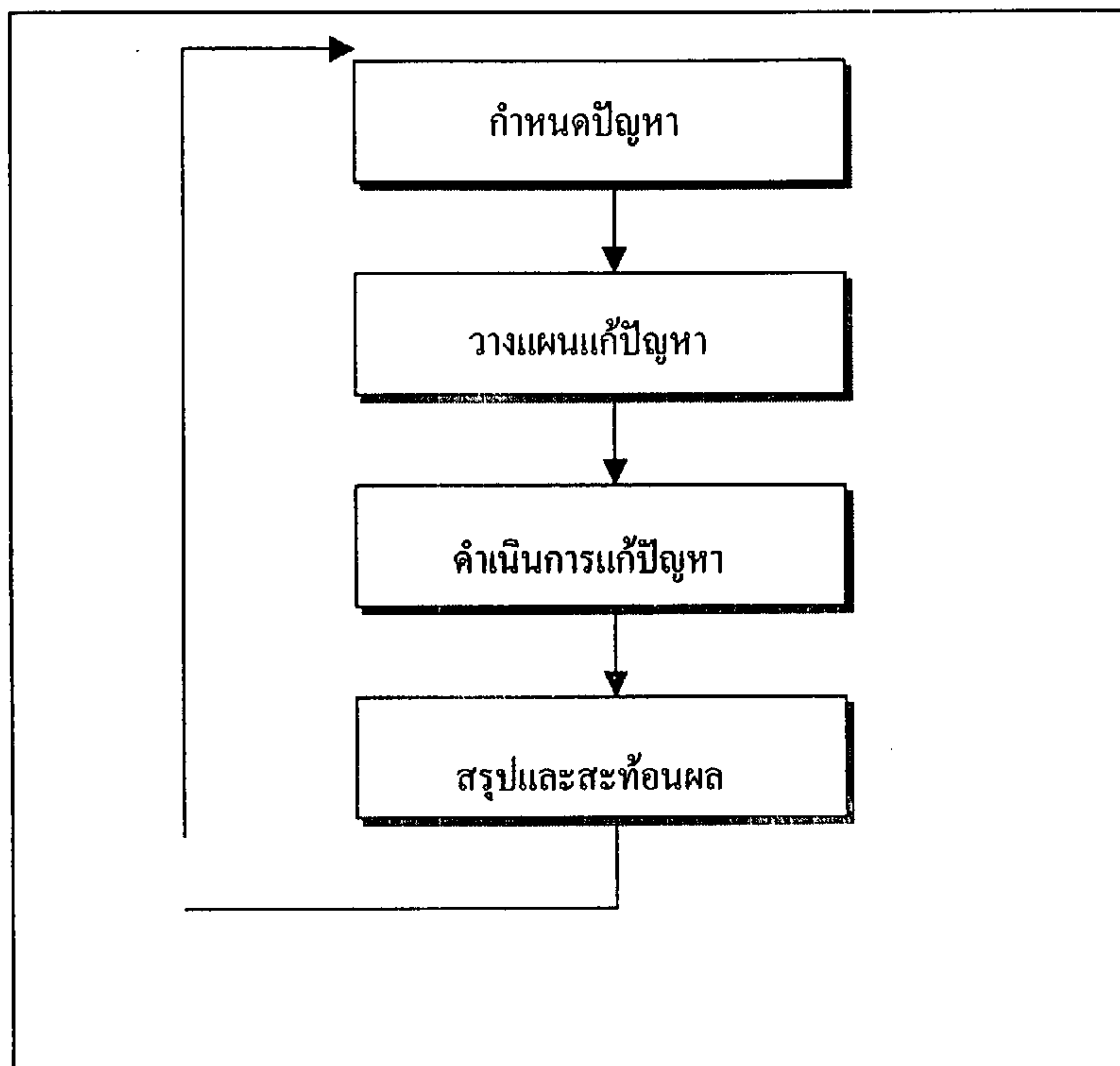
- 13 กรมวิชาการ. (2544). *โครงการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน*. เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 16/2544. : ม.ป.พ.

หนังสือเรื่อง โครงการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเอกสารทางวิชาการลำดับที่ 16/2544 ของกรมวิชาการ ซึ่งได้ให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้น เรียน ว่ามีความสำคัญดังนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู เป็นการแสดงความ ก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ และเป็นการส่งเสริมสนับสนุน ความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา สำหรับลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาและ วิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาและหรือพัฒนาการสอนของตนเอง ซึ่งแบ่ง เป็น 2 ลักษณะคือ สื่อการเรียนการสอนที่เป็นสิ่งประดิษฐ์และกิจกรรมพัฒนาหรือเทคนิคการ สอน และกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย 1) สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา 2) กำหนดวิธี การในการแก้ปัญหา 3) พัฒนาการหรือนวัตกรรม 4) นำนวัตกรรมไปใช้ 5) สรุปผล สำหรับการ เขียนรายงานการวิจัย ประกอบด้วย 1. บทนำ 2. แนวคิดที่สำคัญของการวิจัย 3. วิธีดำเนินการ วิจัย 4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย 5. สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ การ ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ ควรดำเนินการดังนี้ 1) จัดทำสรุปผลการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจ ง่าย ๆ เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) ครูควรนำวิธีการ / นวัตกรรมค้นพบ

จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 3) ครูแลกเปลี่ยนงานวิจัยของตนกับผู้อื่น เช่น การนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุม การเข้าร่วมสัมมนา และการเผยแพร่เอกสาร

14 ครุรักษ์ ภิมย์รักษ์. (2544). *การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชลบุรี : โรงพิมพ์งามช่าง.

หนังสือเรื่องการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ได้นำเสนอความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นบทบาทของครูในการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาค้าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียนโดยทำพร้อม ๆ กันไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ ด้วยกระบวนการที่เรียบง่ายและเชื่อถือได้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน พร้อมทั้งได้นำเสนอความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นเครื่องมือสำคัญที่รร. ไลน์วิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง สำหรับความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียนมีดังนี้คือ ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น เพศ สติปัญญา เจตคติ ค่านิยม ฯลฯ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน สำหรับประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนได้กล่าวถึงว่าอย่างน้อย การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ดังนี้ ช่วยให้ครูมีพลังอำนาจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ ช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และช่วยให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปัญหาค้างและพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำหรับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนได้นำเสนอ โดยเขียนเป็นวงจรดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 วงจรกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

ที่มา : ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2544). การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. ม.ป.พ.

15 ชัยพจน์ รักษาม. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

หนังสือเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่แนวความคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้เห็นว่าการวิจัยเป็นเรื่องง่าย กระบวนการวิจัยมีขั้นตอนง่ายและชัดเจน อ่านแล้วอยากทำ และทำได้ โดยมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน และได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ว่า มีประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู ซึ่งกล่าวโดยสรุป การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน ที่ครูรับผิดชอบอย่างมีระบบ ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

ด้วย การวางแผนจัดการเรียนรู้ (Plan) จัดกิจกรรมเรียนรู้ (Do) ประเมินการเรียนรู้ (Check) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Action) สำหรับกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วย วิเคราะห์ปัญหา / วางแผนแก้ไข (Plan) จัดกิจกรรมแก้ปัญหา / พัฒนา (Action) สังเกต / รวบรวมข้อมูล / วิเคราะห์ผล (Observe) สรุปผล / สะท้อน / ทบทวนแก้ไข (Reflect & Revise) สำหรับในภาคที่ 2 ได้นำเสนอแนวทางการทำวิจัย ประกอบด้วย วงจรการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การกำหนดปัญหาในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การกำหนดแนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการเขียนรายงาน

16 ชาตรี สําราน. (2544). *การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา : รายงานผลการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กชายศักดิ์มอเช็ง ยีสาแมง*. กรุงเทพฯ : มุลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.

หนังสือเรื่อง การวิจัยเพื่อการแก้ปัญหา เรื่อง รายงานผลการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กชายศักดิ์มอเช็ง ยีสาแมง เป็นการเขียนงานวิจัยง่าย ๆ โดยได้วางรูปแบบด้วยการสังเกตพฤติกรรมเด็ก บันทึก แล้วมาวิเคราะห์สรุปผล และได้กล่าวว่าการที่ครูตามดูวิธีการและผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนตลอดแนวย่อมช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้จนถึงที่สุด

17 ชาตรี สําราน. (2544). *วิจัยในชั้นเรียน : รายงานผลการพัฒนาทักษะการคิด - เขียน โดยวิธีการสอนแบบ "สอนถามตามสภาพเป็นจริง"*. กรุงเทพฯ : มุลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

หนังสือเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน : รายงานผลการพัฒนาทักษะการคิด - เขียน โดยวิธีการสอนแบบ "สอนถามตามสภาพเป็นจริง" ได้นำเสนอรายงานการวิจัย ประกอบด้วย ความเป็นมา สภาพปัญหา และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง บทที่ 2 วิธีดำเนินการ บทที่ 3 ผลการดำเนินการ และบทที่ 4 สรุปอภิปรายผลเสนอแนะ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียน โดยจากการค้นพบของงานวิจัยนี้ พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่เรียนปานกลางกับกลุ่มที่เรียนอ่อนมีความแตกต่างทางด้านความคิด - เขียน ต่างไปจากกลุ่มเรียนเก่งอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งข้อค้นพบการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนกลุ่มเรียนเก่งสามารถพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านได้อย่างน่าพอใจ แต่นักเรียนกลุ่มเรียนปานกลาง พฤติกรรมด้านเขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงาม ยังไม่น่าพอใจ แต่พฤติกรรมด้านอื่น ๆ ทั้ง 3 ด้าน พัฒนาอยู่ในเกณฑ์ดี น่าพอใจ สำหรับนักเรียน

กลุ่มเรียนอ่อน พฤติกรรมการเรียนทั้ง 4 ด้าน ผลอยู่ที่ไม่น่าพอใจ ต้องพัฒนาต่อไป และในภาคผนวก ได้นำสถิติมาแสดงให้เห็น ในกลุ่มนักเรียนเก่ง โดยนำมาทั้ง 4 พฤติกรรม

18 ชาตรี สาราณ. (2544). *วิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้เริ่มต้น*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิศคศรี-สฤทธิวงศ์.

หนังสือเรื่องวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้เริ่มต้น ได้นำเสนอรูปแบบหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบไม่เป็นทางการ วัตถุประสงค์เพื่อให้เพื่อนครูได้นำไปพัฒนาเป็นรูปแบบงานวิจัยในชั้นเรียนของตนเอง ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย ผลการพัฒนาทักษะการคิด – เขียน โดยวิธีการสอนแบบ “ใช้ประสบการณ์จริงเป็นสถานการณ์เรียนรู้” วิธีการดำเนินการ ตรวจสอบประเด็นการวิจัยเชิงวิชาการ และในภาคผนวกได้นำเสนอการเปรียบเทียบผลการพัฒนาการเขียนเรียงความ

19 ชูศรี วงศ์รัตนและคณะ. (2544). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : บริษัท ฟิฟส์พับบลิเคชัน จำกัด.

หนังสือเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีจุดประสงค์เพื่อให้ครูคลายกังวลในเรื่องการวิจัย โดยรวบรวมสิ่งที่เป็นปัญหาของครูมาเป็นแนวทางในการดำเนินเรื่องและเรียบเรียงด้วยภาษาที่ผู้ไม่รู้วิจัยก็สามารถเข้าใจได้ง่าย โดยได้กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ใช้แนวคิดทางสังคมศาสตร์เพราะถือเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลในองค์กรวม มีวงจรการทำงานอย่างต่อเนื่อง และทำเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน
2. วงจรการวิจัยมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ PAOR P(Plan) คือ การกำหนดปัญหาและวางแผนแก้ปัญหา A(Act) คือ ปฏิบัติตามแผน O(Observe) คือการสังเกตผลที่เกิดขึ้น R (Reflect & Revises) คือ สะท้อนหรือวิเคราะห์วิจารณ์การปฏิบัติงานและผลที่เกิดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวิเคราะห์วิจารณ์ด้วย ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไปโดยไม่เน้นการตีพิมพ์ / เผยแพร่
3. มุ่งสร้างความรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานและพัฒนา นักเรียนในชั้นเรียนของตนเท่านั้น
4. ครูเป็นผู้วิจัย และทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง (เพื่อนครู ผู้ปกครอง ฯลฯ)

5. ไม่เป็นการสร้างกรอบความคิดตามโครงสร้างเชิงทฤษฎี ไม่เคร่งครัดกับการควบคุมตัวแปร ทำเป็นธรรมชาติโดยให้ส่วนหนึ่งของการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน เน้นข้อมูลเชิงคุณภาพและใช้การวิเคราะห์เนื้อหา มากกว่าสถิติวิเคราะห์ข้อมูล
6. เน้นนักเรียนในห้องเรียน อาจเป็นรายคนหรือทั้งห้อง
7. การอภิปราย / แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเพื่อน ครู วิเคราะห์ วิเคราะห์กระบวนการปฏิบัติงานและผลที่เกิดขึ้น
8. มุ่งตอบคำถามวิจัยโดยไม่เป็นรูปแบบรายงาน (อาจรายงานเพียง 1 - 2 หน้า) ผลการวิจัยนำไปใช้ปรับปรุง / พัฒนางาน โดยไม่สนใจการตีพิมพ์เผยแพร่

20 ประภอบ มณีโรจน์. (2544). *เรียนรู้สู่การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

หนังสือเรื่อง *เรียนรู้สู่การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน* ได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติจัดทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง 14 ขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย ขั้นระบุปัญหา (ปัญหาผู้เรียนและปัญหาการวิจัย) ขั้นเลือกปัญหาที่สำคัญมาทำการวิจัย ขั้นการค้นหาสาเหตุของปัญหา ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นการค้นหาและสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาผู้เรียน ขั้นกำหนดระดับความสามารถของผู้อื่น / เป้าหมายการพัฒนา ขั้นการออกแบบนวัตกรรม ขั้นการวางแผนการใช้นวัตกรรม ขั้นแสดงขั้นตอนการใช้นวัตกรรม ขั้นตรวจสอบผล ขั้นนำเสนอผล ขั้นการเขียนเค้าโครงการวิจัย ขั้นการเขียนรายงานวิจัย ขั้นการเผยแพร่ผลการวิจัย พร้อมทั้งตัวอย่างงานวิจัยชั้นเรียนที่สำเร็จแล้วทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา และตัวอย่างชิ้นงานการวิจัย ซึ่งเป็นคู่มือที่ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

21 ผ่องพรรณ ตรีชมงคลกุล. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หนังสือเรื่อง *การวิจัยในชั้นเรียน* ในการพิมพ์ครั้งที่ 3 โดยผู้เขียนได้ปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนให้ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน คือ หลักการ - แนวคิด และเทคนิควิธี โดยสาระของหนังสือประมวลจากการศึกษาดำเนินการกำเนิดของการวิจัยในชั้นเรียน และการผนวกกับประสบการณ์กว่า 10 ปี ในการสอนวิชาเทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งได้พบว่าการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูในระหว่างการสอนย่อมไม่ใช่การวิจัยในระดับหลักการและทฤษฎี โดยมากจะจัดเป็นการวิจัย

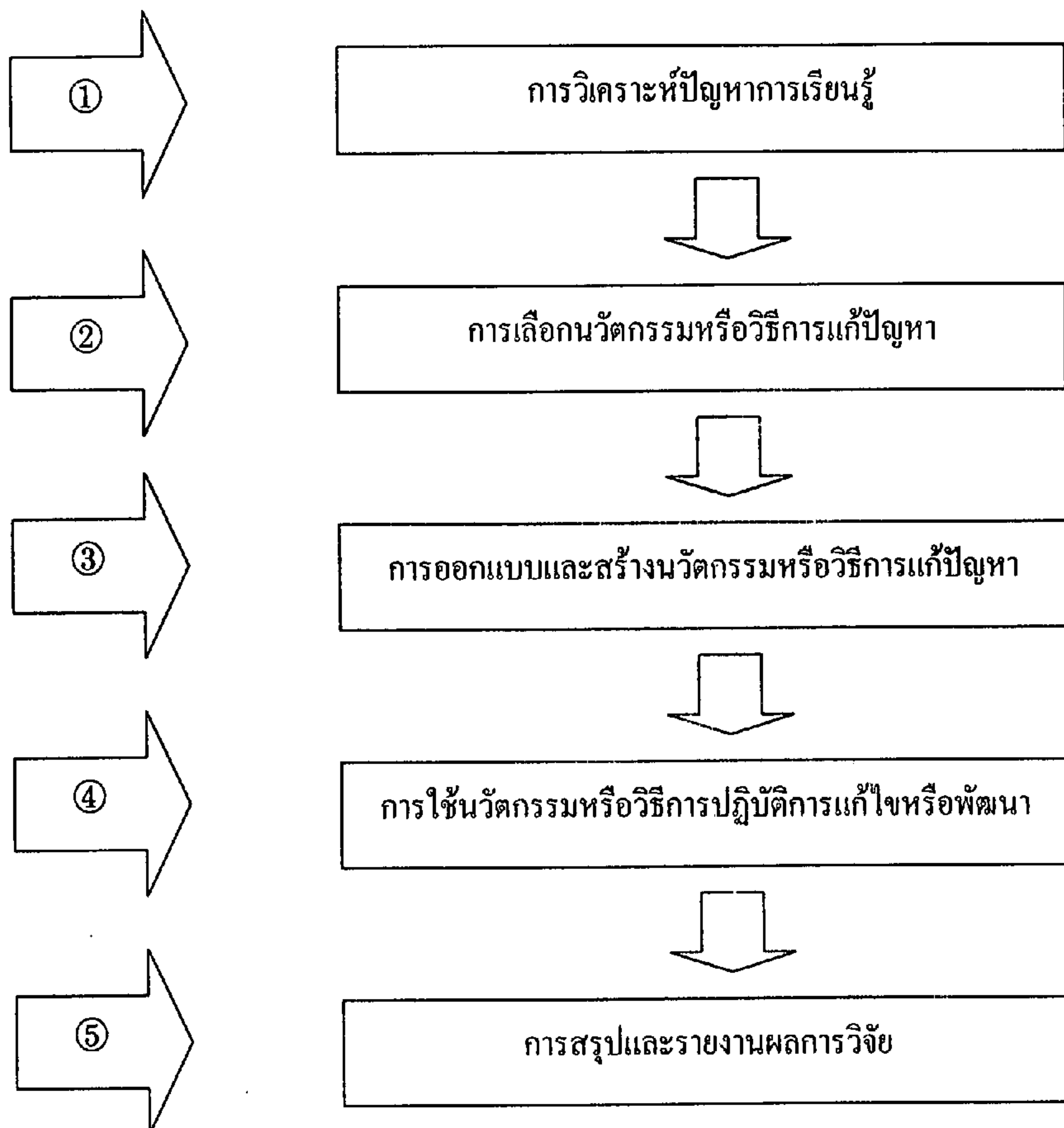
ชนิด “การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)” ซึ่งความหมายใกล้เคียงกันดังนี้ การวิจัยในชั้นเรียน หรือ การวิจัยในห้องเรียน (Classroom Research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research, CAR) การวิจัยของครู (Teacher Research, Teacher – based Research) และได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ การวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งลักษณะเด่นอาจต่อเนื่องเสมือนเกลียว (Spiral) สำหรับลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการนิยม (Practical Action Research) ซึ่งเป็นการนำผลการวิจัยไปใช้จริงในการปฏิบัติ และการทำวิจัยในชั้นเรียนจะต้องไม่กระทบต่อหน้าที่หลักของครู และในบทส่งท้ายได้นำเสนอจริยธรรมในการวิจัยสำหรับครูและคณาจารย์ คณาจารย์ – คณาจารย์ เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน

22 พิชิต ฤทธิจรรยา. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 1. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

หนังสือเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ได้กล่าวถึงความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) ว่าหมายถึง การวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ครูได้แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรม ทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน มโนทัศน์ของการวิจัยในชั้นเรียนมีดังนี้ 1) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นนวัตกรรมรูปแบบหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสำหรับครูมืออาชีพ (Professional Teacher) 2) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูของครู เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู 3) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวงจรการทำงานแบบ PAOR คือ มีการวางแผนการดำเนินงาน (Planning) มีการลงมือปฏิบัติการ (Action) มีการสังเกตผล (Observing) มีการสะท้อนผลกลับ (Reflecting) 4) การวิจัยในชั้นเรียน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน และได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่ามีลักษณะที่สำคัญ คือ จุดเริ่มต้นของการวิจัยซึ่งเกิดจากปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ขอบเขตการวิจัย โดยมีขอบเขตเฉพาะเจาะจง เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ พฤติกรรมผู้เรียน ฯลฯ ประชากร มุ่งเน้นผู้เรียน เป็นรายบุคคล รายกลุ่ม รายห้อง หรือหลายห้องเรียน เนื้อหาและวิธีการ การวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจปัญหาหรือสถานการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียน การวิจัยที่มุ่งปฏิบัติการเพื่อปรับเปลี่ยนและแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน การนำผลการวิจัยไปใช้ ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการวิจัยทั้งหมด การดำเนินการวิจัยจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการสอนตามปกติ

ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน มี 5 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน

ที่มา : พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน.

กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏพระนคร.

23 พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์และคณะ. (2544). วิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ.

กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.

หนังสือเรื่องวิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูประจำการในทุกสาขาวิชาที่เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการได้ใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนและปฏิบัติการ หรือเพื่อให้ครูผู้สนใจใช้เป็นเอกสารเสริมความรู้ และได้ลองฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง หนังสือได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นเอกสารเสริมความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน และนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ที่ครูสามารถนำไปใช้ทดลองแก้ปัญหาการเรียนการสอน รวมทั้งเป็นแนวทางสร้างนวัตกรรม การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง เพื่อใช้พัฒนาผู้เรียน และยังประกอบด้วยหลักการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมเสนอแผนการสอนที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ในระดับอนุบาล ศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ให้ครูนักวิจัยได้สร้างเครื่องมือ ทดลอง คือ แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ควบคู่กับการทำวิจัยในชั้นเรียน

ส่วนที่ 2 เป็นเอกสารบันทึกการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ที่ได้เรียนและจากการอ่านตลอด จนเป็นแบบฝึกหัดให้ลองทำและลองปฏิบัติ

24 ศรีอัมพร ประทุมพันธ์. (2544). *เริ่มต้นง่าย ๆ กับวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : มุลนิธิศคศรี - สฤยคังศ์.

หนังสือเรื่อง เริ่มต้นง่าย ๆ กับวิจัยในชั้นเรียน ได้นำเสนอแนวทางในการเริ่มต้นการทำ วิจัยในชั้นเรียน โดยผู้เขียนได้นำประสบการณ์ตรงของผู้เขียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่พบกับสภาพปัญหา จึงได้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยดำเนินการดังนี้ การกำหนดปัญหา การ กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่ได้รับ ผลการดำเนินงาน ข้อคิดที่ได้จากการศึกษา และความรู้สึกที่มีต่อชิ้นงาน พร้อมทั้งนำเสนอรูปแบบการสอน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาส เรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง

25 สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์. (2544). *ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนประสบการณ์ตรงของครู ต้นแบบ*. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

หนังสือเรื่อง ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนประสบการณ์ตรงของครูต้นแบบ ได้นำเสนอ เนื้อหาประกอบด้วย 11 บท ซึ่งได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ในบทที่ 6 ว่ามีขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของตนเอง (Reconnais – Sance) 2) ขั้นตอนการวางแผน (Planing) 3) ขั้นดำเนินการหรือปฏิบัติงานตามแผน (Action) 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) และในบทที่ 7 ได้นำเสนอรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ การวิจัยที่เป็นทางการ (Formal Research) และการวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Research) และในภาคผนวก ได้นำเสนอตัวอย่างรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

26 สมชาย พุ่มพิมล. (2544). *การวิจัยพัฒนาการสอนในชั้นเรียน*. ราชบุรี :
 ธรรมรักษ์การพิมพ์.

หนังสือเรื่อง การวิจัยพัฒนาการสอนในชั้นเรียน ได้ประมวล 10 สารการเรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ โดยมุ่งสร้างความเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบโดยวิธีการที่เชื่อถือได้ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน และใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาวิชาชีพครูต่อไป ซึ่ง 10 สารประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน การออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอน ตัวแปรการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและสร้างเครื่องมือ การออกแบบการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการวิจัยและในภาคผนวก ได้นำเสนอตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียน

27 สุภรณ์ สถาพงศ์. (2544). *ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้*. กระทรวงศึกษาธิการ
 109 ปี. คณะกรรมการจัดทำหนังสือ

หนังสือเรื่องยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ ได้กล่าวถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. การเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของครู ครูจะต้องเปลี่ยนความคิด มุมมอง และวัฒนธรรมการทำงานของครูจากการที่เป็นผู้สอน ผู้บอกความรู้ไปเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ที่อยู่บนพื้นฐานศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก เริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร สภาพความพร้อมของผู้เรียน เอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ให้หลักการ กฎเกณฑ์ ระเบียบวิธี แก่นักเรียนอย่างเพียงพอ ก่อนที่จะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติทดลอง ย้ำซ้ำ ทวนจนเกิดความถูกต้อง คล่องแคล่ว แม่นยำ และเกิดการเรียนรู้ในหลักการอย่างคงทน จากนั้นจึงส่งเสริมให้นักเรียนทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ฝึกทำโครงการ และสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าด้วยตนเอง นักเรียนจะต้องประยุกต์หลักการ กฎเกณฑ์ ทฤษฎีไปสู่ชีวิตจริง

2. การเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการรอรับความรู้จากการบอกเล่าของครู การอ่านจากหนังสือเรียน มาเป็นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning How to Learn) โดยการใช้กระบวนการคิดต่าง ๆ เช่น โยนิโสมนสิการ ใช้กระบวนการวิจัยมาทำโครงการ การจัดทำ

รายงานการวิจัยและทดลองสร้างพื้นฐาน การแสดง เป็นต้น ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง และต้องเรียนรู้ตลอดเวลา จะสามารถเชื่อมโยงสิ่งรอบตัว โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมเข้าหาประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนได้

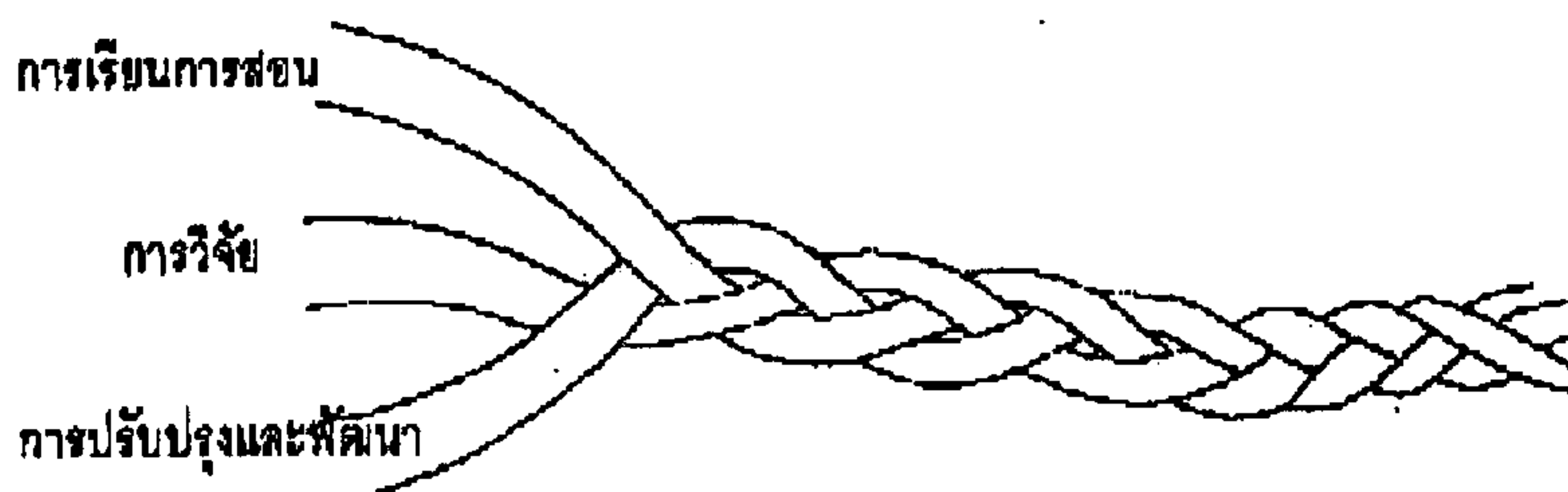
3. การเปลี่ยนวัฒนธรรมการนิเทศทางการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และสถาบันพี่เลี้ยงการนิเทศโรงเรียน ที่เคยมีส่วนช่วยเหลือในการปฏิบัติการเรียนรู้มาโดยตลอด อาจจะต้องปรับเปลี่ยนจากการที่ศึกษานิเทศก์ไปเติมเต็มให้ครูเท่านั้น ต่อไปทั้งศึกษานิเทศก์และผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ การวิจัยชั้นเรียน การแนะแนว การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ จำเป็นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมและเรียนรู้ไปพร้อมกับครู เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในบทบาทใหม่ คือ บทบาทผู้ชี้แนะ (Coach) เป็นผู้พาครูลงมือปฏิบัติคิดค้น เพื่อการออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ธรรมชาติของวิชาตลอดจนบริบททางสังคม เศรษฐกิจของโรงเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้การวิจัยชั้นเรียนเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่จำเป็นมากขึ้นเรื่อย ๆ

28 สุวิมล ว่องวานิช. (2544). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

หนังสือเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือการทำวิจัยปฏิบัติการของครู มีการยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น และมีการนำเสนองาน ผลวิจัยของครูนักวิจัยเพื่อเป็นตัวอย่างประกอบการอธิบาย โดยได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และได้กล่าวถึงวิถีชีวิตของการปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู

ดั่งภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 วิธีชีวิตของการปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช. (2544). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

สำหรับในขั้นตอนของการวิจัยมีกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัยแบบขดลวดตามแนวคิดดั้งเดิมที่เสนอโดย Kemmis (1988) ซึ่งกล่าวว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนหลังจากที่วิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข (Plan) 2) การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Act) 3) การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (Observe) และ 4) การสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ และนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป (Reflect) วงจรการวิจัยปฏิบัติการนี้เรียกย่อ ๆ ว่า วงจร PAOR สำหรับความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วย การให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เน้นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เป็น การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิผล และทำให้ ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) และได้กล่าวถึงรูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการ ว่า ประกอบด้วยรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ (Formal and Informal Research) รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ Zuber – Skerritt ประกอบด้วย การวิจัยปฏิบัติการเชิงเทคนิค (Technical Action Research) การวิจัยปฏิบัติการเชิง ปฏิบัติจริง (Ractical Action Research) การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ / อิสระ (Critical / Emancipatory Action Research) รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Calhoun ประกอบด้วย การวิจัยของครูแบบทำคนเดียว (Individual Teacher Research) การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ (Collaborative Action Research) และการวิจัยปฏิบัติการแบบทำทั้งโรงเรียน (Schoolwide Action Research) รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการจากการสังเคราะห์ของนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543) ประกอบด้วย การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) การวิจัยปฏิบัติการ

แบบรวมพลัง (Collaborative Action Research) การวิจัยปฏิบัติการระดับโรงเรียน (Schoolwide Action Research) และการวิจัยปฏิบัติการอิงชุมชน (Community – based Action Research)

29 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา

หนังสือเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ได้นำเสนอการประยุกต์และแนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มาใช้ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่พยายามเน้นให้ครูได้เข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย 6 ตอนด้วยกัน คือ ตอนที่ 1 ได้นำเสนอขอบข่ายเนื้อหาประกอบด้วย ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน แนวคิดและความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน รูปแบบและกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตอนที่ 2 ได้นำเสนอเรื่องการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาของนักเรียนและการสำรวจและเลือกปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนา ตอนที่ 3 ได้นำเสนอการออกแบบการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนรู้ การสำรวจเลือกนวัตกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนา การสร้างและพัฒนาวัตกรรม และการจัดทำแผนการเรียนรู้ ตอนที่ 4 ได้นำเสนอ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย การนำนวัตกรรมมาใช้เป็นการจัดกิจกรรม การเก็บรวบรวมผลการใช้นวัตกรรม และการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรม ตอนที่ 5 ได้นำเสนอการตรวจสอบและปรับปรุง ซึ่งประกอบด้วย ความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำเสนอและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 6 การนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัย ประกอบด้วยการเขียนรายงานการวิจัย การนำไปใช้และการเผยแพร่ผลการวิจัย ซึ่งหนังสือเล่มนี้ จะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ครูผู้สอนที่มีความมุ่งมั่น ที่จะทำการวิจัย ซึ่งจะทำให้ครูมีความเชื่อมั่นและมั่นใจ สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น ตลอดจนการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าสู่ครูมืออาชีพที่สมบูรณ์

30 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

หนังสือเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้นำเสนอความสำคัญของการวิจัยในวิถีชีวิต โดยให้ความหมายของการวิจัยในความหมายของนักวิชาการตะวันตก หมายถึง กระบวนการค้นคว้าหาความรู้ที่เชื่อถือได้ (Reliable

Knowledge Building) เพื่อนำผลของการค้นคว้ามาแก้ปัญหา และความหมายทางตะวันออกตามแนวพระพุทธศาสนา คำว่า “วิจัย” มาจาก “วิจโย” เป็นคำที่มีความหมายใช้แทนได้กับ “ปัญญา” หมายถึงการใช้ปัญญา พร้อมทั้งหมายถึงการทำให้เกิดปัญญา หรือทำให้ปัญญาพัฒนาขึ้น พร้อมทั้งนำเสนอวิธีชีวิตการปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู จะปฏิบัติการกิจหลัก 3 ประการ คือ การเรียนการสอน การวิจัย และการปรับปรุงและพัฒนา สำหรับกระบวนการวิจัยโดยผู้สอน มีหลักที่สำคัญ คือ ผู้สอนเห็นปัญหาเกิดขึ้นในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน หรือผู้เรียนทั้งห้อง ตั้งปัญหาวิจัยหรือบางกรณีตั้งสมมติฐานของการวิจัย ออกแบบวิธีวิจัย รวมทั้งจัดทำเครื่องมือที่ต้องการใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ข้อมูล และแปรผล จัดทำรายงานผลการวิจัยและสรุปผลการวิจัย และได้นำเสนอว่าผู้บริหารสนับสนุนครูนักวิจัยได้ดังนี้ คือ 1) จัดสรรโอกาสเรื่องการอบรม การพัฒนาตนเองในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 2) ส่งเสริมให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเครือข่ายครูนักวิจัยทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา 3) ส่งเสริมให้มีระบบนิเทศภายใน และ 4) จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น ทั้งนี้เนื้อหาจากหนังสือเล่มนี้มุ่งเพื่อให้ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้สนใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย

31 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน*.

กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

หนังสือเรื่อง *บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน* เป็นสิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 162/2544 ซึ่งสรุปสาระสำคัญจากการประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับของโครงการ ใน 4 ภูมิภาค ผลจากการประชุมดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบของการสร้างองค์ความรู้ รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน ซึ่งได้รวบรวม เรียบเรียงสังเคราะห์ ดังรายละเอียดดังนี้

แนวทางการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด โดย รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอนของครูว่าต้องเป็นครูที่เริ่มเห็นผู้เรียนสำคัญและต้องการจะพัฒนาเขา ต้องการจะแก้ปัญหา ต้องการจะสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และต้องทำให้เป็นระบบ และจะต้องร่วมมือกับนักเรียน ครู ชุมชน และสถาบันผลิตครู ซึ่งแนวทางการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด ว่าการสอนการเรียนกับการวิจัยจะต้องไปพร้อมกัน

แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดย ดร.พิชิต ฤทธิจรูญ ได้กล่าวถึงมโนทัศน์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ว่าประกอบด้วย 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ถือเป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มุ่งหมายให้นำผลการวิจัยไปพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนสำหรับครูอาชีพ 2) เป็นการวิจัยที่ทำโดยครู ของครู เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู 3) เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งมีวงจรการทำงานแบบ PAOR 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนหรือส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ คือ จุดเริ่มต้นของการวิจัยโดยเริ่มจาก 2 จุด คือ ต้องมีปัญหาการเรียนก่อนและครูต้องมีความคิดและปรารถนาดี ขอบเขตการวิจัย ครูผู้สอนเป็นจุดศูนย์กลางของกระบวนการวิจัย การวิจัยจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนตามปกติ จะต้องเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หรือการวิจัยปฏิบัติการสำหรับครู สำหรับรูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มี 2 รูปแบบ คือ เป็นการวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจหรือสถานการณ์ในชั้นเรียน และเป็นการวิจัยที่มุ่งการปฏิบัติเพื่อปรับเปลี่ยน และแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสำหรับการเขียนรายงานการวิจัยอาจเลือกเขียนได้ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่งเป็นแบบลูกทุ่งเน้นรายงานการวิจัย ไม่เน้นวิชาการ หรือไม่เป็นทางการ รูปแบบที่สองเป็นแบบลูกกรุง เป็นรายงานการวิจัยถึงวิชาการ รูปแบบที่สามเป็นแบบสากล เป็นรายงานการวิจัยเชิงวิชาการ (Academic Report)

แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ประสบการณ์งานวิจัย โดยอาจารย์ชาติ สำราญ ได้กล่าวว่า งานวิจัยในชั้นเรียนครูสามารถทำได้กับเด็กในชั้นเรียนตั้งแต่วันแรกเข้าเรียนจนกระทั่งเลื่อนไปอีกชั้นหนึ่ง ส่งต่อให้เพื่อนครูคนอื่นวิจัยต่อแล้วเรามาเริ่มค้นศัพท์ใหม่ของเรา ทำอย่างนี้ต่อไป ๆ ไม่สิ้นสุด โดยเขียนบอกให้เด็กรู้ ให้ตัวครูรู้ ให้เพื่อนครูรู้และให้ผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของเราว่า

1. มีปัญหาอะไรในชั้นเรียนของเรา
2. ปัญหานี้เกิดขึ้นกับใคร คนไหน อย่างไร และทำไม
3. เราตั้งจุดประสงค์ (เพียง 1-2 ข้อ)
4. เราใช้วิธีการ (ไม่ใช่วิธีสอน) ไฉนมาแก้ไข
5. เรามีผลการแก้ไขได้เพียงใด
6. สรุปอภิปรายสั้น ๆ ง่าย ๆ ให้อ่านแล้วเข้าใจทั่วถึง

การวิจัยในชั้นเรียนกับการประกันคุณภาพ โดยรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช ได้กล่าวว่า งานวิจัยในชั้นเรียนคือ การวิจัยในสิ่งที่เป็นปัญหาของครูในห้องเรียน เมื่อมีปัญหา

มาครูต้องแก้ไขให้สำเร็จ ด้วยวิธีต่าง ๆ ถ้าค้นพบวิธีก็ประกาศว่าแก้ไขสำเร็จ นั่นคือ วงจรการวิจัยของครู สรุปคือครูวางแผนการสอน ลงมือสอน สังเกตผลการสอนของตัวเองแล้วสะท้อนผลเพื่อปรับปรุง ซึ่งได้กล่าวถึงการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนว่ามีการทำงานในแบบ Spiral หรือขดลวด หรือวงจร PAOR (Plan Act Observe Reflect) หรือ PDCA (Plan Do Check Act)

32 กองวิจัยทางการศึกษา, กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ (Research for learning Development)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นเอกสารรายงานวิจัยทางการศึกษา อันดับ ที่ 289 / 2545 โดยได้นำเสนอ การวิจัยกับบทบาทในการพัฒนาการเรียนรู้ ตามลำดับของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการปฏิบัติงาน ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน พัฒนาวิชาชีพครู แสดงความก้าวหน้าจากรายงานผลการปฏิบัติและรูปแบบของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มี 8 รูปแบบ คือ การใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การสรุปความรู้ และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงและนำไปใช้ในการพัฒนา รูปแบบที่ 2 คือ การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ การกำหนดปัญหาความจำเป็น ความต้องการในการพัฒนา การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนา การวัดผล / ประเมินผล และรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน และรูปแบบที่ 3 การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อกำหนดทิศทาง / วิสัยทัศน์ จัดทำแผนโรงเรียน ดำเนินตามแผน นิเทศ ติดตามประเมินผล ในขั้นนี้หากพบปัญหารุนแรงจะต้องทำวิจัยเพิ่ม และทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และได้นำเสนอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนี้ การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัย และการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัย

33 บัญชา แสนทวี. (2545). *วิจัยในชั้นเรียน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช.

หนังสือเรื่องวิจัยในชั้นเรียน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ได้นำเสนอเนื้อหาของครูกับการวิจัยในชั้นเรียน แนวคิดและหลักการวิจัยในชั้นเรียนว่าเกิดแนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้เป็นหลักในการนำเสนอ โดยได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าหมายถึง กระบวนการในการแสวงหาความรู้ด้วยการปฏิบัติงาน และความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยที่ครูทำเพื่อมุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ตลอดจนนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีกระบวนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน สังเกตผลที่เกิดขึ้น และสะท้อนความคิด ใช้เวลาในการทำวิจัยไม่นานนัก พร้อมทั้งนำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ว่าเมื่อนำแบบจำลองกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิสและแมคเทสการ์ดมาใช้เป็นต้นแบบของการวิจัยในชั้นเรียน สามารถแบ่งกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 4 ขั้นตอนสำคัญ ๆ ดังนี้

1. วางแผน (Plan) เป็นการกำหนดการทำงานที่ใช้ผลของการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องแก้ไข ป้องกัน หรือพัฒนา
2. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Act) คือการทำแผนที่ได้ในข้อ 1 ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. สังเกตผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน (Observe) ขั้นตอนนี้ครูจะทำการสังเกตผลการปฏิบัติงานของตน พร้อมทั้งมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการใช้นวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหานั้น
4. สะท้อนความคิด (reflect) ขั้นตอนนี้ครูจะนำผลที่ได้จากการใช้นวัตกรรมมาแปลผล อภิปรายผล ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของครู กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ ครูจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นวงจรของการปฏิบัติงานที่คล้ายกับแบบจำลองของเคมมิสและแมคเทสการ์ด

34 สุวิมล ว่องวาณิช. (2545). *เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อักษรไทย.

หนังสือเรื่องเคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นหนังสือที่เล่าเคล็ดลับในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูอย่างง่าย ๆ ตลอดจนข้อบกพร่องที่พบบ่อยในงานวิจัย เนื้อหาในเล่มแบ่งเป็นตอน ๆ แนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียนที่นำเสนอในเล่มนี้จะอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงของการทำวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Research) ซึ่งเนื้อหาในตอนที่ 1 ก่อนตั้งโจทย์ปัญหาวิจัย ต้องเข้าใจและรู้จักนักเรียนก่อน คือ เมื่อเปิดเทอม สิ่งที่คุณต้องทำทันทีคือการหาวิธีการรู้จักผู้เรียนให้เร็วที่สุด เคล็ดลับข้อที่ 2 สร้างนวัตกรรมทางความคิดเพื่อพิชิตโจทย์ปัญหาวิจัย คือเรื่องที่คุณต้องคิดวิธีการสร้างความคิด แล้วลำดับขั้นของการคิดหาวิธีแก้ปัญหา เคล็ดลับข้อที่ 3 โจทย์ปัญหาวิจัย นำไปสู่การออกแบบวิจัย คือการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การออกแบบวิธีเก็บข้อมูล และการออกแบบวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานผลการวิจัย เคล็ดลับข้อ 4 สังเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปจากงานวิจัย สุดท้ายก็คือการเผยแพร่งานวิจัย สร้างสรรค์วิชาชีพครู สำหรับในบทบาทความคิดได้นำเสนอบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย

หน่วยงานต้นสังกัด / คณะกรรมการการศึกษาเขตพื้นที่

1. กำหนดนโยบายเป้าหมายการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
2. ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิจัยแก่ครู ในรูปของเอกสาร คู่มือ การฝึกอบรม
3. ให้การสนับสนุนส่งเสริม เป็นสื่อกลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
4. จัดทำฐานข้อมูลวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นฐานในการวางแผนพัฒนาครู
5. ติดตามความก้าวหน้าในการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ได้

สังกัด

6. สังเคราะห์ผลการวิจัยในระดับภาพของเขตพื้นที่หรือระดับประเทศ

ผู้บริหารสถานศึกษา

1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
2. สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในด้านอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวก

3. วางระบบกระตุ้นกำกับติดตามให้ความช่วยเหลือการทำวิจัยในชั้นเรียน
4. ส่งเสริมบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มครูอาจารย์ในโรงเรียน บริหารให้ครูมีเวลาประชุมเพื่อถกอภิปรายเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละคน
5. สังเคราะห์ผลการวิจัยของรายงานวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน

6. จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกโรงเรียน
7. ยกย่องให้กำลังใจ สิ่งตอบแทนเป็นแรงเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของ

ครู

8. วางระบบฐานข้อมูลงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์

1. ให้การนิเทศความรู้และการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู
2. จัดทำเอกสารที่นำเสนอตัวอย่างแนวคิด วิธีการด้านการพัฒนา การแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน ปัญหาของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ที่การมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา หากกลุ่มศึกษานิเทศก์ซึ่งมีประสบการณ์และมีความชำนาญเกี่ยวกับการสอนได้นำเสนอตัวอย่างการสอนใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ จะช่วยกระตุ้นความคิดของครูให้คิดต่อ

ครูในโรงเรียน

1. มีความมุ่งมั่นที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของวงการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. ให้ความสำคัญกับการประชุมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำวิจัยกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ
4. สนใจหมั่นฝึกฝนทักษะการทำวิจัย เข้าร่วมประชุมวิชาการ ร่วมกิจกรรมเผยแพร่ผลการวิจัย
5. เป็นสมาชิกที่ดีในการทำงานกลุ่ม สำหรับการวิจัยแบบร่วมมือ

พ่อแม่ผู้ปกครอง

1. ให้ความร่วมมือกับครู โรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในฐานะผู้ให้ข้อมูลหรือผู้มีส่วนในการพัฒนาผู้เรียน
2. สนใจติดตามข่าวสารข้อมูลข่าวสาร ผลการพัฒนาผู้เรียน แล้วนำมาประยุกต์ใช้
3. มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการชี้แนะแนวทางการพัฒนาผู้เรียน
4. ให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนตามกำลังความสามารถ และตามศักยภาพอย่างเหมาะสม

นักเรียน

1. ให้ความร่วมมือในการวิจัยของครู ในฐานะเป็นกลุ่มเป้าหมายของการทำวิจัย หรือในฐานะผู้ให้ข้อมูล ผู้มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยของครู
2. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้ถูกวิจัย
3. ให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับผลการวิจัยที่เกิดขึ้นด้วยใจเป็นธรรม ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการปรับวิธีการวิจัยครั้งต่อไป

บทที่ 5

บรรณนิทัศน์บทความ

บรรณนิทัศน์บทความเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 28 เรื่อง เรียงตามลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2535 – 2545

1. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2537	ลำดับที่ 35
2. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2538	ลำดับที่ -
3. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2539	ลำดับที่ -
4. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2540	ลำดับที่ 36
5. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2541	ลำดับที่ 37
6. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2542	ลำดับที่ 38
7. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2543	ลำดับที่ 39 - 45
8. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2544	ลำดับที่ 46 - 60
9. บรรณนิทัศน์บทความ	ปีพุทธศักราช	2545	ลำดับที่ 61 - 62

35 วิรัช วรรณรัตน์. (2537). “การวิจัยในโรงเรียนและชั้นเรียน,” วารสารการวัดผลการศึกษา. 16 (47) : 44 – 48.

บทความเรื่อง การวิจัยในโรงเรียนและชั้นเรียน ได้นำเสนอการวิจัยในโรงเรียนว่าเป็น การศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนทั้งด้านบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านธุรการ ด้านการจัดการงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ และด้าน บริการวิชาการเพื่อประโยชน์ต่อคุณภาพประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ขณะ เดียวกัน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อพัฒนา ปรับปรุง คุณภาพการเรียนการสอน ทั้งในส่วนหลักสูตร วิธีการสอน การจัดกิจกรรม สื่อ แบบฝึกหัด รวมทั้งการวัดและประเมินผล เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนและ คุณภาพการเรียน

36 อัจฉรา สระวาสี. (2540, พฤษภาคม). “การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม,” วารสาร
ข้าราชการครู. 17 (5) : 15 – 17.

บทความเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม ได้นำเสนอการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) ว่าจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากได้นำหลักและวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR : Participatory Action Research) มาใช้โดยเรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม (Partieipatory Classroom Action Research) กล่าวคือ การที่ครูซึ่งเดิมเป็นผู้ที่มีบทบาทในการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว ได้ดึงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนด้วยกันหรือแม้แต่ผู้ปกครองและตัวนักเรียนเข้ามาร่วมในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การสำรวจสภาพปัญหาและการกำหนดปัญหา การวางแผนการดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาที่ได้ก็จะมีคุณสมบัติครอบคลุม ชัดเจนและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kurt Lewin (1946) ที่กล่าวว่า ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้นจำเป็นต้องประกอบด้วยบุคคลที่ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยจะรวมถึงครูและนักเรียนที่มีกิจกรรมร่วมกันในการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู และผู้ปกครองร่วมกันทำกิจกรรม ซึ่งการนำกลุ่มบุคคลดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีความจำเป็นและเหตุผลดังนี้

1. ทำให้เกิดความแจ่มแจ้งตั้งแต่เริ่มต้นว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะดำเนินงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของแต่ละคนกับวัฒนธรรมของกลุ่ม เป็นการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
2. ช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาวิธีการที่สมเหตุสมผล
3. ช่วยให้เกิดการค้นคว้าหาความรู้โดยความร่วมมือระหว่างกันในโครงการ
4. ช่วยให้เกิดความแจ่มแจ้งในผลที่ตามมา
5. ช่วยให้การนิยามประเด็นปัญหาต่าง ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น
6. ช่วยให้เกิดขวัญในการปฏิบัติงานและร่วมใจสนับสนุน
7. ช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันและเกิดความคิดถึงส่วนรวมเป็นหลัก

- 37 พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร. (2541, สิงหาคม). “การวิจัยในชั้นเรียน : ทางเลือกใหม่ของการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา,” *วารสารวิชาการ*. 1 (8) : 2–12.

บทความเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน : ทางเลือกใหม่ของการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้นำเสนอ ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนกับการนิเทศการสอนที่มีต่อคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ การวิจัยจะทำให้ครูผู้สอน มองเห็นความสัมพันธ์ของภารกิจองค์ประกอบต่าง ๆ ในโครงสร้างตามหลักสูตร ทั้งในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนิเทศการสอน ว่าในการที่จะกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงทักษะความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และทัศนคติ ควรจัดกิจกรรมต่อไปนี้อย่างต่อเนื่อง คือ การประชุมครูก่อนปีภาคเรียน และระหว่างปีภาคเรียนจัดให้มีการสาธิตการสอนภายในโรงเรียน จัดให้มีการพบปะระหว่างครูที่มีการสอนในวิชาเดียวกัน และมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา และได้กล่าวถึง ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนว่ามีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อศึกษาแนวทางหรือนวัตกรรมต่าง ๆ ที่สามารถแก้ปัญหา หรือช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน และเพื่อนำนวัตกรรมที่เหมาะสมมาพัฒนาและทดลองใช้ตามกระบวนการวิจัยและได้กล่าวถึงประเภทของการวิจัยในชั้นเรียนว่ามี 5 ประเภท คือ การวิจัยสำรวจ การวิจัยหาความสัมพันธ์ การวิจัยเปรียบเทียบ การวิจัยทดลอง และการวิจัยทดลองและพัฒนา นอกจากนี้ยังได้นำเสนอประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน โดยกล่าวว่า การวิจัยที่จะมีคุณประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด ก็คือ การวิจัยโดยครูผู้สอน

- 38 คงศักดิ์ ธาตุทอง. (2542, ตุลาคม). “การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*. 2 (10) : 40–48.

บทความเรื่อง การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้นำเสนอการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการค้นหาปัญหาเพื่อการปรับปรุงและทำความเข้าใจปัญหาด้วยการกระทำและเรียนรู้จากผลของการกระทำนั้น ๆ หรือเป็นการทำงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยพัฒนาทีมงานของผู้วิจัยทำและงานของผู้ร่วมวิจัยทำไปพร้อม ๆ กัน ในการทำงานร่วมกัน จะต้องมองว่าผู้ร่วมวิจัยเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ ไม่ใช่วัตถุพร้อมทั้งช่วยกระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีจุดหมาย การวิจัยปฏิบัติการใช้แนวคิดทางสังคมศาสตร์ จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลและการพัฒนาให้ดีขึ้น เป็นระบบที่หมุนไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งตัวผู้วิจัยและสถานการณ์

แวดล้อม การนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยส่งเสริม การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การสอนตลอดเวลาที่เรียน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสะท้อนผลการเรียนการสอน การมีโอกาสดังออกทั้งในด้านความคิดเห็นและการกระทำอย่างมีอิสระ เพื่อส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกกับการเรียน การได้เป็น ผู้ปฏิบัติในสภาพจริงและเรียนรู้จากผลที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้เกิดการพัฒนา

- 39 จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. (2543, มกราคม). “การวิจัยและการนำผลการวิจัยมาใช้ใน สถานศึกษากับการปฏิรูปสถานศึกษา : ฐานคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน,” วารสารวิชาการ. 3 (1) : 66 – 71.

บทความเรื่องการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาใช้ในสถานศึกษากับการปฏิรูปสถาน ศึกษา ฐานคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ได้นำเสนอที่มาและคุณค่าของการนำ ผลการวิจัยมาใช้ในสถานศึกษาโดยได้กล่าวถึงที่มาของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งปรับ วิธีคิดและวิธีทำงานใหม่ให้กับทุกฝ่ายที่จะต้องมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มี กระบวนการวิจัย การนำผลการวิจัยที่เชื่อถือได้มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและได้นำเสนอ แหล่งที่มาของงานวิจัย ว่าได้แก่ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต ห้องสมุดสถาบันการศึกษา NGO องค์กร ต่าง ๆ และกลวิธีวิเคราะห์งานวิจัย การเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพ ก็คือ โจทย์ / คำถาม / ปัญหาการ วิจัย (Research Question) ชัด ตามวงจรชีวิต (Life Cycle) ของปรากฏการณ์นั้น วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ ทำให้สามารถกำหนดขอบเขตของปัญหา วิธี ดำเนินการและเครื่องมือที่ใช้ ช่วยให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ถูกต้องน่าเชื่อถือ การวิเคราะห์ ข้อมูลและสถิติที่ใช้ช่วยให้การวิจัยบรรลุผลสำเร็จ และการตีความและข้อเสนอแนะ ตรงตามผลที่ ได้จากการวิจัย และได้นำเสนอกระบวนการนำผลวิจัยมาใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

- 40 ทศนา แสงศักดิ์. (2543, พฤษภาคม). “การวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*.
3 (5) : 72 – 77.

บทความเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) ได้นำเสนอความสำคัญโดยได้กล่าวถึงมนุษย์จะศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ต้องอาศัยพื้นฐานของการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และทดลอง โดยเฉพาะในการศึกษาการวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาการศึกษาเพราะการวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี และได้นำเสนอความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้กล่าวถึง สุวิมล ว่องวานิช (2543 : 86) ได้อธิบายไว้หลายคำดังนี้ การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) การวิจัยของครู (Teacher Research) การแสวงหาความรู้โดยตัวครูเองเป็นผู้สะท้อนผล (Self – Reflective Enquiry) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research – CAR) และลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้กล่าวว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับครูและนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ วิจัยจากการปฏิบัติงานของครู มุ่งศึกษาเฉพาะในห้องเรียนหรือในโรงเรียน ไม่เน้นระเบียบวิธีวิจัยมากนักและได้นำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้กล่าวอ้างถึงเลวิน (Lewin, 1946) นักจิตวิทยาสังคม ได้อธิบายว่า วงจรการวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observe) และสะท้อนผล (Reflect) ซึ่งวงจรนี้มีลักษณะเหมือนขดลวด (Spiral Circle)

- 41 สุภรณ์ สภาพงศ์. (2543, มิถุนายน). “กรอบความคิดและข้อเสนอแนะการวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทย,” *วารสารวิชาการ*. 3 (6) : 2 – 14.

บทความเรื่อง กรอบความคิดและข้อเสนอแนะการวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทย ได้นำเสนอการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ครูผู้สอนก็คือผู้วิจัย โดยจะเริ่มต้นด้วยการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สภาพการณ์ที่ครูประสบหรือต้องการพัฒนา มีการกำหนดแนวทาง การแก้ไขปัญหา การพัฒนาด้วยวิธีการ รูปแบบ เครื่องมือ หรือยุทธศาสตร์ต่าง ๆ สรุปผลการศึกษา จดบันทึก นำผลมาปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผลพลอยได้จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพราะวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายสำคัญ เพื่อการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้หรือปฏิบัติการของผู้วิจัย และข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้สังคมไทย ผู้เขียนได้เสนอแนะดังนี้ 1) นโยบายของ

กรมเจ้าสังกัดโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพครู ในเรื่องคุณสมบัติส่วนบุคคล ศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรความลุ่มลึกในเนื้อหาสาระ ระเบียบวิชาที่สอน และการให้ความสำคัญที่จะปฏิรูปการเรียนรู้ให้ถึงตัวผู้เรียนเกิดคุณภาพอย่างแท้จริง 2) การวิเคราะห์สภาพปัญหา วิสัยทัศน์ แนวความคิดของผู้บริหารที่จะมุ่งส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างจริงจัง 3) การศึกษาบทบาทของทุกฝ่าย 4) การศึกษาความรู้ ความเข้าใจของครู ผู้บริหาร ผู้นิเทศช่วยเหลือ มีความเข้าใจถึงแก่นแท้

42 ชัยพจน์ รั้งงาม. (2543, สิงหาคม – กันยายน). “การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย,” วารสารข้าราชการครู. 20 (6) : 11 – 14.

บทความเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย ได้นำเสนอการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ควรจะผสมผสานให้อยู่ในวิถีชีวิต ประดุงเกลียวเชือกที่มีความผูกพันเป็นเส้นเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วยการสอน การเรียนรู้ การประเมินหรือการวิจัยและเป็นเรื่องของการทำงานเชิงระบบ ใช้วิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ในการหาคำตอบ และสรุปอย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ

ผู้วิจัย คือ ครูผู้สอนในชั้นเรียน ข้อมูลก็เป็นของนักเรียนในชั้นที่สอน การเก็บข้อมูลใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว เช่น แบบทดสอบ สมุดบันทึก แบบฟอร์มการสังเกต จากการทำงานเป็นกลุ่มหรือการทำงานเอกเทศ ที่สามารถสะท้อนกลับไปถึงผู้เรียนได้ เมื่อผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนและรู้ปัญหาหรือความต้องการจากนักเรียนแต่ละคนแล้วจะช่วยส่งเสริมให้ครูก็ค้นรูปแบบวิธีการสอนใหม่ ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ในห้องเรียนเรียกว่า วิจัยในชั้นเรียน (CAR : Classroom Action Research) ซึ่งเป็นการบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ จุดเน้นในการวิจัยในชั้นเรียน คือ แก้ปัญหา การเรียนรู้ หรือพัฒนาการสอนของตนเองแล้วเผยแพร่ผลการวิจัยไปยังผู้อื่นต่อไป

การวิจัยในชั้นเรียน จะเป็นเครื่องยืนยันว่าครูที่สอนจะมุ่งมั่น ผู้เรียนให้รู้จักคิด และสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา เพราะผลผลิตจากการวิจัยจะคู่ได้จากชิ้นงานที่เป็นสื่อการสอนและที่ตัวผู้เรียนในที่สุด

43 ศรีสมร พุ่มสะอาด. (2543, ตุลาคม). กรมวิชาการแนะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย,” *วารสารวิชาการ*. 3 (10) : 76 – 78.

บทความเรื่องกรมวิชาการแนะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย ได้นำเสนอแผนภูมิการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยจะดำเนินควบคู่กันไปโดยประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ การวิจัยและการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กัน โดยกล่าวว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นการทำงานเชิงระบบที่ท้าทายให้แสดงความสามารถในการกระตุ้นนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากความอยากรู้และหากลวิธีในการหาคำตอบแล้วสรุปลงอย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ การได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนจะบ่มเพาะนิสัยที่ดี มีเหตุผล และไม่เชื่อหรือหลงงมงายอะไรง่าย ๆ แต่จะสร้างกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในสมอง โดยใช้วิธีสังเกต จดบันทึกและวิเคราะห์จนได้ข้อมูลที่ยืนยันได้ว่าเป็นปัญหาหรือความต้องการที่แท้จริง เพื่อนำมาดำเนินการพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัย การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยจึงเป็นเครื่องยืนยันว่าครูปรารถนาให้นักเรียนรู้จักคิดในระดับสูง (Think at a Highty Level) และจากความรู้ความคิด สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา อันแสดงถึงความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยจึงมีความจำเป็นที่ครูทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ และทำความเข้าใจให้เกิดขึ้นในจิตวิญญาณของความ เป็นครู

44 ขจิต ฝอยทอง. (2543, พฤศจิกายน). “การวิจัยในชั้นเรียน : ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ,” *วารสารวิชาการ*. 3 (11) : 36 – 41.

บทความเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจได้นำเสนอความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ครูผู้สอนในวิชานั้น ๆ ทำขึ้น เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนเอง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งนำเสนอความเป็นมาของการวิจัยในชั้นเรียน ผู้คิดคือ Kurt Lewin เป็นนักจิตวิทยาทางสังคม ต่อมา Stephen Corey แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย รัฐนิวยอร์ก เป็นผู้ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นกระทำ (Act) ขั้นสังเกต (Observe) และขั้นสะท้อนผล (Reflect) สำหรับหลักการวิจัยในชั้นเรียนครูผู้ทำวิจัยควรยึดหลัก ดังนี้

1. หน้าที่หลักของครู คือ การสอน วิธีการวิจัยในชั้นเรียนต้องไม่ขัดต่อการสอน
2. วิธีการรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลเฉพาะอย่าง และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างง่าย
3. วิธีการที่จะนำมาใช้ในการวิจัยจะต้องเชื่อถือได้
4. ปัญหาที่จะนำมาวิจัย จะต้องเป็นปัญหาที่ผู้สอนทุ่มเทเวลาอย่างเต็มที่และจะต้องเป็นปัญหาที่สามารถแก้ได้
5. ผู้สอนที่ทำการวิจัยจะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการด้านจริยธรรมของงานวิจัยที่จะทำด้วย

45 สุพักตร์ พิบูลย์. (2543). “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัน” *ประมวลบทความการปฏิรูปการศึกษา*. ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 160 – 175.

บทความเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันได้นำเสนอความหมายของการวิจัย (Research) ว่าหมายถึง การศึกษา ค้นคว้า อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัน เป็นการกำหนดขอบเขตของการวิจัยหรือลักษณะของการวิจัยที่เน้นการนำประโยชน์จากการวิจัยมาใช้ในการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการนิยามคำว่า การวิจัยในชั้นเรียนให้ครอบคลุมขอบเขตที่กว้างมากขึ้น ว่าเป็นการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หรือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียน ซึ่งนักวิจัยหรือครุณักวิจัยจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา หรือปรับปรุงการเรียนการสอน หรือพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งครุผู้สอนควรเน้นวิจัยลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ วิจัยเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนหรือปัญหาด้านผู้เรียน
  2. การสังเคราะห์หรือหาข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีสอน เทคนิคการสอน เทคนิคการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ
  3. การพัฒนาเทคนิคการสอน วิธีสอนหรือสื่อการสอนใหม่ ๆ
  4. งานวิจัยเชิงประเมินประสิทธิผลหรือประสิทธิภาพการสอน
- และได้นำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ว่ามีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ คือ (1) วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน (2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี พิจารณารายการนวัตกรรมที่มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา (3) เลือกนวัตกรรมที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด (4) สร้าง

ต้นแบบนวัตกรรม (5) ทดลองใช้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนได้มาตรฐาน (6) ทดลองภาคสนาม และ (7) ประเมินผลและเขียนรายงานการพัฒนา

46 ไพโรจน์ ขวัญคง. (2544, มกราคม). “การวิจัยชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*. 4 (1) : 73 – 77.

บทความเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนได้นำเสนอรายงานการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดและกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียนโดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ การตั้งสมมติฐาน ขอบเขตของการวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ระยะเวลา ค่าจำกัดความ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประชากร การดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

47 สุนทร เขยชื่น. (2544, เมษายน). “การปฏิรูปการเรียนรู้ : การวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารนิเทศทางไกล*. 2 (15) : 1 – 2.

บทความเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ : การวิจัยในชั้นเรียนได้นำเสนอขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเริ่มต้นจากการสอนหรือการปฏิบัติงานตามปกติ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่ ทำการศึกษา กำหนดแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสำหรับจุดประสงค์สำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน คือ เพื่อปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานของผู้วิจัย (For Improvement) และได้กล่าวถึงการเป็นครุมีอาชีพว่าจะต้องมีบทบาทสำคัญ 3 ประการ คือ ครุในฐานะนักการสอน (นักจัดกิจกรรม) ในฐานะนักวิจัยและในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร ซึ่งการวิจัยเป็นการทำงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะต้องมีกระบวนการทำงาน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เรียกว่า “Action Research” ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ขั้นกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ขั้นพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ขั้นนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้และขั้นสรุปผล

48 ชัยพจน์ รังงาม. (2544, พฤษภาคม). “กว่าจะรู้ว่าวิจัยก็ทำวิจัยเสร็จเสียแล้ว” *วารสารวิชาการ*. 4 (5) : 39 – 44.

บทความเรื่องกว่าจะรู้ว่าวิจัยก็ทำวิจัยเสร็จเสียแล้ว ได้นำเสนอการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยครูไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไรซึ่งหลังจากครูได้รับการอบรมก็สรุปได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียน ครูต้องเริ่มจากปัญหาในชั้นเรียน ซึ่งครูจะต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนปกติ ซึ่งในกระบวนการเรียนการสอนนั้นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาไปในตัว ครูสอนไปก็ต้องสังเกตเด็กไปด้วยในขณะที่เรียน เล่น และตรวจผลงาน สมุดงาน มีการพูดคุย ซักถาม และสัมภาษณ์เด็กเป็นบางครั้งก็ค่อย ๆ รู้ปัญหาของเด็กแต่ละคน แต่ละกลุ่มแล้วมาสรุปเป็นปัญหาที่แท้จริงแล้วค่อยคิดหาสาเหตุซึ่งสรุปก็คือ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ครูเคยทำกันมาแล้ว เช่น หลังจากที่รู้ว่าเด็กมีปัญหาที่หาทางแก้ไข โดยใช้วิธีต่าง ๆ และเห็นผลมาแล้ว เด็กจบไปหลายรุ่นแล้วแต่ยังไม่เคยเล่าให้ใครฟัง

49 บัญชา อึ้งสกุล. (2544, พฤษภาคม). “การวิจัยกับจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน” *วารสารวิชาการ*. 4 (5) : 45 – 47.

บทความเรื่องการวิจัยกับจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนได้นำเสนอการวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) และแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้เกิดจากความต้องการของครูผู้สอนที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (นวัตกรรมการศึกษา) เพื่อแก้ปัญหาที่จะเกิดจากการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกันเป็นสำคัญ โดยเน้นที่ผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายและมีเหตุผล ครูผู้สอนต้องมองเห็นภาพเส้นทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาความจำเป็น ความต้องการในการพัฒนา โดยการศึกษาสภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อหาลักษณะของปัญหา สาเหตุของปัญหา
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนต้องสร้างหรือปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ บนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎี
3. การจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนนำกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับและพัฒนาเรียบร้อยแล้วนำไปสู่การปฏิบัติการจัดกิจกรรมแก้ปัญหา

4. การวัดผลและประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้และพฤติกรรมหรือคุณลักษณะตามหลักสูตรที่คาดหวังหรือไม่ ครูผู้สอนจะเป็นผู้วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และรวบรวมสรุปผลการแก้ปัญหา

5. รายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนต้องเขียนขึ้น เมื่อครูผู้สอนเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว หากพบว่าผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้และหรือมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือทันทีจนกว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

50 ชำรง ชูทัพ. (2544, มิถุนายน). "การวิจัยในชั้นเรียน," *การศึกษาไทย*. : 46–47.

บทความเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ได้นำเสนอเป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเกิดจากความต้องการของครูผู้สอน ที่จะนำมาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลกับผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตร และแนวทางการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้กล่าวว่าการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนหรือเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยอาศัยวิธีการวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งนำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) ประกอบด้วย ปัญหาความจำเป็นความต้องการพัฒนา การปรับกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการแก้ปัญหา / พัฒนา และการรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน พร้อมทั้งนำเสนอการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนว่าครูผู้สอนต้องเป็นนักวิจัย และต้องปรับบทบาทของการวิจัยให้เข้ากับการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างอัตโนมัติ สิ่งสำคัญสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการปรับโครงสร้างของหน่วยงาน และระบบการบริหารภายในสถานศึกษาในองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องช่วยกันกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์
2. สังคมในสถานศึกษาจะต้องเป็นสังคมที่ให้เกียรติและยกย่องว่าครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านการวิจัย
3. ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน
4. ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องให้ครูผู้สอนมีความตระหนักในเรื่องของความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

5. ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ พฤติกรรม และวัฒนธรรมในการปฏิบัติการสอนของครูด้วยเทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) รวมทั้งการแก้ปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Case Study)

51 รัตนา ศรีเหรียญ. (2544, มิถุนายน). “การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research),” *เส้นทางสู่วิชาชีพครู*. 3 (2) : 84 – 97.

บทความวิจัยในชั้นเรียน ได้นำเสนอ ความหมายของการวิจัย (Research) ว่ามีความหมายได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งนักวิจัยได้ให้ความหมายไว้สอดคล้องกัน เช่น พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบและแบบแผนเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ พจน์ สะเทียรชัย ได้ให้ความหมายว่า คือ การแก้ปัญหาที่มีระบบแบบแผนเชื่อถือได้ ฯลฯ พร้อมทั้งนำเสนอขั้นตอนของการวิจัย ว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการกำหนดปัญหา (Problem) ขั้นตั้งสมมติฐาน (Hypothesis) ขั้นทดลองและเก็บข้อมูล (Experimentation and Data Collection) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) และขั้นสรุปผล (Conclusion) และได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเป็นครั้ง ๆ ไป พร้อมทั้งนำเสนอ หลักการและแนวคิดของการวิจัยในชั้นเรียน และวัตถุประสงค์ของการวิจัยในชั้นเรียน และลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนว่ามีลักษณะดังนี้ (1) เป็นงานวิจัยที่มุ่งค้นหารูปแบบและวิธีการเกี่ยวกับการเรียนการสอน (2) มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและประสิทธิภาพของครู (3) มุ่งศึกษาสถานที่ปรากฏตามความต้องการ ความคิดเห็น และความสนใจของบุคคลในห้องเรียน และรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้คือ (1) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการหรือรูปแบบเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน (2) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนการสอน (3) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของหลักสูตร (4) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน (5) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ และรูปแบบของการวัดและประเมินผล (6) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียนว่ามี 6 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาสภาพของปัญหาที่ต้องการศึกษา (Focusing Your Inquiry) (2) ขั้นการกำหนดปัญหาวิจัย (Formulating a Question) (3) ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Review of Literature and Resources Related to Your Question) (4) การรวบรวมข้อมูล

(Collecting Relevant Data) (5) การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล (Analyzing and Interpreting the Data) และ (6) การเขียนรายงานการวิจัย (Reporting Results)

52 อรรถาญา สุชาติโนบล. (2544, มิถุนายน). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ” *วารสารวิชาการ*. 4 (6) : 66 – 69.

บทความเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้นำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยได้กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่บุกเบิกโดย เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาสังคม โดยเขามีความเชื่อว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดดังนี้ คือ ความเข้าใจปัญหา การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนา ลดความแตกต่างและช่องว่างระหว่างการวิจัยกับการประยุกต์ใช้งานวิจัย ได้ข้อมูลที่ น่าเชื่อถือให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้วิจัย ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สำคัญประกอบด้วย การเริ่มต้นจากความต้องการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น โดยค้นพบปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติเอง มุ่งแก้ไขเฉพาะจุด เฉพาะเรื่อง เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา และเพื่อประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นการวิจัยที่เป็นปัญหาที่เกิดจากผู้วิจัยประสบเอง ย่อมดีกว่าการวิจัยจากบุคคลภายนอก เป็นการวิจัยเมื่อวิเคราะห์งาน เป็นการเกี่ยวข้องกับนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงและวิธีการ เป็นการประเมินเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำสู่การปรับปรุงการทำงานในระยะต่อไป เป็นการวิจัยที่ดำเนินการภายใต้สิ่งแวดล้อมทางสังคมปกติ มีการบันทึกข้อมูล เครื่องมือ เหมาะสม สอดคล้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย เป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ไขเฉพาะจุด เฉพาะเรื่องที่จะแก้ไขเท่านั้น มีการทดสอบสมมติฐานโดยการปฏิบัติจริง และนำผลมาใช้ปรับปรุงงานได้เฉพาะเรื่อง

53 มนต์ ไชยศักดิ์. (2544, กรกฎาคม). “ผู้บริหารโรงเรียนกับการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*. 4 (7) : 53 – 57.

บทความเรื่องผู้บริหารโรงเรียนกับการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนได้นำเสนอว่าผู้บริหารควรจะสนับสนุนครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้วยการอบรมหรือให้ความรู้กับครู สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน การทำความเข้าใจตลอดจนการให้กำลังใจ ซึ่งผู้บริหารจะต้องดำเนินการ คือ จัดเตรียมการ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน สร้างผู้นำทางการวิจัย ทำวิจัยร่วมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาการเรียนร่วมกัน ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เขียนโครงการวิจัย สร้างนวัตกรรม ออกแบบการทดลอง สร้างเครื่องมือ ทดลองใช้

นวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน สรุปผลการวิจัย เขียนรายงาน และขยายผล ที่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนต้องติดตามประสานงานอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน และต้องเป็นผู้สร้างตามศรัทธา ความเสียดลให้เกิดขึ้นกับครูผู้ทำวิจัย นอกจากนี้ยังต้องบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้งานวิจัยในชั้นเรียนของครูออกมามีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง และให้ครูมีกำลังใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยต่อไป

54 อนงค์พร สถิตย์ภาศีกุล. (2544, กรกฎาคม). “5 คำถามน่ารู้กับการวิจัยในชั้นเรียน,”
วารสารวิชาการ. 4 (7) : 62 – 65.

บทความเรื่อง 5 คำถามน่ารู้กับการวิจัยในชั้นเรียน ได้นำเสนอความสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยในมาตรา 24 (5) โดยกำหนดให้ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 ระบุให้มีการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับการศึกษา โดยคำถามแรกทำไมต้องมีการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะเกิดจากสภาพปัญหาในการเรียนการสอนของครู ครูจึงต้องพยายามศึกษาหาแนวทางวิธีการสอน สื่อ และเครื่องมือใหม่ ๆ นั่นก็คือ การวิจัยในชั้นเรียน จึงเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาย่างมีระบบที่เกิดขึ้นในห้องเรียน โดยครูผู้สอนเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน คำถามที่สองครูผู้สอนจะทำการวิจัยได้หรือไม่ โดยได้กล่าวว่า ครูผู้สอนทุกคนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยขอให้ดำเนินงานอย่างมีระบบและขั้นตอน คำถามที่สาม การวิจัยในชั้นเรียน ทำแบบใดได้บ้าง ซึ่งได้นำเสนอ 5 รูปแบบ คือ การวิจัยสำรวจ เป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริง ตามสภาพจริงในเรื่องต่าง ๆ เช่น สำรวจปัญหาการเรียนการสอน การวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป การวิจัยเปรียบเทียบ เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ การวิจัยทดลอง มี 2 ประเภท คือ การทดลองในสนามกับการทดลองในสภาพธรรมชาติ และ การวิจัยทดลองและพัฒนา เป็นการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานที่ต้องพัฒนา คำถามที่สี่ การวิจัยในชั้นเรียนมีขั้นตอนการทำอย่างไร โดยได้กล่าวว่าจะต้องเริ่มต้นด้วยการกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การกำหนดรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ สรุป และเขียนรายงานผลการวิจัย และการนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ทำวิจัยในชั้นเรียนแล้วได้อะไรบ้าง ก็เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการ

สอนให้มีประสิทธิภาพ และอย่างไรก็ตามการทำวิจัยในชั้นเรียนจะสำเร็จได้ย่อมอาศัยประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน ด้วยการร่วมคิดร่วมทำและภาคภูมิใจในความสำเร็จ

55 ชาตรี สาราณ. (2544, กันยายน). “เด็กเรียนซ้ำ ก็นำวิจัยในชั้นเรียน,” *สถานปฏิบัติ*.

4 (42) : 76 – 78.

บทความเรื่องเด็กเรียนซ้ำ ก็นำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งได้นำเสนอพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งครูผู้สอนได้สังเกตพฤติกรรมและการจดบันทึกเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กนักเรียนจะทำให้ครูเห็นผลการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการบอกกล่าวให้เพื่อนครูว่างานวิจัยในชั้นเรียนนั้น บางครั้งพบปัญหาที่ทำการวิจัยได้ แต่บางครั้งต้องสังเกตพฤติกรรม ค้นหาสาเหตุให้เห็นจริง ก็จะทำการวิจัยได้ นั่นคือครูผู้วิจัยต้องจริงใจต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน

56 สำอาง สีหาพงษ์. (2544, กันยายน). “การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research),”

วารสารวิชาการ. 4 (9) : 62 – 80.

บทความเรื่องการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน ได้นำเสนอขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนของนักวิชาการหลายท่าน (วัลลภ กัณฑ์. 2538 : 2) ได้เสนอว่ามี 4 ขั้นตอน คือ (1) การกำหนดปัญหาหรือการระบุปัญหาหรือกำหนดความต้องการ (2) การเตรียมงาน / การวางแผน (3) การลงมือทำ / การปฏิบัติตามแนวทางหรือแผนที่กำหนด (4) การติดตามกำกับ / ปรับปรุง / สรุปผล และ (วิจัย วงษ์ใหญ่. 2537 : 10 – 15) กล่าวว่า มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ (1) การวางแผน (2) การกำหนดการแก้ปัญหา (3) การดำเนินการตามแผน (4) การเก็บรวบรวมข้อมูล (5) การนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงแผนต่อไป และได้นำเสนอตัวอย่างของการวิจัยปฏิบัติการสอนของครู (ส.วาสนา ปรवालพฤกษ์. แปล. 2538 1: 189) พร้อมทั้งนำเสนอว่าสิ่งที่ครูควรทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น นักเรียนไม่สนใจการเรียน จะหาสาเหตุและแก้ปัญหาอย่างไร การจัดการเรียนให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้จะทำอย่างไร ฯลฯ หรือสภาวะแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน เช่น การแก้ปัญหานักเรียนติดยาเสพติด นักเรียนมาโรงเรียนสายหรือพวกรุ่นเรียนจะทำให้หมดสิ้นจากโรงเรียนได้อย่างไร ฯลฯ

57 เพ็ชรี ประสารบุญ. (2544, ตุลาคม – ธันวาคม). “เล่าขานงานประชุมสัมมนา เรื่องการวิจัย
ในชั้นเรียน / โรงเรียน,” *วารสารธารม่วงชมพู*. 7 (20) : 28 – 29.

บทความเรื่องเล่าขานงานประชุมสัมมนาเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน / โรงเรียน ซึ่งจัดโดย
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 15 – 16 ธันวาคม 2544 โดยได้เล่าถึงเนื้อหาของการประชุมประกอบ
ด้วยความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ว่าหมายถึงการวิจัยของครูที่ประจำอยู่ในห้องเรียน ซึ่ง
สังเกตพบว่า นักเรียนบางคนมีปัญหาบางเรื่อง และเมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาของนักเรียน
บางคนแล้วระบุได้หลายสาเหตุ จึงเลือกสาเหตุที่ตนสามารถแก้ไขได้ หาวิธีแก้ไข ดำเนินการแก้ไข
ไปพร้อม ๆ กับการสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่จนปัญหาดังกล่าวได้รับการคลี่คลาย จึงเขียนรายงาน
การวิจัย ซึ่งมีความยาว 2 – 3 หน้า สำหรับการวิจัยในโรงเรียน คือ การวิจัยของผู้บริหารโรงเรียน
หรือศึกษานิเทศก์ ซึ่งสังเกตพบว่าครูบางคนมีปัญหาในงานครู ซึ่งดำเนินการเหมือนกับการวิจัยใน
ชั้นเรียน พร้อมทั้งได้เล่าถึงบทสรุปของลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน / โรงเรียน ดังนี้

1. ผู้ทำวิจัยคงทำงานปกติของตน
2. ไม่ต้องสร้างเครื่องมือ
3. ไม่มีข้อมูลจำนวนมาก และไม่ต้องใช้สถิติ
4. ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากการสังเกต การพูดคุย และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
5. ไม่ต้องทบทวนรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. ใช้เวลาไม่นาน ขึ้นอยู่กับสาเหตุของปัญหา
7. ความยาว 2 – 3 หน้าต่อเรื่อง
8. นักเรียน / ครู ได้รับการแก้ไข
9. ไม่มีการระบุประชากร กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง
10. ไม่ต้องใช้สถิติสรุปอ้างอิง
11. ไม่มีการทดสอบก่อนหลัง
12. ไม่มีกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม
13. เป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Research มากกว่า Quantitative Research)
14. เป็นการแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาของนักเรียน / ครูบางคน บางเรื่อง

58 ยุทธนา ปฐมวรชาติ. (2544, ตุลาคม). “การวิจัยในชั้นเรียน : แนวคิดการปฏิบัติสู่การพัฒนาผู้เรียนที่แท้จริง,” *วารสารวิชาการ*. 4 (10) : 59 – 68.

บทความเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน : แนวคิดการปฏิบัติสู่การพัฒนาผู้เรียนที่แท้จริงได้นำเสนอ ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ว่าหมายถึง ร่องรอยของการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบ หรือเป็นกระบวนการแก้ปัญหา หรือแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนอาจเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การพัฒนาสื่อ หรือวิธีการที่นำมาใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย และนำเสนอผลการศึกษา และข้อค้นพบที่ได้ในรูปเอกสารการวิจัย หรือรายงานพัฒนาผู้เรียน

59 รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย. (2544, พฤศจิกายน). “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัน
3 (47) : 1.

บทความเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันได้นำเสนอความหมายของคำว่า วิจัย ว่ามาจาก วิจโย ซึ่งมีความหมายใช้แทนกับ ปัญญา หมายถึงการใช้ปัญญา การทำให้เกิดปัญญา หรือทำให้ปัญญาพัฒนาขึ้น ดังนั้นมนุษย์จึงต้องทำการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ เรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต พร้อมแก้ปัญหาและสร้างสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้ การวิจัย จึงหมายถึง กระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้ เพื่อนำผลการค้นคว้ามาแก้ปัญหาหรือตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และยังได้นำเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้อตาม พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ผู้เรียนทำวิจัยเพื่อเรียนรู้ ผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน ผู้บริหารทำวิจัยเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ

60 สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544, พฤศจิกายน). “การวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่ายแบบวิจัยหน้าเดียว,” *รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย*. 3 (47) : 6.

บทความเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่ายแบบวิจัยหน้าเดียว ได้นำเสนอขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนว่าประกอบด้วย ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อระบุปัญหา ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน โดยทำการสำรวจจากการศึกษาข้อมูลผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เมื่อได้ปัญหาแล้วต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 3 กำหนดวิธีการจัดทำ นำข้อมูลที่ได้มาประกอบการตัดสินใจเลือกนวัตกรรมที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา ขั้นที่ 4 พัฒนานวัตกรรมพร้อมวิธีการใช้หรือเป็นการสร้างนวัตกรรมตามขั้นตอนของการผลิตนวัตกรรมแต่ละประเภท ขั้นที่ 5 นำไปช่วยแก้ปัญหา ขั้นที่ 6 สรุปผลการพัฒนาและรายงาน และผู้เขียนได้สรุปว่ารายงานวิจัยที่ผู้เขียนใช้เป็นแบบวิจัยหน้าเดียว ก็คือ การเขียนเล่าเหตุผลในการวิจัย วัตถุประสงค์การศึกษาข้อมูลก่อนดำเนินงานขั้นตอนการวิจัยผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

61 บัญชา อึ้งสกุล. (2545, พฤษภาคม – สิงหาคม). “การวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research),” *วารสารบริหารการศึกษา มศว.* 1 (2) : 10 – 13.

บทความเรื่องการวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ได้นำเสนอ ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการวิจัยปฏิบัติการที่มุ่งแก้ปัญหาที่เป็นปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นครั้ง ๆ ไป เป็นการวิจัยปัญหาของเด็กในชั้นเรียนของตน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะชั้น ดังนี้คือ

1. การกำหนดปัญหาและความจำเป็น ความต้องการในการพัฒนา โดยการศึกษาสภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพเพื่อหาลักษณะของปัญหา สาเหตุที่แท้จริง เพื่อการวางแผน
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหา บนพื้นฐานของแนวคิด / ทฤษฎี เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่า กลุ่มผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
3. การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา / พัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนทำกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับ / พัฒนาแล้ว นำสู่การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ
4. การวัดผล / ประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีผลการเรียนรู้และพฤติกรรมหรือคุณลักษณะตามหลักสูตรที่คาดหวังหรือไม่
5. การรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนต้องเขียนขึ้นเมื่อครูผู้สอนเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้นำเสนอแนวทางการเขียน โครงการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย
  1. ชื่อเรื่องการวิจัย
  2. ความสำคัญของปัญหา (หลักการและเหตุผล)
  3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
  4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5. แนวคิด / หลักการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา / พัฒนา
6. วิธีการดำเนินการวิจัย
7. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ
8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

62 สมบัติ บุญประคม. (2545, ตุลาคม). “ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ,” *วารสารวิชาการ*. 5 (10) : 35 – 39.

บทความเรื่อง ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ ได้นำเสนอความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าหมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติการอย่างมีระบบ โดยใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ การดำเนินการจะต้องต่อเนื่องเพื่อนำสู่การปรับปรุงแผนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุป พร้อมทั้งนำเสนอขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นวางแผน (Plan) 2. ขั้นปฏิบัติการ (Act) 3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) 4. ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflect) และบทสรุปหลักของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่ามีคุณลักษณะดังนี้

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษา
2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการทำงานกลุ่ม (Participatory)
3. เป็นการใช้การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection)
4. เป็นการเรียนรู้อย่างมีระบบ (Systematic Learning Process)
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ (Start Small)
6. เป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ให้แนวทางปฏิบัติเชิงรูปธรรมจากการบันทึก (Record) ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหา การแก้ปัญหา การปรับปรุง และได้ผลสรุปที่สมเหตุสมผล ซึ่งสามารถนำปรากฏการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎีได้

บทที่ 6

บรรณนิทัศน์งานวิจัย

บรรณนิทัศน์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา
จำนวน 38 เรื่อง เรียงตามลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2535 - 2545

1. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2536	ลำดับที่ 63
2. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2537	ลำดับที่ 64
3. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2538	ลำดับที่ 65 - 66
4. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2539	ลำดับที่ 67
5. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2540	ลำดับที่ 68 - 73
6. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2541	ลำดับที่ 74 - 78
7. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2542	ลำดับที่ 79 - 87
8. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2543	ลำดับที่ 88 - 92
9. บรรณนิทัศน์งานวิจัย	ปีพุทธศักราช	2544	ลำดับที่ 93 - 100

63 วรรณะ วงศ์สวัสดิ์. (2536). *สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยพบว่า สภาพที่เกี่ยวข้องกับสอนคณิตศาสตร์ด้านครูผู้สอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนมากไม่เคยผ่านการอบรมการสอนคณิตศาสตร์ มีชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 26 - 30 ชั่วโมง มีการเตรียมการสอนโดยบันทึกการสอนแบบย่อ วิธีสอนใช้การบรรยาย การผลิตสื่อและการใช้สื่อการสอนค่อนข้างน้อย วิธีการสอนซ่อมเสริมใช้แบบเดียวกับวิธีปกติปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสอนคณิตศาสตร์ ครูต้องมีการะต้องรับผิดชอบมาก ครูไม่ค่อยมีเวลาผลิตสื่อและไม่ให้ความสำคัญต่อสื่อการสอน ไม่ใช้กิจกรรมการ

สอนที่หลากหลายและไม่ให้ความสนใจที่จะสอนนักเรียนอ่อนเพื่อซ่อมเสริมเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนและปัญหาต่าง ๆ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ในระดับประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

64 บัญชา อิงสกุล. (2537). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน. *ปริญญานิพนธ์* กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ปีการศึกษา 2537 จำนวน 131 คน ได้มาจากการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าวัดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test และ f -test (One Way Analysis of Variance)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน และประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

65 ลัดดา ภู่เกียรติ. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องความสามารถในการวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ และเพื่อศึกษาความครอบคลุมเป็นไปได้ของแบบฝึกในการใช้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อทดลองใช้แบบฝึกความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2538

ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกความสามารถในการวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ที่ใช้กรอบมโนทัศน์พื้นฐานโดยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ชั้น คือ แยก โยง และยุบ ใช้ได้โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มอ่อนนั้น ยังใช้ไม่ได้ผลนัก ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะทักษะการวิเคราะห์นั้นเป็นทักษะระดับสูง ดังนั้นถ้าพึงการใช้แบบฝึกเพียงอย่างเดียว จึงเหมาะกับนักเรียนโดยทั่ว ๆ ไป ที่มีความสามารถตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป ส่วนนักเรียนกลุ่มอ่อนควรควรมีการอธิบาย และให้ตัวอย่างเกี่ยวกับการวิเคราะห์เพิ่มเติมก่อนที่จะนำแบบฝึกนี้ไปใช้

- 66 สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องแนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

รายงานการวิจัยเรื่องแนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยทดลองนักเรียนจากกลุ่มเดียวโดยมีการสังเกตพฤติกรรมเริ่มต้นของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่ง แล้วทดลองใช้นวัตกรรมหรือวิธีการสอนที่สร้างขึ้นใหม่ แล้วสังเกตพฤติกรรมสิ้นสุดอีกระยะหนึ่ง และนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมเริ่มต้นมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมสิ้นสุด เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ แบบทดลองในช่วงนี้เป็นแบบอนุกรมเวลา (Time Series Design) สรุปผลได้ว่า การทดลองในระยะแรกนี้จะทำให้ครูนักวิจัยทราบว่าวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมานี้ใช้ได้หรือไม่เพียงไร และจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร หลังจากนั้นก็จะทำการปรับปรุงแก้ไขและทดลองใหม่จนผลการทดลองบ่งชี้ว่าสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามที่คาดหวัง

- 67 ชาตรี มณีโกศล. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการสำหรับครูประถมศึกษา*.
 ปริญญาานิพนธ์ กศ.ค. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาหลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการ สำหรับครูประถมศึกษา เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยพัฒนา ด้วยการนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบเอ็กต์บุคคล มาประยุกต์ใช้กับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร โดยจะดำเนินการในลักษณะที่เป็นบันไดเวียน ทุกขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และการปฏิบัติซ้ำ การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้มีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพการณ์ก่อนการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร การประเมินโครงร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นการประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการพัฒนาหลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการสำหรับครูประถมศึกษา มีข้อค้นพบ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการณ์ก่อนการพัฒนาหลักสูตร

1.1 การวางแผน เพื่อกำหนดแหล่งข้อมูล วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ ตลอดจนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 การปฏิบัติ ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมพล จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการ ระดับมากขึ้นในเรื่อง ความรู้ทั่วไป การกำหนดปัญหา ลักษณะข้อมูล การออกแบบ และการวางแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล การเขียนรายงานผลการวิจัย

ในส่วนของผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นสำหรับครูทุกระดับ ที่จะต้องเรียนรู้และปฏิบัติให้ได้

จากการวิเคราะห์เอกสาร พบว่านโยบายการจัดการศึกษาประการหนึ่ง คือ มุ่งส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในระดับชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การมีบทบาทเป็นนักวิจัย

1.3 การประเมินผล ผลการศึกษาสภาพการณ์ก่อนการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ขาดการศึกษาเกี่ยวกับ ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสนา

1.4 การปฏิบัติซ้ำ ทำการศึกษา วิเคราะห์- ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสนาเพิ่มเติม

2. การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

2.1 การวางแผน เพื่อกำหนดองค์ประกอบและวิธีดำเนินการพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

2.2 การปฏิบัติ ดำเนินการพัฒนาโครงร่างหลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการ สำหรับครูประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์ เนื้อหา (จำนวน 6 หน่วย) กิจกรรมสื่อ การวัดและประเมินผล

2.3 การประเมินผล การดำเนินการพัฒนาโครงร่างหลักสูตร เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดขึ้น

2.4 การปฏิบัติซ้ำ การพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนนี้ ไม่มีการปฏิบัติซ้ำ เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ สามารถดำเนินการ บรรลุผลตามแผนงานที่กำหนดไว้

3. การประเมินโครงร่างหลักสูตร

3.1 การวางแผน เพื่อกำหนดผู้ประเมิน วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงร่างหลักสูตร

3.2 การปฏิบัติ บุคคลที่ทำการประเมินโครงร่างหลักสูตร ประกอบด้วย ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขุนยวม คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา ผลการประเมิน พบว่า หลักสูตร มีความเหมาะสม และสอดคล้อง กันในระดับมาก แต่บางเนื้อหา บางกิจกรรมค่อนข้างยากต่อการเรียนรู้

3.3 การประเมินผล กิจกรรมการประเมินโครงร่างหลักสูตร สามารถดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้

3.4 การปฏิบัติซ้ำ ผลการดำเนินการประเมินโครงร่างหลักสูตร เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ จึงไม่มีการปฏิบัติซ้ำ

4. การทดลองใช้หลักสูตร

4.1 การวางแผน เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร

4.2 การปฏิบัติ การดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร ตามแผนงานที่กำหนด

4.3 การประเมินผล ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า มีปัญหาบางประการในด้านการปฏิบัติ คือ ความไม่เหมาะสมของ กิจกรรม เนื้อหา ระยะเวลา

4.4 การปฏิบัติซ้ำ มีการปรับปรุง แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น และทดลองใช้หลักสูตรอีก 2 ครั้ง จนกระทั่งปัญหาต่าง ๆ หหมดไป

สรุป : การทดลองใช้หลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการ ครั้งนี้ ดำเนินการทดลองใช้รวม 3 ครั้ง โดยนำผลการทดลองแต่ละครั้ง ไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร จนมีความสมบูรณ์ที่

สุด ผลการทดลองทั้ง 3 ครั้ง พบว่าผู้เข้ารับการทดลองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา สาระ กิจกรรม มีความเหมาะสมและน่าสนใจมาก แต่เนื้อหาใน หน่วยที่ 1 หน่วยที่ 2 และหน่วยที่ 3 มีความยุ่งยากต่อการทำความเข้าใจระดับปานกลาง

หลังจากสิ้นสุดการทดลองใช้หลักสูตรแต่ละครั้ง ผู้เข้ารับการทดลอง มีความคิดเห็นว่ ตนเอง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการ เพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ จากการตรวจผลงานและการสังเกตในขณะทดลอง พบว่า ผู้เข้ารับการทดลองสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้ แต่ผู้เข้ารับการทดลอง ไม่อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ได้หลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการ สำหรับครู ประถมศึกษา ที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

68 กิตติพร ปัญญาภิญโญผล. (2540). รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน : กรณีศึกษา ระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหารูปแบบของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สำหรับครูผู้สอน วิชาคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โดยศึกษากับครูประถมศึกษา จำนวน 6 คน ในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาทำให้ได้รูปแบบในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน ขั้นครูดำเนินการสอนควบคู่กับ กระบวนการวิจัย ขั้นสรุปบททวน และประเมินวงจรเพื่อปรับแผนและจากการดำเนินการตามรูปแบบดังกล่าว ทำให้นักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์เป็นที่น่าพอใจ

การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาและ ในระดับอื่น ๆ ด้วย ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจะได้นำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิชาคณิตศาสตร์

69 นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ. (2540). *เส้นทางพัฒนาครูนักวิจัย : การวิจัยวิทยานิพนธ์ครูดีเด่นระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเส้นทางในการพัฒนาครูนักวิจัย จากวิธีการวิจัยวิทยานิพนธ์ครูดีเด่นระดับประถมศึกษาท่านหนึ่ง ด้วยวิธีการศึกษาครอบคลุม การศึกษาอัตชีวประวัติ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เส้นทางพัฒนาไปสู่การเป็นครูนักวิจัยของกรณีศึกษาเริ่มจากคุณลักษณะส่วนที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ช่างอ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิตและการทำงานอย่างบูรณาการในหน้าที่ ครูที่รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นครูนักวิจัยที่ใช้รูปแบบของการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตร ศึกษาเป็นรายกรณี การวิจัยพัฒนา ส่วนปัญหาของการวิจัย มาจากปัญหาของเด็กนักเรียน โดยครูมองเห็นโอกาสของการเรียนรู้คือมโนทัศน์เริ่มต้นที่สำคัญ การวิเคราะห์ปัญหาซึ่งมีขอบข่ายจากการสังเกตนักเรียนแต่ละคนในวงกว้างไปสู่แนวคิดของการช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคต ด้วยวิธีสอนอย่างหลากหลาย และในลักษณะบูรณาการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก

การวิจัยครั้งนี้ จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียน พัฒนาตนเองให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนให้ถูกต้อง และสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น และผลกระทบบูการพัฒนาเพื่อนครู

70 บุญยิ่ง วรรณศิริกุล. (2540). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์กับการสอนตามปกติ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์กับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน จำแนกเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และกลุ่มควบคุม 35 คน ได้รับการสอนตามปกติ วิธีการวิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control – Group Pretest และ t – test

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์กับความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้บริหารทางการศึกษา นำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์

71 ประภัสสร วงษ์ดี. (2540). *กระบวนการและการใช้ผลผลิตการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยวิธีการศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี การจัดเก็บข้อมูลมี 2 ขั้นตอน โดยในขั้นตอนแรกใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 230 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติบรรยาย ส่วนในขั้นตอนที่ 2 ได้เลือกศึกษาคูกรณีศึกษา 4 คน

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวิจัยของครูนักวิจัย เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนและการขาดความพร้อมของนักเรียน ครูนักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการทำงานสอน และเป็นเรื่องที่ตนเองมีความถนัด โดยหัวข้อที่ศึกษามักเป็นเรื่องการพัฒนาวิธีการสอน และสื่อการสอน การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การศึกษาเฉพาะกรณี

การปรับพฤติกรรมนักเรียนและการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยส่วนใหญ่ครูสร้างขึ้นเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย และครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ทั้งในด้านการพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อการพัฒนานักเรียนและการพัฒนาการปฏิบัติการในวิชาชีพครู

การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับครูในการใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพและได้สารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกำกับ และการประเมินการทำวิจัยปฏิบัติการของครูใน โรงเรียนระดับประถมศึกษา

72 ประภารัต มีเหลือ. (2540). *การศึกษาสมรรถภาพของครุณักวิจัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครุณักวิจัยที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 384 คน เกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นของครุณักวิจัยและองค์ประกอบของสมรรถภาพครุณักวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า รายการสมรรถภาพครุณักวิจัยที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุด ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 10 รายการแรก คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการ เป็นนักอ่าน มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ มีใจกว้างรับฟังและเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ศึกษาเอกสารตำราและสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีความคิดอิสระริเริ่มสร้างสรรค์ และมีศรัทธาต่อการวิจัย สำหรับองค์ประกอบของสมรรถภาพการวิจัยที่สำคัญมี 7 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับ คือ ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย ด้านทักษะในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านจรรยาบรรณนักวิจัย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครู ด้านทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ และการใช้ข้อมูลข่าวสารและด้านความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความรู้

73 ลัดดา คำพลงาม. (2540). *กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครุฑักวิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารจัดการชั้นเรียน และผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสนับสนุนให้ครุฑักวิจัย เกิดความคิด ความมั่นใจในการดำเนินงานและเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อันสืบเนื่องไปยังลักษณะและพฤติกรรมของครู คือความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสนใจในการค้นคว้า การเห็นโอกาสของการเรียนรู้ ความสนใจในการสังเกต และบันทึกความเอาใจใส่นักเรียน และมีความรับผิดชอบในงานครู

74 ทัญทิกา แซ่จ้ง. (2541). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการให้และไม่ให้สิ่งช่วยสร้างมโนภาพก่อนการสอนด้วยสไลด์เทปกับการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีการให้ และกลุ่มที่ไม่มีการให้สิ่งช่วยสร้างมโนภาพก่อนการสอนด้วยสไลด์เทป กับกลุ่มที่เรียนตามแผนการสอนปกติ ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนสนามบิน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 328 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนสนามบิน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 159 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 53 คน จากทั้งหมด 8 ห้องเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายสุ่มได้เป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน และกลุ่มทดลอง 2 ห้องเรียน ดังนี้ กลุ่มควบคุมให้นักเรียนตามแผนการสอนปกติ กลุ่มทดลองที่ 1 ให้เรียนจากสไลด์เทป และกลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากสไลด์เทปที่มีสิ่งช่วยสร้างมโนภาพก่อนเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

- 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 5 ข้อสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20 ถึง 0.77 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.24 ถึง 0.68 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงเท่ากับ 0.72 2) สไลด์เทป กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าดัชนีประสิทธิผลของสไลด์เทป เท่ากับ 0.52 3) สไลด์เทปสิ่งช่วยสร้างมโนภาพแบบเรื่องย่อ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 4) แผนการสอนปกติ และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 7 และวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One – way analysis of variance) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Tukey HSD

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับวิธีการสอนทั้ง 3 กลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการสร้างสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อการสอนประเภทสไลด์เทป ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

75 ดิศักดิ์ คำบาง. (2541). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไทรภูมิวิทยา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน วิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรที่ศึกษาในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ มี 2 วิธีการ คือ วิธีที่นักเรียนสามารถเลือกระดับคะแนนได้นักเรียนต้องการระดับคะแนน 1, 2 หรือ 3 คะแนน และวิธีที่ใช้โปรแกรมกำหนดระดับคะแนนคงที่ข้อละ 2 คะแนน ผู้วิจัยนำคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษที่มีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรทั้ง 2 วิธีการ มีคะแนนสอบหลังเรียนสูง

กว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีวิธีการเสริมแรงด้วยเบียร์รรถกรแบบผู้เรียนเลือกระดับคะแนน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าแบบโปรแกรมกำหนดระดับคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับจะเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการของการเสริมแรงในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

76 ทองปอนด์ พิพิธภัณฑ. (2541). ความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการจำ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทย และเพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการจำกับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 70 คน ซึ่งได้จากการสุ่มเป็นกลุ่มจากโรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 35 คน กลุ่มทดลองสอนโดยใช้แผนการสอนที่ใช้เทคนิคการจำและกลุ่มควบคุมการสอนโดยใช้แผนการสอนปกติ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งสองแผน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอนที่ใช้เทคนิคการจำ แผนการสอนปกติ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำภาษาไทย การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนคำสะกดคำภาษาไทยของกลุ่มควบคุมได้ 27.46 คะแนน และกลุ่มทดลองได้ 34.29 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากนั้น 3 สัปดาห์ได้ทำการทดสอบนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าคะแนนความคงทนของกลุ่มควบคุมได้ 25.17 คะแนนและกลุ่มทดลองได้ 29.74 คะแนน ซึ่งไม่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นแนวทางการเลือกใช้วิธีการที่ช่วยแก้ปัญหาการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนและเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนเขียนสะกดคำภาษาไทย

77 นารี นาจวง. (2541). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้แนวคิดของ Bruner กับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้แนวคิดของ Bruner กับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนชุมชนบ้านเวงใหญ่ อำเภอเวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 72 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 2 ห้องเรียน จับฉลากเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองมีนักเรียน 35 คน กลุ่มควบคุมมีนักเรียน 37 คน รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบที่มีกลุ่มควบคุมไม่เสมอภาค และมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Nonequivalence Control – Group Design) เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้แนวคิดของ Bruner แผนการสอนตามปกติซึ่งเตรียมจากหนังสือเรียนชุด On the Springboard และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นข้อสอบวัดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษา แยกเป็น 4 ฉบับ ฉบับที่ 1 วัดทักษะการพูด ฉบับที่ 2 วัดทักษะการฟัง ฉบับที่ 3 วัดทักษะการอ่านและฉบับที่ 4 วัดทักษะการเขียน โดยผู้สอนทำการทดลองสอนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง โดยกลุ่มทดลองสอนตามแผนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้แนวคิดของ Bruner และกลุ่มควบคุมสอนตามปกติ ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ จำนวน 28 แผนการสอน เท่ากันทั้งสองกลุ่ม นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ค่าสถิติโดยใช้ t -test

ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาอังกฤษในระดับอื่น ๆ ต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับคือจะเป็นแนวทางในการวิจัยในชั้นเรียนในวิชาภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาและในระดับอื่น ๆ ต่อไป

78 บุญมี ปะพะวะ. (2541). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน จำแนกตัวแปรตามวุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2540 จำนวน 289 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบสอบถามได้รับกลับคืนมา ร้อยละ 97.23 ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) F-test (One Way Anova) และ Sheffe test โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC* ในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้น ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ “ปานกลาง” แต่โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับ “มาก” และผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์ต่างกันมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการวางแผนและปรับปรุงพัฒนา บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนต่อไป

- 79 กาญจนา สุวรรณรักษ์. (2542). ปัจจัยที่จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ทราบระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ และเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างโรงเรียนทั้งสองกลุ่มตามปัจจัยแต่ละเรื่อง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูง 96 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ 89 โรงเรียน รวม 185 โรงเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มแบบขั้นตอน (Stepwise Discriminant Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านพฤติกรรมการสอนและด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากตามลำดับ ขณะที่โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำมีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านพฤติกรรมการสอนและด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูง กับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยภาพรวมและทุกองค์ประกอบย่อย โดยโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับสูงกว่าโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ

ยิ่งกว่านั้นยังพบว่าอีกว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์สูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ มากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 คือ งานด้านการนิเทศการสอน การเตรียมการสอน งานด้านหลักสูตรและสภาพแวดล้อมทางวิชาการ โดยฟังก์ชันจำแนกนี้มีความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ร้อยละ 45.29 และสามารถจำแนกสมาชิกของกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 84.90

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับคือ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการ พฤติกรรมการสอน และการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

80 ประพนอม พิมพาคณ. (2542). การพัฒนาทักษะการอ่าน เขียน สะกดคำแม่กด ไม่ตรงมาตรา วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึก. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน สำนักงานการประถมศึกษาธิการอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการอ่านเขียนสะกดคำแม่กด ไม่ตรงมาตรา วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนบ้านคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ จำนวนนักเรียน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการสอนภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกจำนวน 9 แผนการสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนการปฏิบัติได้แก่ แบบบันทึกประสบการณ์ขณะทำการสอนของครู แบบบันทึกประสบการณ์ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์ของนักเรียน แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีวงจรปฏิบัติการวิจัย 3 วงจร วงจรปฏิบัติที่ 1 ประกอบด้วย แผนการสอนที่ 1-4 วงจรที่ 2 ประกอบด้วยแผนการสอนที่ 5-7 วงจรที่ 3 ประกอบด้วยแผนการสอนที่ 8-9 โดยใช้รูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกสนทนารายการสังเกต และสัมภาษณ์ เมื่อทำการทดลองจบลงแต่ละวงจรปฏิบัติ จึงทำการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน แล้วจึงสะท้อนผลการปฏิบัติที่ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต บันทึกสนทนา และการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์อภิปราย เพื่อปรับปรุงแผนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า ได้พัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยโดยใช้แบบฝึก ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอบ และขั้นสรุป จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ เท่ากับ

จำนวนนักเรียนที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 และนักเรียนที่เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ มีความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อน มีความกระตือรือร้น และเรียนอย่างมีความสุข

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับคือจะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการใช้การเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึก ในวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษา และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่จะนำรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาแก้ปัญหา และพัฒนาการสอน เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

- 81 ปริญญาตรี ปัญญาอมรวัฒน์. (2542). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนคลองทรงกระเทียม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 32 คน การดำเนินการทดลอง ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มทดลองเดี่ยว มีการทดสอบก่อนกับทดสอบหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) การทดลองครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการสอนเป็น 5 รอบ แต่ละรอบประกอบด้วย ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติการ ชั้นสังเกต และชั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t – test แบบ Dependent Samples และค่าสถิติร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติการวิจัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในการทำแบบฝึกทักษะรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 71.19 ผ่านเกณฑ์ตามกำหนด จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของการทำแบบฝึกทักษะรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 84.38 ผ่านเกณฑ์ตามกำหนดและนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร้อยละ 83.33 ให้คำแนะนำหรือยอมรับคำแนะนำร้อยละ 89.38 และมีความตั้งใจทำงานให้เสร็จสิ้นร้อยละ 91.25 ผ่านเกณฑ์ตามกำหนด และผลตอบแทนสอบสมมติฐาน คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์หลังได้รับการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่าก่อนได้รับการสอน และคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาสำหรับผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียน การสอน วิทยาศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ

82 ประวิต เอราวรณ. (2542). *การประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน การศึกษาโดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและ พัฒนาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนากรอบการประเมินตนเองของ โรงเรียน และพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา จากเสียงสะท้อนของผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอนการวิจัย คือ การเลือกโรงเรียนเป้าหมาย การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียน การระบุปัญหาและการแก้ไขที่ มีประสิทธิภาพ การวางแผนร่วมกันเพื่อปฏิบัติ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ การ ประเมินผลและการส่งผลสะท้อนกลับ การระบุปัญหาใหม่และการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ และ การถอดตัวของนักวิจัยและเผยแพร่ผลงาน โรงเรียนที่ใช้เป็นกรณีศึกษามีจำนวน 2 โรงเรียน ซึ่ง เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เปิดสอน ระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการประเมินตนเองของโรงเรียนควรใช้กระบวนการวิจัย ปฏิบัติการ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน การวิเคราะห์เป้าหมายของโรงเรียน การวางแผนดำเนินการ การลงมือปฏิบัติ และการสรุปผลและเรียนรู้ โดยการดำเนินการประเมินตนเองของโรงเรียน ต้องยึดหลักการสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน การประเมินตนเองเพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่ดีตามความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง และการนำผล ประเมินตนเองไปพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนขั้นตอนการดำเนินการนั้นให้ เป็นไปตามสภาพและบริบทของแต่ละโรงเรียน ตัวบ่งชี้ในการประเมินตนเองของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่ 1 กำหนดการประเมินตนเองออกเป็น 4 ด้าน รวมตัวบ่งชี้ทั้งหมด 37 ตัวบ่งชี้ แยกเป็น ด้านคุณภาพนักเรียน จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ ด้านคุณภาพครู จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ ด้านคุณภาพโรงเรียน จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ และด้านคุณภาพชุมชน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินตนเอง พบว่า โรงเรียนมีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 20 ตัวบ่งชี้ โรงเรียนที่ 2 กำหนดการประเมินตนเองออกเป็น 3 ด้าน รวมตัวบ่งชี้ทั้งหมด 37

ตัวบ่งชี้ แยกเป็น ด้านคุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรม จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ และด้านปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินตนเองพบว่า โรงเรียนมีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 15 ตัวบ่งชี้

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับคือองค์ความรู้ที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการประเมินตนเองขององค์กรเพื่อการพัฒนาต่อไป

83 พิมล วิเศษสังข์. (2542). *การสร้างชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่อง การวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา*. ศรีสะเกษ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียนของครู ก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองที่สร้างขึ้น และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ทุกกลุ่มโรงเรียน รวม 119 กลุ่มโรงเรียน จำนวน 10,467 คน ในปีการศึกษา 2543 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนทุกคนจำนวน 62 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยระดับชั้นเรียน แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่อง การวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการจำแนกและสรุปโครงสร้างและองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม การคำนวณค่าเฉลี่ยร้อยละ ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$ การคำนวณค่าเฉลี่ยร้อยละ ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียน ก่อนและหลังการทดลอง การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ผลทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยการคำนวณหาค่า t (t -test) แบบที่มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และเกี่ยวข้องกัน และการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่อง การวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า การสร้างชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยระดับชั้นเรียน สำหรับครูประถมศึกษา ได้ชุดฝึกอบรมจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยเอกสารต่าง ๆ รวม 10 เล่ม ได้แก่ คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยระดับชั้นเรียน สำหรับครูประถมศึกษา จำนวน 1 เล่ม และชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่อง การวิจัยระดับชั้นเรียน จำนวน 9 เล่ม ประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียน การกำหนดปัญหาและการตั้งชื่อเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์และการตั้งสมมติฐาน การกำหนดตัวแปรและการเลือกแบบแผนการวิจัย การกำหนดแหล่งข้อมูล และการสร้างนวัตกรรม การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนโครงการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย และผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า ชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 80.59/80.14$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ($E_1/E_2 = 80/80$) สำหรับผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้น พบว่า ก่อนการฝึกอบรมครูมีคะแนนเฉลี่ย 22.23 จากคะแนนเต็ม 45 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 4.50 และค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.06 จากคะแนน 45 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.87 และค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.14 ซึ่งผ่านเกณฑ์ความน่าพอใจ ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียน ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองในเกณฑ์การยอมรับความน่าพอใจ และผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า รูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมมาก ความยากง่ายเนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมมาก โครงสร้างของชุดฝึกอบรมมีเนื้อหาครอบคลุม ขนาดของรูปเล่ม ภาษาที่ใช้มีความถูกต้องและเข้าใจง่ายและมีความเหมาะสมมาก

การศึกษาครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับโดยตรงก็คือ ครูผู้สอนเพราะการวิจัยจะช่วยให้ครูที่นำไปใช้ทราบปัญหาที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงของการเรียนการสอน จะช่วยให้ครูค้นหาแนวทางในการพัฒนา

- 84 เพลินพิศ กลสรร. (2542). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนชุมชนบึงบา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 34 คน ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ One Group Pretest – Posttest Design ซึ่งแบ่งการวิจัยออกเป็น 4 รอบ คือ รอบที่ 1 ดำเนินการสอนเรื่อง น้ำเสียในชุมชน รอบที่ 2 ดำเนินการสอนเรื่องการทำน้ำให้สะอาด รอบที่ 3 ดำเนินการสอนเรื่อง ความสำคัญของน้ำ รอบที่ 4 ดำเนินการสอนเรื่อง การอนุรักษ์น้ำ ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test แบบ Dependent และสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำ หลังได้รับการเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการเรียน

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแก่ครูผู้สอนว่า ควรจะเลือกเนื้อหาที่ใกล้ตัว หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของนักเรียน เพื่อนำมาพัฒนาเจตคติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และการให้ความรู้ด้านทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และควรจะมีการติดตามผลระยะยาวหลังเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว และเป็นข้อเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจากการปฏิบัติการวิจัยพบว่า นักเรียนมีปัญหาการเขียนหนังสือไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ดังนั้นผู้บริหารควรมีมาตรการเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมให้มีการติดตาม และประเมินคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนอยู่เสมอ และควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับจะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสิ่งแวดล้อมด้านอื่น ๆ

- 85 รัชวรณ กระสินธุ์. (2542). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลของการจัดกิจกรรมปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 51 คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent และสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดและผ่านเกณฑ์การวัดจุดประสงค์ตามเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด นักเรียนมีความกระตือรือร้น และสนุกสนาน มีความสุขกับการเรียนคณิตศาสตร์ และนักเรียนให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทรกันในกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเป็นอย่างดี และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการเรียนแบบกิจกรรม ปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการในด้านทักษะทางสังคมหลังได้รับการเรียนร้อยละ 90

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะผู้บริหารว่า ควรจะสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้นำวิธีการสอนและเทคนิคต่าง ๆ มาทดลองใช้ในชั้นเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการสอนที่มุ่งพัฒนาการคิดของนักเรียน และควรมีการติดตามและประเมินผลด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์อยู่เสมอ และสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุน และส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบกิจกรรมปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์ใช้ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียนด้วย

86 วัฒนา จิรชนสมบัติ. (2542). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดดอนหวาย อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2541 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 15 คน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง พืช จำนวน 48 คาบ ระยะเวลาทดลอง 4 สัปดาห์ ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ One Group Pretest Posttest Design ซึ่งแบ่งการปฏิบัติการวิจัยออกเป็น 4 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 เรื่อง ส่วนประกอบของพืช

รอบที่ 2 เรื่อง ประเภทของพืช

รอบที่ 3 เรื่อง ปัจจัยการเจริญเติบโต และการขยายพันธุ์พืช

รอบที่ 4 เรื่อง ความสำคัญของต้นไม้และป่าไม้กับการบำรุงรักษาต้นไม้และป่าไม้

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test แบบ Dependent และสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลการปฏิบัติการวิจัย พบว่า นักเรียนทุกคนได้คะแนนการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน ผลงาน และการสรุปเนื้อหา โดยการเขียนผังมโนคติ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังสิ้นสุดการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 88.36 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลจากการปฏิบัติการวิจัยพบว่า นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่กำหนดไว้

3. นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานทั้งด้านวิชาการและด้านทักษะทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 83.83 สูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากผลการปฏิบัติการวิจัย พบว่าในรอบแรก ๆ นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ด้านการใช้เวลา มีผู้ผ่านเกณฑ์น้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 60 และด้านการทำงานเสร็จทันเวลาไม่มีผู้ผ่านเกณฑ์เลย ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนไม่เคยเรียนด้วยวิธีการเรียนแบบนี้มาก่อน ซึ่งในรอบต่อมา นักเรียนจึงมีการพัฒนาศักยภาพด้านนี้สูงขึ้น พฤติกรรมการ

ปฏิบัติงานที่นักเรียนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่ พฤติกรรมการมีสมาธิในการฟัง การบันทึกผลอย่างสม่ำเสมอ การยอมรับฟังความคิดเห็น การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการช่วยเหลือผู้อื่น

87 ศศิธร อินต๋วน. (2542). *การพัฒนาแบบฝึกซ่อมเสริมการเขียนสะกดคำวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกซ่อมเสริมการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียนก่อนและหลังการสอนด้วยการใช้แบบฝึกซ่อมเสริมการเขียนสะกดคำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียน กรป.กลางอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบ แผนการสอนและแบบฝึกซ่อมเสริมการเขียนสะกดคำที่สร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำก่อนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกซ่อมเสริมการเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.35/80.13 ซึ่งสูงตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจในการทำแบบฝึก ส่วนคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

88 ทศนิษฐ์ สิทธิวงศ์. (2543). *การพัฒนาการเรียนการสอนโดยวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแท่นวิทยา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ*. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ของครูผู้สอนทุกหมวดวิชาในโรงเรียนบ้านแท่นวิทยา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ศึกษาการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน และเสนอแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ครูผู้สอนทุกคนของโรงเรียนบ้านแท่นวิทยา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ที่ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อปีการศึกษา 2541 และได้ดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนโดยการวิจัยในชั้นเรียน ในปีการศึกษา 2542 เก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการพรรณนาวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการวิจัยแหล่งปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน ที่ครูผู้สอนทุกหมวดวิชาใช้ในการวิจัยในชั้นเรียน มาจากสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และจากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งที่ครูผู้สอนคำนึงถึงในระดับมากในการเลือกหรือกำหนดปัญหาที่นำมาทำวิจัยในชั้นเรียน คือ เป็นปัญหาที่ครูผู้สอนจะใช้วิธีการศึกษาที่ครูผู้สอนมีความถนัด และวางแผนการวิจัยโดยได้รับความรู้ และข้อมูลเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญการศึกษา ค้นคว้า เพื่อการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนทุกหมวดวิชาศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาวิธีการสอน และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในระดับมาก ขั้นตอนที่ใช้เวลาในระดับมากในการวางแผนและดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน คือ การขอคำปรึกษาและรับข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือในการประเมินที่ครูผู้สอนทุกหมวดวิชา ใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนในระดับมาก คือ แบบทดสอบประเภทปรนัย วิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนทุกหมวดวิชาสร้างเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาบุคคลที่ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียนในระดับมาก คือ ผู้บริหารโรงเรียนสำหรับด้านการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ พบว่า ครูผู้สอนทุกหมวดวิชานำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอน โดยการพัฒนาวิธีสอน พัฒนาสื่อการเรียนการสอน เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาการเรียน สำหรับปัญหาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับปานกลาง คือ ด้านการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ และตลอดจนผู้สนใจใช้ค้นคว้าเพื่อศึกษาวิจัยต่อไป

89 พรพรรณ อินทรประเสริฐ. (2543). การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนวัดจำปา สปอ. อำเภอบางกรวย สปจ.นนทบุรี. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนวัดจำปา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยผู้วิจัยและคณะครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยการวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม

ร่วม โดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โดยโรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อสังเกตการสอน และให้คำแนะนำตลอดจนช่วยแก้ปัญหา รวมไปถึงการสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังทำการวิจัยในชั้นเรียน เรียนโดยใช้ค่าสถิติ X , S.D. และ t-test หาค่าความต้องการเพื่อเปรียบเทียบและนำมาสรุปผล เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

ผลการศึกษาพบว่า การวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนมีความเข้าใจในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น สามารถนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน โดยได้คิดค้นพัฒนานวัตกรรมขึ้นใช้เอง เพื่อนำไปแก้ปัญหาที่พบในส่วนของนักเรียน พบว่า ทุกคนมีคะแนนหลังการทดสอบสูงขึ้น มีความสนใจ สนุกสนาน และมีความพอใจกับการใช้นวัตกรรมที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบให้กับปัญหาของครูผู้สอนด้วยวิธีเชิงประจักษ์ ครูทุกคนสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ทั้งนี้ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนส่งเสริมการทำการวิจัยดังกล่าวโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน กำกับติดตามให้การช่วยเหลือ จะเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียนไม่ยากเกินไปสำหรับครูผู้สอนเนื่องจาก การวิจัยในชั้นเรียน สามารถจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในด้านการให้ความรู้ด้วยการอบรมสัมมนา การส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ และสนับสนุนด้านการให้ทุนเพื่อจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และควรส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

90 วิรัช ปรือกระโทก. (2543). รายงานการวิจัยในชั้นเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เรื่องระเบียบวินัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองศาลาป่าขาด อำเภอแก้งคร้อ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาจริยธรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองป่าขาด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองศาลาป่าขาด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 20 คน

โดยมีรูปแบบการวิจัยที่มีการทดสอบก่อน และทดสอบหลังการทดลอง กำหนดตามขั้นตอน ดังนี้ คือ การกำหนดแผนการ (Plan) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหา ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย สรุปรูปแบบและแนวทางและการสร้างเครื่องมือ ขั้นที่ 2 ลงมือปฏิบัติ (Act) ประกอบด้วย การสร้างแผนการสอน ปฏิบัติตามแผนการสอน ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observe) ประกอบด้วย การสังเกตพฤติกรรม และบันทึกเหตุการณ์ ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผล การเสนอแนะและสรุป ขั้นที่ 5 คือการสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการพัฒนาด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการพัฒนาด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่า วิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นั้นเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในเนื้อหาของการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และทำให้นักเรียนพัฒนาความมีวินัยมากขึ้น จึงสามารถปฏิบัติตามข้อตกลง มีความพยายามและตั้งใจ ในการควบคุมตนเองไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนของนักเรียนลดลง

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับคือใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหานักเรียนที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนและการควบคุมดูแล และได้แนวทางและวิธีการในการพัฒนานักเรียนให้มีจริยธรรมความมีระเบียบวินัยในตนเอง เพื่อให้ครูไปประยุกต์ใช้ในระดับชั้นเรียนและในสภาพที่คล้ายคลึงกันต่อไป

91 สุจิตติ นิภานันท์. (2543). รายงานการพัฒนาระบบการสอนเขียนเรื่องโดยใช้

สื่อประสม กลุ่มทักษะภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขาตวม.

กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสื่อประสมและหาประสิทธิภาพของสื่อประสมเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยใช้สื่อประสมกับการสอนโดยใช้ภาพ เพื่อเปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อประสมกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาพ และเพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยใช้สื่อประสมกับการสอนโดยใช้ภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนบ้านเขาตวมที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 60 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อประสม จำนวน 30 คน และเรียนโดยใช้ภาพ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สื่อประสม (แผนภูมิเพลงและ

ภาพ) แผนการสอน เครื่องมือจุดประสงค์การเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การหาประสิทธิภาพของสื่อประสมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ คือ 80.76 : 81.17 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 วิธี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สื่อประสมสูงกว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ภาพ (3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อประสมมีผลการประเมินการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาพ (4) นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการสอนโดยใช้สื่อประสมนักเรียนมีความสนใจและชอบเรียนมากกว่าการสอนโดยใช้ภาพเพียงอย่างเดียว

92 สุริยะ แสงสุทธิ. (2543). รายงานการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งลุยลาย (กฟผ.อุบลรัตน์) สปอ.คอนสาร สปจ.ชัยภูมิ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้และเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการคูณ การหาร วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 4 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนบ้านทุ่งลุยลาย (กฟผ.อุบลรัตน์) สปอ.คอนสาร สปจ.ชัยภูมิ จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการสอนที่พัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ จำนวน 11 แผน เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสังเกตการสอน แบบบันทึกสนาม แบบสัมภาษณ์ ใบงาน แบบทดสอบย่อยหลังวงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ประเมิน ประเมินประสิทธิภาพของ การพัฒนากิจกรรมการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีวงจรปฏิบัติการวิจัย 3 วงจร คือ แผนการสอนที่ 1-3 แผนการสอนที่ 4-7 และแผนการสอนที่ 8-11 โดยใช้รูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตการสอน บันทึกสนาม และการสัมภาษณ์นักเรียน เมื่อทำการทดลองจบในแต่ละวงจรปฏิบัติการจึงทำการทดสอบย่อย เพื่อประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนแล้วจึงสะท้อนผลการปฏิบัติที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้รับ เพื่อปรับปรุงแผนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ขั้นนำ เป็นขั้นเตรียมความพร้อมและกระตุ้นความสนใจผู้เรียน ครูแจ้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทบทวนมโนคติที่เป็นพื้นฐานความรู้ใหม่ ขั้นเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น เป็นขั้นนักเรียนเกิดมโนคติ หลักการ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ เฝ้าดูสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหา หาแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ลงมือปฏิบัติ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจ ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการ แนวคิด กระบวนการแก้โจทย์ปัญหา ขั้นการศึกษากลุ่มย่อย เป็นขั้นนักเรียนจะบูรณาการประสบการณ์ทางมโนคติที่ได้ร่วมกันศึกษาแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ขั้นการพัฒนาการนำไปใช้ เป็นการนำข้อความรู้ประสบการณ์ มโนคติที่ได้ฝึกแก้ปัญหาจากใบงานการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ใหม่ เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจ นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เรื่อง การคูณ การหาร จำนวนร้อยละ 81.25 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ตั้งแต่ร้อยละ 65 ขึ้นไป และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นใจตนเอง กล้าเสนอความคิดเห็น มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

93 คณิงนิจ พاجرทิศ. (2544). *การประเมินผลการรับรู้การวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาริการอำเภอคอยสะเก็ด*. เชียงใหม่ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบระดับการรับรู้ และความสามารถในการนำไปใช้พัฒนากระบวนการ การเรียนการสอนการวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากร โรงเรียนเอกชน อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรศึกษาคือ บุคลากรโรงเรียนเอกชน อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 คน ที่เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมิน แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้ตรวจสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน วิธีส่งและรับกลับแบบประเมิน แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญ ค่า t -test ของสมมติฐาน

ผลการวิจัย ในภาพรวมของการอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรโรงเรียนเอกชน การทดสอบนัยสำคัญ จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้ $t - test$ พบว่าบุคลากรโรงเรียนเอกชนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับดีขึ้นไป ที่ค่าเฉลี่ย 2.94 และจากการนิเทศติดตามผลงานการวิจัยในชั้นเรียน โดยการสังเกต สัมภาษณ์ และประเมินผลงาน โดยคิดค่าเฉลี่ยพบว่า บุคลากรโรงเรียนเอกชน ได้จัดทำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.58 ซึ่งประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้ บุคลากรโรงเรียนเอกชนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่จะได้รับคือ บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจเนื้อหาการวิจัยในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

94 เทวี พรหมมินตะ. (2544). ผลของการเสริมพลังอำนาจโดยการพัฒนาความสามารถด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามแนวคิดความร่วมมือ : การออกแบบด้วยวิธีผสมผสาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อ (1) การสำรวจสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร (2) เสริมพลังอำนาจให้กับครูโดยการพัฒนาความสามารถด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามแนวคิดความร่วมมือ (3) ศึกษาผลของการเสริมพลังอำนาจให้กับครู วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการสำรวจสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนประชากร จำแนกตามกลุ่มเขตพื้นที่ จำนวน 778 คน และการศึกษาแบบพหุกรณีกับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แบบบันทึกงานวิจัย และแนวคำถามในการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า จากข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำวิจัยร้อยละ 66.84 โดยครูที่เคยทำวิจัยมีประสบการณ์การฝึกอบรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนร้อยละ 81.98 และมีความต้องการฝึกอบรมร้อยละ 56.57 รูปแบบการทำวิจัยเป็นแบบทางการร้อยละ 70.1 ลักษณะการทำวิจัยแบบรายบุคคลร้อยละ 78.1 โดยมีรูปแบบความร่วมมือระหว่างบุคคลภายในโรงเรียนมากที่สุด กระบวนการเสริมพลังอำนาจครูใช้วิธีการบรรยายให้ความรู้ และการ

สนับสนุนส่งเสริมให้ความช่วยเหลือครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับผลการวิจัยจากกรณีศึกษาพบว่า หลังการเสริมพลังอำนาจครูในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาทำวิจัยมากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละโรงเรียนมีการทำวิจัยแบบไม่เป็นทางการมากกว่าร้อยละ 60 ลักษณะการทำวิจัยเป็นรายบุคคลมากกว่าร้อยละ 70 รูปแบบความร่วมมือในการทำวิจัยที่พบเป็นแบบความร่วมมือระหว่างบุคคลภายในโรงเรียน โดยไม่มีบุคคลภายนอกให้ความช่วยเหลือ ประเด็นปัญหาวิจัยที่ศึกษาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู

95 นริศว์ ประารมภ์. (2544). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในกรุงเทพมหานคร*. รายงานการวิจัยคณะกรรมการการวิจัยการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถในการอธิบายตัวแปรพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียน และตัวแปรต่าง ๆ ตามโครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นตัวแปรอิสระ ประชากรเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครที่สอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 980 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์ มีดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนระหว่างเจตนาของการทำวิจัย การรับรู้ความสามารถในการควบคุม การทำวิจัยในชั้นเรียน และพฤติกรรมการทำวิจัยในอดีต พบว่า เจตนาในการทำวิจัยในชั้นเรียน พฤติกรรมทำวิจัยในอดีตและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสามารถทำนายพฤติกรรมในชั้นเรียนได้ เมื่อนำตัวแปรเจตนาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม รวมกันทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ร้อยละ 37.93 เมื่อนำพฤติกรรมการทำวิจัยในอดีตมารวมกันทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ร้อยละ 41.29 โดยมีตัวแปรทั้ง 3 ที่ทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ทางสถิติที่ระดับ .001

2. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายเจตนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูระหว่างตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวิจัยในชั้นเรียน พบว่าเจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการวิจัยในชั้นเรียนของครูสามารถทำนายเจตนาการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมร่วมกัน ทำนาย

เจตนาการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ร้อยละ 43.12 โดยมีตัวแปรทั้ง 3 ที่ทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับทางสถิติที่ระดับ .001

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนี้

3.1 เจตคติต่อพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนกับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผล พบว่า เจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .4742

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .5661

3.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม พบว่าการรับรู้ความสามารถในการวางแผนวิจัยในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .5335

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเสริมพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน และนำความรู้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนต่อไป

96 ประยงค์ มาแสง. (2544). *การพัฒนานุเคราะห์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษารูปแบบวิธีการและผลการพัฒนานุเคราะห์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ปีการศึกษา 2542 - 2544 จำนวน 1,400 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการวิจัยเชิงทดลองปฏิบัติการแบบกลุ่มเดียวศึกษารายกรณี (One – Shot Case Study) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ กิจกรรมประชุมอบรมปฏิบัติการ เอกสารประกอบการประชุมอบรม และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาเป็นการประชุมอบรมปฏิบัติการ บุคลากรที่เข้าร่วมประชุมอบรมปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับมาก การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับคือ ได้รูปแบบและวิธีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

- 97 วีระพล ฉลาดเข้ม. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่ามีครูประถมศึกษาในจังหวัดดังกล่าวเพียงร้อยละ 15.21 ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้และทักษะในการวิจัยอยู่ในระดับ “น้อย” แต่มีความเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะของนักวิจัยอยู่ในระดับ “ดี” ปัญหาการทำวิจัยอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณ ไม่มีการสนับสนุนการวิจัยและไม่มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการทำวิจัยและมีความต้องการในระดับ “มาก” เกี่ยวกับงบประมาณสนับสนุนการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการวิจัยและแหล่งศึกษาค้นคว้า

- 98 วิไลพรรณ เสรีวัฒน์. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียนของครูแกนนำกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการวิจัย ในชั้นเรียนของครูแกนนำกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแกนนำกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูแกนนำกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2544 จำนวน 135 คน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีครูแกนนำกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบตรวจสอบรายการ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างวิเคราะห์ ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูแนะนำด้านการดำเนินการพบว่า โรงเรียนได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในเรื่องต่อไปนี้เป็นคือ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวิจัยในชั้นเรียนอย่างกว้างขวางมากที่สุด รองลงมา คือ ส่งเสริมให้นำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอนด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูแกนนำส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนจากการอบรมสัมมนา ผู้บริหารให้การสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยการให้ขวัญและกำลังใจ เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนส่วนมาก คือ เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ควรได้รับการพัฒนาด้วยการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่ครูแนะนำส่วนมากพบเกี่ยวกับตัวนักเรียน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูแกนนำที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนและที่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน มีจำนวนใกล้เคียงกัน ครูแกนนำที่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก แก้ปัญหาในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยการสังเกตสภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหัวข้อที่ครูแกนนำส่วนมากนำมาวิจัยในชั้นเรียน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วิธีการที่ครูแกนนำใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากคือ วิธีการวิจัยเชิงทดลอง และบุคคลที่ครูแกนนำส่วนมากขอคำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ เพื่อนครูที่มีความรู้ความสามารถ ด้านงบประมาณพบว่าครูแกนนำใช้ทุนส่วนตัวในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูล พบว่า โรงเรียนส่วนมากมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในชั้นเรียน และแหล่งข้อมูลที่ครูแกนนำส่วนมากใช้ในการศึกษาเพื่อทำการวิจัยในชั้นเรียน คือ จากตำราทางวิชาการ เอกสาร วารสารในสาขาที่เกี่ยวข้อง สำหรับปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ที่มีปัญหามากสองอันดับแรกคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณ ในการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยส่งเสริมมากที่สุดคือด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน และด้านที่ส่งเสริมน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับคือเป็นแนวทางในการส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไขปัญหา และพัฒนาวิธีการวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากร

99 ศักดิ์ดา อุปมาใต้. (2544). การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนใน
โรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการเชิงวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนใน
โรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2543 โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล
จากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 109 คน วิเคราะห์
ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า สภาพ
การส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียน ส่วนมากยังไม่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริม
และสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ
ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก สำหรับการทำวิจัย
ในชั้นเรียน ด้านสภาพความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัย พบว่า ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนมีความ
รู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ 3
อันดับสุดท้าย คือ การเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับ
ลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีการเขียนผลการวิจัย
สำหรับปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนและ
ครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนประสบกับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่คล้ายกัน คือ
โรงเรียนยังไม่มีนโยบายสำหรับส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดงบประมาณ
ไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดแหล่งสำหรับการศึกษาค้นคว้า ประกอบการทำวิจัย และครูขาดความรู้และ
ทักษะในการทำวิจัย ส่วนสภาพการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้น
เรียนได้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนตามกระบวนการวิจัยทางการศึกษา วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยใน
ชั้นเรียนส่วนมาก คือ การวิจัยเชิงทดลองผลการวิจัยสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ใน
ระดับดีมาก และครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยการเข้าร่วมแสดงนิทรรศการทาง
วิชาการ

100 สายศิลป์ สายชั้น. (2544). ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน และเพื่อหาปัจจัยในการทำนุบำรุงการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 302 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 68 คน ครูผู้สอน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ และผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทักษะในการวิจัย งบประมาณ คุณสมบัตินักวิจัย และความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และสภาพการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนเผยแพร่ผลงานวิจัยให้เป็นประโยชน์แก่ครูทั่ว ๆ ไปผู้บริหารสนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานวิจัยส่งเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง และที่มีความคิดเห็นอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการวิจัย ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อยู่ในระดับ “ปานกลาง” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสภาพการวิจัยในชั้นเรียน มีผลมาจากปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ คุณสมบัตินักวิจัย และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับคือ จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ในการวางแผน พัฒนาครูและช่วยสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูผู้สอนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดรรชนี

ครุชนิผู้แต่ง

หนังสือ (34 เล่ม)

- กรมวิชาการ	08,13
- กองวิจัยทางการศึกษา	32
- ครูรักษ์ ภิมย์รักษ์	14
- ชัยพจน์ รักงาม	15
- ชาตรี สำราญ	16,17,18
- ชูศรี วงศ์รัตน์และคณะ	19
- ทิศนา เขมมณี	03
- นงลักษณ์ วิรัชชัย	09
- บัญชา แสนทวี	33
- ประกอบ มณีโรจน์	20
- ประวิต เอราวรรณ์	06
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล	10,21
- พันธุ์ทิพย์ रामสูต	04
- พิชิต ฤทธิจรรยา	22
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และคณะ	23
- ถัดดา ภูเกียรติ	02
- วรรณวิไล พันธุ์สีดา	11
- ศรีอัมพร ประทุมรัตน์	24
- สมชาย พุ่มพิมล	26
- สุภรณ์ สถาพงศ์	27
- สุภาภรณ์ มั่นเกิดวิทย์	25
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม	05
- สุวิมล ว่องวานิช	28 , 34
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	12, 29
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	30, 31
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองค์กรักษ์	07
- อุทุมพร จามรมาน	01

ดรรชนีผู้แต่ง (ต่อ)

บทความ (28 เรื่อง)

- ขจิต ฝอยทอง	44
- กงศักดิ์ ชาติทอง	38
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส	39
- ชัยพจน์ รักงาม	42,48
- ชาตรี ตำราญ	55
- ทศนา แสงศักดิ์	40
- ชำรง ชูทัพ	50
- บัญชา อิงสกุล	49,61
- พยงค์ศักดิ์ จันทรสุนทร	37
- เพ็ชรี ประสารบุญ	57
- ไพโรจน์ ขวัญคง	46
- มนต์ ไชยศักดิ์	53
- ยุทธนา ปฐมวรชาติ	58
- รัตนา ศรีเหรียญ	51
- รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย	59
- วิรัช วรรณรัตน์	35
- ศรีสมร พุ่มสะอาด	43
- สมบัติ บุญประคม	62
- สุนทร เขยชื่น	47
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ	60
- สุพักตร์ พิบูลย์	45
- สุภรณ์ สภาพงศ์	41
- ลำอาง สีหาพงษ์	56
- อนงค์พร สถิตย์ภาคีกุล	54
- อรัญญา สุชาติโนบล	52
- อัจฉรา สระวาสี	36

ดรราชินีผู้แต่ง (ต่อ)

งานวิจัย (38 เรื่อง)

- กาญจนา สุวรรณนุรักษ์	79
- กิตติพร ปัญญาภิญโญผล	68
- คณิงนิจ พาจรทิศ	93
- ชาตรี มณีโกศล	67
- ทัญทิกา แซ่จ้ง	74
- ดิศักดิ์ คำบาง	75
- ทองปอนด์ พิพิธภักดิ์	76
- ทศนีย์ สิทธิวงษ์	88
- เทวี พรหมมินตะ	94
- นริศวี ประรามภ์	95
- นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ	69
- นารี นางวง	77
- บัญชา อึ้งสกุล	64
- บุญมี ปะพะวะ	78
- บุญยั้ง วรรณศิริกุล	70
- ประนอม พิมพาคุณ	80
- ประภัสสร วงษ์ดี	71
- ประภารัต มีเหลือ	72
- ประวิต เอราวรณ	82
- ประยงค์ มาแสง	96
- ปรียาภรณ์ ปัญญาอมรวัฒน์	81
- พรพรรณ อินทรประเสริฐ	89
- พิมล วิเศษสังข์	83
- เพลินพิศ กลสรร	84
- รัชวรรณ กระสินธ์	85
- ลัดดา ภูเกียรติ	65

ดรรชนีผู้แต่ง (ต่อ)

- ลัดดา คำพลงาม	73
- วรรณะ วงศ์สวัสดิ์	63
- วัฒนา จิรชนสมบัติ	86
- วิรัช ปรีอกระโทก	90
- วิลัยพรรณ เสรีวัฒน์	98
- วีระพล ฉลาดเข้ม	97
- ศศิธร อินต๋น	87
- ศักดิ์ดา อุปมาใต้	99
- สายศิลป์ สายีน	100
- สุกจิตร์ นิภานันท์	91
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม	66
- สุริยะะ แสงสุทธิ	92

ดรชนีชื่อเรื่อง

หนังสือ (34 เล่ม)

- การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย	08
การวิจัยของครู	01
- การวิจัยทางการศึกษา	03
- การวิจัยในชั้นเรียน	06,07,10,17, 21
- การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	12
- การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	29
- การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา	16
- การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	15,19
- การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน	22
- การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน : การวิจัยปฏิบัติงานของครู	09
- การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม	04
- การวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน	26
- การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติ	
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	30
- การวิจัยเพื่อการเรียนรู้	32
- การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	28
- การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน	14
- 12 ก้าวปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนขั้นพื้นฐานสำหรับครูยุคใหม่	11
- เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน	34
- โครงการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	13
- ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนประสบการณ์ตรงของครูต้นแบบ	25
- แนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน	05
- บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน	31
- เริ่มต้นง่าย ๆ กับวิจัยในชั้นเรียน	24
- เรียนรู้สู่การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน	20
- ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนรู้	27

ครรรชนีชื่อเรื่อง (ต่อ)

-	วิจัยในชั้นเรียน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	33
-	วิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้เริ่มต้น	18
-	วิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ	23
-	เส้นทางสู่งานวิจัยในชั้นเรียน	02

บทความ (28 เรื่อง)

-	กรมวิชาการแนะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย	43
-	กรอบความคิดและข้อเสนอแนะการวิจัยเพื่อการปฏิรูป การเรียนรู้ของสังคมไทย	41
-	กว่าจะรู้ว่าวิจัยก็ทำวิจัยเสร็จเสียแล้ว	48
-	การวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียน	61
-	การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย	42
-	การปฏิรูปการเรียนรู้ : การวิจัยในชั้นเรียน	47
-	การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	38
-	การวิจัยกับจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม	49
-	การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	52
-	การวิจัยในชั้นเรียน	40,46,50,51,56
-	การวิจัยในชั้นเรียน : ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ	44
-	การวิจัยในชั้นเรียน : ทางเลือกใหม่ของการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	37
-	การวิจัยในชั้นเรียน : แนวคิดการปฏิบัติสู่การพัฒนาผู้เรียนที่แท้จริง	58
-	การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม	36
-	การวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่ายแบบวิจัยหน้าเดียว	60
-	การวิจัยในโรงเรียนและชั้นเรียน	35
-	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	45,59
-	การวิจัยและการนำผลการวิจัยมาใช้ในสถานศึกษากับ การปฏิรูปสถานศึกษา	39

ครรชนีชื่อเรื่อง (ต่อ)

- ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการทางเลือกใหม่ ที่น่าสนใจ	62
- 5 คำถามนำรู้กับการวิจัยในชั้นเรียน	54
- เด็กเรียนซ้ำก็นำวิจัยในชั้นเรียน	55
- ผู้บริหาร โรงเรียนกับการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	53
- เล่าขานงานประชุมสัมมนา เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน / โรงเรียน	57
งานวิจัย (38 เรื่อง)	
- กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน	73
- กระบวนการและการใช้ผลผลิตการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของ ครุนักวิจัยใน โรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจ และรายกรณี	71
- การประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	82
- การประเมินผลการรับรู้การวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากร โรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่	93
- การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการให้ และไม่ให้สิ่งช่วยสร้างมโนภาพก่อนการสอนด้วยสไลด์เทป กับการสอนปกติ	74
- การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนที่มีวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่างกัน	75
- การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างรูปแบบการสอนภาษา อังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้มนต์ ของ Bruner กับการสอนปกติ	77

ดรชนีชื่อเรื่อง(ต่อ)

- การพัฒนาทักษะการอ่าน เขียน สะกดคำแม่กค ไม่ตรงมาตรฐาน
วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึก 80
- การพัฒนาแบบฝึกซ่อมเสริมการเขียนสะกดคำวิชาภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 87
- การพัฒนาการเรียนการสอนโดยวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียน
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแท่นวิทยา สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ 88
- การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 96
- การพัฒนาหลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการสำหรับครูประถมศึกษา 67
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์
และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 81
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาเจตคติ
ต่อการอนุรักษ์น้ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 84
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลของการจัดกิจกรรมปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์
เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน กับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย 85
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์
เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 86
- การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู 97
- การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนวัดจำปา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางกรวย
จังหวัดนนทบุรี 89
- การวิจัยในชั้นเรียนของครูแกนนำกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น 98

ดรชรณีชื่อเรื่อง (ต่อ)

- การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์กับการสอนตามปกติ 70
- การศึกษาสมรรถภาพของครุณักวิจัย 72
- การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น 99
- การสร้างชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ 83
- ความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการจำ 76
- บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู 78
- บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน 64
- ปัจจัยที่จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 79
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในกรุงเทพมหานคร 95
- ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู 100
- ผลของการเสริมพลังอำนาจโดยการพัฒนาความสามารถด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามแนวคิดความร่วมมือ : การออกแบบด้วยวิธีผสมผสาน 94

ดรชนี้ชื่อเรื่อง (ต่อ)

- รายงานการวิจัยเรื่องความสามารถในการวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์
นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาริตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 65
- รายงานการวิจัยเรื่องแนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน 66
- รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน : กรณีศึกษาระดับประถมศึกษา 68
- รายงานการวิจัยในชั้นเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริม
ลักษณะนิสัย เรื่องระเบียบวินัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองศาลาป่าขาด อำเภอแก้งคร้อ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 90
- รายงานการพัฒนาระบบการสอนเขียนเรื่องโดยใช้สื่อประสม
กลุ่มทักษะภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนบ้านเขาตวม 91
- รายงานการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน
การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนทุ่งลุยลาย
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 92
- สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สุราษฎร์ธานี 63
- เส้นทางพัฒนาคู่มือวิจัย : การวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับ
ประถมศึกษา 69

ดรรชนีหัวเรื่อง

หนังสือ (34 เล่ม)

- กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 02,04,06,08,11,12,14,15,20,21,23
- แนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน 02,07,16,18,27,33
- รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน 05,09,17,25,26,28,30,31
- ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน 01,10,13,19,22,24,29,32,34

บทความ (28 เรื่อง)

- กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 43,50,57,59,62
- แนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน 38,39,46,48,53,55
- รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน 36,37,41,42,47,54,56,58,60,61
- ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน 35,40,44,45,49,51,52

งานวิจัย (38 เรื่อง)

- กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 73,93,96
- แนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน 63,65,78,83,88,97,100,98
- รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน 68,69,71,72,74,75,76,77,79,80,
81,84,85,86,87,89,90,91,92,99
- ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน 64,66,67,70,82,94,95

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.
- _____. (2543). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2544). *โครงการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
เอกสารทางวิชาการลำดับที่ 16/2544. ม.ป.พ.
- กองวิจัยทางการศึกษา, กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ (Research for Learning
Development)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา สุวรรณนุรักษ์. (2542). *ปัจจัยที่จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช*.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติพร ปัญญาภิญโญผล. (2540). *รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน : กรณีศึกษาระดับ
ประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ขจิต ฝอยทอง. (2543, พฤศจิกายน). “การวิจัยในชั้นเรียน : ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ,” *วารสาร
วิชาการ*. 3(11) : 36 – 41.
- คณิงนิจ พاجرทิศ. (2544). *การประเมินผลการรับรู้การวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากร โรงเรียน
เอกชน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- คงศักดิ์ ธาตุทอง. (2542, ตุลาคม). “การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน,” *วารสาร
วิชาการ*. 2(10) : 40 – 48.
- ครุรักษ์ ภิมย์รักษ์. (2544). *เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. ม.ป.พ.
- จันจิรา อินตะเสาร์. (2542). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียน
การสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ จังหวัด
เชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. (2543, มกราคม). “การวิจัยและการนำผลการวิจัยมาใช้ในสถานศึกษากับ การปฏิรูปสถานศึกษา ฐานคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน,” *วารสาร วิชาการ*. 3(1) : 66 – 71.
- ชัยพจน์ รังงาม. (2543, สิงหาคม – กันยายน). “การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย,” *วารสารข้าราชการครู*. 20(6) : 11 – 14.
- _____. (2544, พฤษภาคม). “กว่าจะรู้ว่าวิจัยก็ทำวิจัยเสร็จเสียแล้ว,” *วารสารวิชาการ*. 4(5) : 39 – 44.
- _____. (2544). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ชาติรี มณีโกศล. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการสำหรับครูประถมศึกษา*. ปริญญาโท กศ.ค. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติรี สำราญ. (2544, กันยายน). “เด็กเรียนช้า ก็นำวิจัยในชั้นเรียน,” *สานปฏิรูป*. 4(42) : 76 – 78.
- _____. (2544). *วิจัยในชั้นเรียน : รายงานผลการพัฒนาทักษะการคิดเขียน โดยวิธี การสอนแบบ “สอบถามตามสภาพเป็นจริง”*. กรุงเทพฯ : มุลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2544). *การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา : รายงานผลการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กชาย สักดัมอุเช็ง ยีสาแมง*. กรุงเทพฯ : มุลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2544). *วิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้เริ่มต้น*. กรุงเทพฯ : มุลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- ชูศรี วงศ์รัตนะและคณะ. (2544). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : บริษัท ฟิปส์พับบลิเคชัน จำกัด.
- ทัศนิกา แซ่จ้ง. (2541). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการให้และไม่ให้สิ่งช่วย สร้างมโนภาพก่อนการสอนด้วยสไลด์เทปกับการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ดิศศักดิ์ คำบาง. (2541). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีวิธีการเสริมแรงด้วย เบี้ยอรรถกรต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ทองปอนด์ พิพิธภักดิ์. (2541). ความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการจำ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์. (2543, พฤษภาคม). “การวิจัยในชั้นเรียน,” วารสารวิชาการ.
3(5) : 72 – 77.
- ทัศนีย์ สิทธิวงศ์. (2543). การพัฒนาการเรียนการสอนโดยวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแท่นวิทยา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิสนา เขมมณี. (2540). การวิจัยทางการศึกษา (*Educational Research*). ในทิสนา เขมมณี, สร้อยสน สกลรักษ์. (บรรณาธิการ) แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทวี พรหมมินดี. (2544). ผลของการเสริมพลังอำนาจโดยการพัฒนาความสามารถด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามแนวคิดความร่วมมือ : การออกแบบด้วยวิธีผสมผสาน.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ท้าว ชูทัฬห. (2544, มิถุนายน). “การวิจัยในชั้นเรียน,” การศึกษาไทย. : 46 – 47.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน : การวิจัยปฏิบัติงานของครู.
จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ.
- นริศว์ ประรามภ์. (2544). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยคณะกรรมการการวิจัยการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ. (2540). เส้นทางพัฒนาคู่มือวิจัย : การวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นารี นางวง. (2541). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้แนวคิดของ Bruner กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.

- บัญชา แสทวิ. (2545). *วิจัยในชั้นเรียน : จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- บัญชา อึ้งสกุล. (2537). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บัญชา อึ้งสกุล. (2539, เมษายน – มิถุนายน). “บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารพัฒนาหลักสูตร*.
- _____. (2544, พฤษภาคม). “การวิจัยกับจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*. 4(5) : 45 – 47.
- _____. (2545, พฤษภาคม – สิงหาคม). “การวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research),” *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 1(2) : 10 – 13.
- บุญมี ปะพะวะ. (2541). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- บุญยิ่ง วรรณสิริกุล. (2540). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์กับการสอนตามปกติ*. ปรินญานิพนธ์ ก.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุรินทร์ ทองแก่น. (2544). *การติดตามผลการพัฒนาและส่งเสริมครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์*. รายงานการวิจัยโดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- ประกอบ มณีโรจน์. (2544). *เรียนรู้สู่การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2544). *การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบแผ่สาขา*. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ถ่ายเอกสาร.

- ประนอม พิมพาคุณ. (2542). การพัฒนาทักษะการอ่าน เขียนสะกดคำแม่กค ไม่ตรงมาตราวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึก. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านคอนสาร อำเภอคอนสาร สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภัสสร วงษ์ดี. (2540). กระบวนการและการใช้ผลผลิตการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุฑนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประภารัต มีเหลือ. (2540). การศึกษาสมรรถภาพของครุฑนักวิจัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประยงค์ มาแสง. (2544). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ถ่ายเอกสาร.
- ประวิตร เอราวรรณ. (2542). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.
- _____. (2542). การประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาโดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาภรณ์ ปัญญาอมรวัฒน์. (2542). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พ่องพรรณ ตรีหมงคลกุล. (2543). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2544). การวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร. (2541, สิงหาคม). “การวิจัยในชั้นเรียน : ทางเลือกใหม่ของการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา,” วารสารวิชาการ. 1 (8) : 2 – 12.
- พรพรรณ อินทรประเสริฐ. (2543). การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนวัดจำปา สปอ. อำเภอบางกรวย สปจ. นนทบุรี. ถ่ายเอกสาร.

- พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2542). *ประมวลบทความการเรียนรู้การสอนและการวิจัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธุ์ทิพย์ रामสูต. (2540). *การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.-ลิฟฟิ่ง จำกัด.
- พิชิต ฤทธิจัญญ. (2544). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิมพ์พันธ์ เคชะคุปต์และคณะ. (2544). *วิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- พิมพ์ วิเศษสังข์. (2542). *การสร้างชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา*. งานวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ชรี ประสานบุญ. (2544, ตุลาคม – ธันวาคม). “เล่าขานงานประชุมสัมมนาเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน/โรงเรียน,” *วารสารธารม่วงชมพู*. 7(20) 28 -- 29.
- เพลินพิศ กลสรร. (2542). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ ขวัญคง. (2544, มกราคม). “การวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*. 4(1) : 75 – 76.
- มนัส ไชยศักดิ์. (2544, กรกฎาคม). “ผู้บริหารโรงเรียนกับการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*. 4(7) : 53 – 73.
- ยุทธนา ปฐมวรชาติ. (2544, ตุลาคม). “การวิจัยในชั้นเรียน : แนวคิดการปฏิบัติสู่การพัฒนาผู้เรียนที่แท้จริง,” *วารสารวิชาการ*. 4(10) : 59 – 68.
- เยาวภา เจริญบุญ. (2538). *การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัชวรรณ กระสินธุ์. (2542). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : ผลของการจัดกิจกรรมปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- รัตนา ศรีเหรียญ. (2544, มิถุนายน). “การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research),”
เส้นทางสู่วิชาชีพครู. 3(2) : 84 – 97.
- รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย. (2544, พฤศจิกายน). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*.
 3(47) : 1.
- ลัดดา คำพลงาม. (2540). *กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อ
 พฤติกรรมการสอน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดา ภู่เกียรติ. (2538). *รายงานการวิจัยเรื่องความสามารถในการวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์
 นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ :
 ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2538). *เส้นทางสู่งานวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- วรรณะ วงศ์สวัสดิ์. (2536). *สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา).
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณวิไล พันธุ์สีดา. (2543). *12 ก้าวปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนขั้นพื้นฐานสำหรับครูยุคใหม่*.
 กรุงเทพฯ : เจริญกิจ.
- วัฒนา จิรชนสมบัติ. (2542). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน
 วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญาโท
 ศษ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2539). *ครูกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิรัช ปรีอกระโทก. (2543). *รายงานการวิจัยในชั้นเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่ม
 สร้างเสริมลักษณะนิสัย เรื่องระเบียบวินัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองศาลาป่าขาด อำเภอแก่งคร้อ สำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดชัยภูมิ*. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2537). “การวิจัยในโรงเรียนและชั้นเรียน,” *วารสารการวัดผลการศึกษา*.
 16(47) : 44 – 48.

- วิทย์พรรณ เสรีวัฒน์. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนของครูแกนนำกรมสามัญศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วีระพล ฉลาดเข้ม. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร อินต๋น. (2542). การพัฒนาแบบฝึกหัดเสริมการเขียนสะกดคำวิชาภาษาไทยสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยการศึกษาการศาสนา
และการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ดา อุปมาใต้. (2544). การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาผู้นำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด. (2543, ตุลาคม). “กรมวิชาการแนะครูจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
วิจัย,” วารสารวิชาการ. 3(10) : 76 – 78.
- ศรีอัมพร ประทุมรัตน์. (2544). เริ่มต้นง่าย ๆ กับ.....วิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิศดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- ส. วาสนา ประवालพฤษ์ (ผู้แปล). (2539). นักวางแผนวิจัยปฏิบัติการ = *The Action
Research Planner* บรรณาธิการโดย Stephen kemmer & Robin Me laggart
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ลาดพร้าว.
- สมชาย พุ่มพิมล. (2544). การวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน. ราชบุรี :
ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สมบัติ บุญประคม. (2545, ตุลาคม). “ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน,” วารสารวิชาการ.
5(10) : 35 – 39.
- สายศิลป์ สายีน. (2544). ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.
- สีปพนนท์ เกตุทัต. (2538). วิทยาจารย์ศึกษาวิวัฒน์. 93(9) : 21 – 27.

- สุดจิตร นิภานันท์. (2543). รายงานการพัฒนาระบบการสอนเขียนเรื่องโดยใช้สื่อประสม กลุ่มทักษะภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขาตวม. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดาพร ลักษณ์นิภาวิน. (2539, กรกฎาคม). “การศึกษาเกี่ยวกับการวิจัย : หนทางและวิถีทางในการพัฒนาประเทศ,” *วิธีวิทยาการวิจัย*. 8(7) : 1–11.
- สุนทร เขยชื่น. (2544, เมษายน). “การปฏิรูปการเรียนรู้ : การวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารนิเทศทางไกล*. 2(15) : 1–2.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544, พฤศจิกายน). “การวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่ายแบบวิจัยหน้าเดียว,” *รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย*. 3(47) : 6.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2543). “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้,” *ประมวลบทความการปฏิรูปการศึกษา*. 160–175. ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภรณ์ สภาพงศ์. (2543, มิถุนายน). “กรอบความคิดและข้อเสนอแนวการวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทย,” *วารสารวิชาการ*. 3(6) 2–14.
- _____. (2544). ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้. *กระทรวงศึกษาธิการ 109 ปี*. คณะกรรมการจัดทำหนังสือ. ม.ป.พ.
- สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์. (2544). ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนประสบการณ์ตรงของครูต้นแบบ. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สุริยะ แสงสุทธิ. (2543). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้วยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งลุยลาย (กฟผ.อุบลรัตน์) อำเภอคอนสาร สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องแนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2538). *หลักการแนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน*. ในลัดดา ภูเกียรติ. (บรรณาธิการ). *เส้นทางสู่การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- _____. (2540). *แนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน*. ในทัศนา เขมมณี, สร้อยสน สกลรักษ์. (บรรณาธิการ). *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- _____. (2545). *เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2544). *บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ลำอาน สีหาพงษ์. (2537, กันยายน – ธันวาคม). “สถานภาพการวิจัยทางการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน,” *วารสารวิจัยทางการศึกษา*.
24(9 – 12) : 21 – 27.
- _____. (2544, กันยายน). “การวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*. 4(9) : 62 – 80.
- แสงเทียน ผ่องสามสวน. (2543). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง โจทย์ปัญหาโดยใช้การสอนแบบร่วมมือ*. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านโจดโนนข่า อำเภอบ้านแท่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.
ถ่ายเอกสาร.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์. (2542). *การวิจัยในชั้นเรียน (ฉบับครูช่วยกันเขียน)*. นครนายก : ม.ป.พ.
- อนงค์พร สถิตย์ภาติกุล. (2544, กรกฎาคม). “5 คำถามนำสู่กับการวิจัยในชั้นเรียน,” *วารสารวิชาการ*. 4(7) : 62 – 65.
- อรัญญา สุธาสิโนบล. (2544, มิถุนายน). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ,” *วารสารวิชาการ*.
4(6) : 66 – 69.
- อัจฉรา สระวาสี. (2540, พฤษภาคม). “การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม,” *วารสารข้าราชการครู*. 17(5) : 15 – 17.
- อุทุมพร จามรมาน. (2537). *การวิจัยของครู (Action Research)*. กรุงเทพฯ : ฟีนี.

อ่ำรุง จันทวานิช. (2539). “จะจัดการวิจัยและการศึกษาให้สอดคล้องกันอย่างไร,” *ข่าวสาร
วิจัยการศึกษา*. 19(12) : 3 – 6.

Gwnedolyn, Mettetal and Peggy, Cowen. (2000). *Assessing Learning through Classroom
Research : The Supporting Teachers as Researehers Project*. Indiana University
at South Bend.

Reiner, Kathleen. (1998). *Developing a Kindergarten Phonemic Awareness Program :
An Action Research Project*. *Reading Teacher*. v52, n1 : 70.

Ross, John A., Rolheiser, Carol and Hogaboam – Gray, Anne. (1999). *Effect of
Collaborative Action Research on Knowledge of five Canadian Teacher
Researchers*. *Elementary School Journal*. V99, n3 : 255.

Tabachnick, B. Robert, Zeichner, Kenneth M. (1999). *Idea and Action : Action Research
And the Development of Science*. *Science Education* : 309.

Traubitz, Naney. (1998). *A Semester of Action Research : Reinventing my English
Teaching Through Technology*. *English Journal*. V87, n1 : 73.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ	นางพรพรรณ เข้มเหมื่อน
วัน / เดือน / ปีเกิด	12 เมษายน พ.ศ. 2502
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	215 หมู่ 7 ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก 26000
ตำแหน่งหน้าที่การทำงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครนายก

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2514	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนเทศบาลปากพ่อง 2
พ.ศ. 2517	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีปากพ่อง
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2528	ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกสังคมศึกษา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร